

Bundel - Algemeen Bestuur van 19 maart 2025

- 1 Opening, mededelingen en ingekomen stukken
· *Terugkoppeling gesprek bestuurlijke toekomst Brummen*
Bijlagen:
 - 1.1 *Brief en gespreksleidraad Brummen – Verkennend gesprek bestuurlijke toekomst gemeente Brummen*
 - 1.2 *Aankondiging vertrek Sebastiaan van 't Erve + uitnodiging afscheid*
 - 1.3 *Update 24 januari Regio Deal 'Sterker in 3D'*
 - 1.4 *Ondersteuningsverklaring Hatterm - Afsprakenkader ouderenhuisvesting*
 - 1.5 *Update Monitoring Regio Stedendriehoek*
 - 1.6 *Reactie Kadernota Agrifood Gelderland (uitgaand)*
 - 1.7 *Scan van Gelderland - Spreiding rijksdiensten*
 - 1.8 *Statenbrief Gelderland – Kaderstelling zonering stikstof (incl. bijlage)*
 - 1.9 *Brief aan ministers VRO en A&M over wetsvoorstel 'Schrappen voorrang statushouders' (uitgaand)*
 - 1.0 Agenda Algemeen Bestuur 19 maart 2025 (versie nazending)
 - 1.1 Brief en gespreksleidraad Brummen – Verkennend gesprek bestuurlijke toekomst gemeente Brummen
 - 1.2 Aankondiging vertrek Sebastiaan van 't Erve
 - 1.2b Uitnodiging afscheid Sebastiaan van 't Erve (26 maart)
 - 1.3 Update 24 januari Regio Deal 'Sterker in 3D'
 - 1.4 Ondersteuningsverklaring Hatterm - Afsprakenkader ouderenhuisvesting
 - 1.5 Update Monitoring Regio Stedendriehoek
 - 1.6 Reactie Kadernota Agrifood Gelderland
 - 1.7 Scan van Gelderland - Spreiding rijksdiensten
 - 1.8a Statenbrief Gelderland - Kaderstelling zonering stikstof
 - 1.8b Bijlage statenbrief - Uitwerking zonering stikstof
 - 1.9 Brief aan ministers VRO en A-M over wetsvoorstel Schrappen voorrang statushouders
- 4 Ontwikkelperspectief 2050 en Ruimtelijk Arrangement (ter bespreking)
Bestuurlijke toelichting Peter Messerschmidt over het rijk-regio spoor en Tom Horn over het Ruimtelijk Arrangement. Ambtelijke toelichting over het proces door Ineke Lijnema.
Het algemeen bestuur besluit:
 1. *Kennis te nemen van de voortgang van het Ontwikkelperspectief in scope, proces en gewenst resultaat. (inclusief betrokkenheid bestuur en raden);*
 2. *Kennis te nemen van de processen van het Ruimtelijk Arrangement en de Nota Ruimte;*
 3. *In te stemmen met de voorgestelde inbreng voor het Ruimtelijke Arrangement en de Nota Ruimte.**Bijlagen:*
 - 4.1 *Memo Voortgang Ontwikkelperspectief*
 - 4.2 *Memo Ruimtelijke Arrangement en Nota Ruimte*
 - 4.3 *Presentatie Ruimtelijk Arrangement en Nota Ruimte*
 - 4.1 Memo Voortgang Ontwikkelperspectief
 - 4.2 Memo Ruimtelijke Arrangement en Nota Ruimte
 - 4.3 Presentatie Ruimtelijk Arrangement en Nota Ruimte
- 5.a Doorontwikkeling Strategische Board (besluitvorming)
Gevraagd besluit:
Het algemeen bestuur besluit:
 1. *In te stemmen met de lijn dat de Economic Board Regio Stedendriehoek:*
 - a. *gevraagd en ongevraagd advies kan geven aan het Algemeen Bestuur;*
 - b. *een rol heeft bij de economische propositie en het versterken van de lobbykracht van de regio;*
 - c. *wordt ondersteund vanuit de werkorganisatie van de WGR en geen eigen juridische entiteit heeft.**Bijlage:*
 - 5a.1 *Memo Economic Board Regio Stedendriehoek*
 - 5a.2 *PPT Economic Board Regio Stedendriehoek 2025*
 - 5a.1. Memo Economic Board Regio Stedendriehoek
 - 5a.2 20250311 Economic Board Stedendriehoek
- 5.b Adviezen Board Contourenschets en Economische verkenning veerkrachtige arbeidsmarkt (ter kennisname)

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. Kennis te nemen van het advies 'Contourenschets' en dit advies mee te geven in het proces van het Ontwikkelperspectief;

2. Kennis te nemen van het advies 'Economische verkenning veerkrachtige arbeidsmarkt' en dit advies door te zetten naar het p-beraad Regionale Economie van de Toekomst als input voor het vervolgproces;

Naar verwachting komen voorafgaand aan het algemeen bestuur van 19 maart de adviezen van de Economic Board over de Contourenschets en de Economische verkenning veerkrachtige arbeidsmarkt. Beide adviezen vormen input voor het vervolgproces van respectievelijk het Ontwikkelperspectief en de Human Capital Agenda (in afstemming met het Werkcentrum Veluwe Stedendriehoek). Daarom wordt voorgesteld om kennis te nemen van beide adviezen en deze door te zetten.

Bijlage:

5b.1 Advies Contourenschets

5b.2 Advies Economische verkenning veerkrachtige arbeidsmarkt (nazending)

5b.1 Advies Strategische Board Contourenschets

5b.2 Advies Strategische Board - Economische Verkenning

5.c Regioconferentie 2025 (2 april) (ter kennisname)

Bijlage:

5c. Programma Regioconferentie 2 april 2025

5c Uitnodiging Regioconferentie 2 april 2025

6.a Begroting 2026 (bespreking)

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. In te stemmen met de voorgestelde hoofdzet met uitgangspunten van de conceptbegroting 2026

Bijlage:

6a.1 Memo Conceptbegroting 2026

6a.2 Conceptbegroting 2026

6a.3 Brief gemeente Apeldoorn - Bezuinigingen op subsidies en budgetten

6a.1 Memo Conceptbegroting 2026

6a.2 Conceptbegroting 2026

6a.3 Brief gemeente Apeldoorn - Bezuinigingen op subsidies en budgetten

6.b BTW-vraagstuk (n.a.v. actiepunten AB 18/12) (besluitvorming)

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. om bij de besluitvorming over het resultaat van de Jaarrekening 2024 te besluiten over compensatie van de BTW-problematiek;

Bijlage:

6b.1 Memo BTW-vraagstuk

6b.2 Bijlage Notitie stelselwijziging BTW Regio S3H

6b.1 Memo BTW-vraagstuk

6b.2 Bijlage Notitie stelselwijziging BTW Regio S3H

6.c Jaarprogramma 2025 (besluitvorming)

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. In te stemmen met het Jaarprogramma 2025

Bijlage:

6c.1 Memo Jaarprogramma 2025

6c.2 Jaarprogramma 2025

6c.1 Memo Jaarprogramma 2025

6c.2 Jaarprogramma 2025 Regio Stedendriehoek

Agenda Algemeen Bestuur

Plaats en datum:	Zutphen, 19 maart 2025
Tijd:	13.00u – 15.00u
Locatie:	Stadhuis Zutphen (Nijmeegse kamer)
Zaaknummer:	0000633281
Genodigden:	Apeldoorn: Nick Derks Brummen: Geert van Rumund Deventer: Ron König (voorzitter) Epe: Tom Horn Heerde: Olaf Prinsen Lochem: Sebastiaan van 't Erve Voorst: Paula Jorritsma Zutphen: Eva Boswinkel (vice-voorzitter) Wimar Jaeger RS3H: Ineke Lijnema (secretaris) Geert Janssen (bestuursadviseur)
Afwezig:	
Kopie aan:	Financieel ambtenaren, leden Strategisch Team

1. Opening, mededelingen en ingekomen stukken

- Terugkoppeling gesprek bestuurlijke toekomst Brummen

Bijlagen:

- 1.1 *Brief en gespreksleidraad Brummen – Verkennend gesprek bestuurlijke toekomst gemeente Brummen*
- 1.2 *Aankondiging vertrek Sebastiaan van 't Erve + Uitnodiging afscheid*
- 1.3 *Update 24 januari Regio Deal 'Sterker in 3D'*
- 1.4 *Ondersteuningsverklaring Hattem - Afsprakenkader ouderenhuisvesting*
- 1.5 *Update Monitoring Regio Stedendriehoek*
- 1.6 *Reactie Kadernota Agrifood Gelderland (uitgaand)*
- 1.7 *Scan van Gelderland - Spreiding rijksdiensten*
- 1.8 *Statenbrief Gelderland – Kaderstelling zonering stikstof (incl. bijlage)*
- 1.9 *Brief aan ministers VRO en A&M over wetsvoorstel 'Schrappen voorrang statushouders' (uitgaand)*

2. Afscheid Eva Boswinkel en Sebastiaan van 't Erve en benoeming Wimar Jaeger als vicevoorzitter AB en DB.

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. Wimar Jaeger te benoemen als vicevoorzitter van het algemeen bestuur en als vicevoorzitter van het dagelijks bestuur

3. Verslag algemeen bestuur

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. het conceptverslag en -besluitenlijst algemeen bestuur van 18 december 2024 vast te stellen;

Bijlagen:

- 3.1 Conceptverslag algemeen bestuur 18 december 2024
- 3.2 Besluitenlijst algemeen bestuur 18 december 2024

4. Ontwikkelperspectief 2050 en Ruimtelijk Arrangement (ter bespreking)

Bestuurlijke toelichting Peter Messerschmidt over het rijk-regio spoor en Tom Horn over het Ruimtelijk Arrangement. Ambtelijke toelichting over het proces door Ineke Lijnema.

Het algemeen bestuur besluit:

1. Kennis te nemen van de voortgang van het Ontwikkelperspectief in scope, proces en gewenst resultaat. (inclusief betrokkenheid bestuur en raden);
2. Kennis te nemen van de processen van het Ruimtelijk Arrangement en de Nota Ruimte;
3. In te stemmen met de voorgestelde inbreng voor het Ruimtelijke Arrangement en de Nota Ruimte.

Bijlagen:

- 4.1 *Memo Voortgang Ontwikkelperspectief*
- 4.2 *Memo Ruimtelijke Arrangement en Nota Ruimte*
- 4.3 *Presentatie Ruimtelijk Arrangement en Nota Ruimte*

5. Strategische Board, lobby en communicatie

a. Doorontwikkeling Strategische Board (besluitvorming)

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. In te stemmen met de lijn dat de Economic Board Regio Stedendriehoek:
 - a. gevraagd en ongevraagd advies kan geven aan het Algemeen Bestuur;
 - b. een rol heeft bij de economische propositie en het versterken van de lobbykracht van de regio;
 - c. wordt ondersteund vanuit de werkorganisatie van de WGR en geen eigen juridische entiteit heeft.

Bijlage:

- 5a.1 *Memo Economic Board Regio Stedendriehoek*

b. Adviezen Board Contourenschets en Economische verkenning veerkrachtige arbeidsmarkt (ter kennisname)

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. Kennis te nemen van het advies 'Contourenschets' en dit advies mee te geven in het proces van het Ontwikkelperspectief;
2. Kennis te nemen van het advies 'Economische verkenning veerkrachtige arbeidsmarkt' en dit advies door te zetten naar het p-beraad Regionale Economie van de Toekomst als input voor het vervolgproces;

Naar verwachting komen voorafgaand aan het algemeen bestuur van 19 maart de adviezen van de Economic Board over de Contourenschets en de Economische verkenning veerkrachtige arbeidsmarkt. Beide adviezen vormen input voor het vervolgproces van respectievelijk het Ontwikkelperspectief en de Human Capital Agenda (in afstemming met het Werkcentrum Veluwe Stedendriehoek). Daarom wordt voorgesteld om kennis te nemen van beide adviezen en deze door te zetten.

Bijlage:

- 5b.1 *Advies Contourenschets*
- 5b.2 *Advies Economische verkenning veerkrachtige arbeidsmarkt*

c. Regioconferentie 2025 (2 april) (ter kennisname)

Bijlage:

- 5c. *Programma Regioconferentie 2 april 2025*

6. Bedrijfsvoering

a. Begroting 2026 (bespreking)

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. In te stemmen met de voorgestelde hoofdopzet met uitgangspunten van de conceptbegroting 2026

Bijlage:

6a.1 Memo Conceptbegroting 2026

6a.2 Conceptbegroting 2026

6a.3 Brief gemeente Apeldoorn - Bezuinigingen op subsidies en budgetten

b. BTW-vraagstuk (n.a.v. actiepoint AB 18/12) (besluitvorming)

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. om bij de besluitvorming over het resultaat van de Jaarrekening 2024 te besluiten over compensatie van de BTW-problematiek;

Bijlage:

6b.1 Memo BTW-vraagstuk

6b.2 Bijlage Notitie stelselwijziging BTW Regio S3H

c. Jaarprogramma 2025 (besluitvorming)

Gevraagd besluit:

Het algemeen bestuur besluit:

1. In te stemmen met het Jaarprogramma 2025

Bijlage:

6c.1 Memo Jaarprogramma 2025

6c.2 Jaarprogramma 2025

7. Rondje P-beraden (29 januari 2025) en RAC (11 februari) (ter kennisname)

8. Rondvraag en sluiting

Gemeente Brummen

Regio Stedendriehoek Apeldoorn, Deventer, Zutphen
Zutphenseweg 6
7418 AJ DEVENTER

Brummen : 16 december 2024
Ons kenmerk : Z096251/D446202
Uw kenmerk :
Onderwerp : Informatie verkennend gesprek bestuurlijke toekomst gemeente Brummen

Verzonden d.d.: 20 december 2024

Geachte secretaris-directeur,

Zoals bij u bekend doet de gemeente Brummen op dit moment onderzoek naar de bestuurlijke toekomst van Brummen. Voor dit onderzoek gaan we graag in gesprek met onze buurgemeenten en met de Regio Stedendriehoek. Hiervoor heeft ons secretariaat ook met de Regio Stedendriehoek al een afspraak gemaakt in de eerste helft van februari 2025.

Gesprek als onderdeel van ons onderzoek

In de afgelopen maanden hebben wij diverse deelonderzoeken gedaan die samen een beeld geven van de opgaven en uitdagingen die de gemeente Brummen in de komende jaren heeft. Op basis van de deelonderzoeken en de opgaven en uitdagingen hebben wij de onderwerpen bepaald die wij in fase 2 van ons onderzoek graag met onze buurgemeenten en met de Regio Stedendriehoek bespreken. Centraal daarin staat de vraag op welke onderwerpen we zouden kunnen samenwerken, in welke vorm(en) en onder welke randvoorwaarden. Thema's die in het gesprek aan de orde komen, zijn:

- Identiteit Brummen
- Dienstverlening en voorzieningen
- Maatschappelijke trends en ontwikkelingen
- Bestuur en organisatie
- Samenwerken
- Voorkeurvariant(en)

Het gaat hierbij nadrukkelijk om een eerste verkenning van een vijftal scenario's die de gemeenteraad van Brummen naast elkaar gelegd en beoordeeld wil hebben, te weten:

1. strategisch samenwerken met een beperkt aantal partners;
2. combinatie van een regie-organisatie met een centrumgemeente;
3. ambtelijke fusie met één of meerdere gemeenten;
4. vormen van een nieuwe gemeente door herindeling:
 - a. met één gemeente;
 - b. met meerdere gemeenten;
 - c. de gemeente Brummen op te delen over meerdere gemeenten;
5. zelfstandig blijven.

Eind maart 2025 brengen wij een rapport uit aan de gemeenteraad van Brummen, inclusief een advies over het vervolg.

Gespreksleidraad volgt in januari

Twee weken voordat het daadwerkelijke gesprek plaatsvindt ontvangt u van ons een gespreksleidraad. Per thema gaan we aan de hand van een aantal vragen graag met u de diepte in. Hiermee stellen wij u hopelijk op tijd in de gelegenheid dit (verkennde) gesprek goed voor te bereiden.

Delegatie, voorzitterschap en samenvatting

Namens de gemeente Brummen nemen de (waarnemend) burgemeester, de algemeen directeur/gemeentesecretaris, de projectleider en een strategisch adviseur aan het gesprek deel. Het gesprek wordt voorgezeten door Moventem, met wie wij samen dit onderzoek doen. Moventem zal onder andere helpen bewaken dat onze gesprekstijd goed wordt verdeeld over alle gespreksonderwerpen. Ook maakt Moventem een samenvatting van het gesprek. Deze samenvatting gaat deel uitmaken van ons eindrapport. We zullen u na afloop dan ook vragen de samenvatting goed te controleren. Vanwege de strakke planning en de oplevering van ons eindrapport eind maart 2025 vragen we u nu alvast om straks binnen tien werkdagen te reageren na ontvangst van de (concept) samenvatting.

Tot slot

We danken u bij voorbaat alvast voor uw bereidheid en medewerking. Heeft u in de tussentijd vragen over deze brief? Neem dan contact op met de heer André van Nijkerken, hij is de projectleider en bereikbaar via telefoonnummer 06-10156305 of via a.vannijkerken@brummen.nl.

We kijken uit naar een mooi gesprek en wensen u voor nu alvast hele fijne feestdagen.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Brummen,

H. Matser
secretaris

G.J.M. van Rumund
burgemeester (wnd.)

Gemeente Brummen

Regio Stedendriehoek
Zutphenseweg 6
7418 AJ DEVENTER

Brummen : 17 januari 2025
Ons kenmerk : Z096251/D451789
Uw kenmerk :
Onderwerp : Gespreksleidraad voor verkennend gesprek bestuurlijke toekomst gemeente Brummen

Verzonden d.d.: 21 JAN 2025

Geachte secretaris-directeur,

Zoals aangekondigd in onze brief van vlak voor de jaarwisseling, doen wij u in voorliggende brief de gespreksleidraad toekomen die wij hebben opgesteld voor het verkennende gesprek dat wij binnenkort met u voeren over de bestuurlijke toekomst van Brummen. Zoals u weet doet de gemeente Brummen op dit moment onderzoek naar de bestuurlijke toekomst van Brummen. Voor dit onderzoek gaan we graag in gesprek met onze buurgemeenten en met de Regio Stedendriehoek.

Doel van het gesprek

- Het krijgen van inzicht in de haalbaarheid van een samenwerking.
- Vaststellen welk scenario voor u het meest (on)wenselijk is. Waarom? Wat zijn dan de vervolgstappen?

Scenario's

Het gaat hierbij nadrukkelijk om een eerste verkenning van een vijftal scenario's die de gemeenteraad van Brummen naast elkaar gelegd en beoordeeld wil hebben, te weten:

1. strategisch samenwerken met een beperkt aantal partners;
2. combinatie van een regie-organisatie met een centrumgemeente;
3. ambtelijke fusie met één of meerdere gemeenten;
4. vormen van een nieuwe gemeente door herindeling:
 - a. met één gemeente;
 - b. met meerdere gemeenten;
 - c. de gemeente Brummen op te delen over meerdere gemeenten;
5. zelfstandig blijven.

Gespreksleidraad

Hieronder hebben we drie onderdelen opgenomen die in het gesprek aan bod zullen komen:

Gespreksonderdeel 1 – Algemene verkenning

- Alle gemeenten hebben te maken met steeds meer opgaven en uitdagingen. Dat heeft onder andere te maken met de hoeveelheid aan (complexe) taken die bij gemeenten komen te liggen in combinatie met afnemende (structurele) financiering. Deelt u dit beeld? Bent u het ermee eens dat samenwerken (in welke vorm dan ook) wellicht een oplossing in dit kader kan zijn?
- Hoe ziet u de rol of de mogelijke rol van de Regio Stedendriehoek in dit kader?

Gespreksonderdeel 2 – Specifieke uitdagingen en kansen

- Wat zijn volgens u voor de gemeenten in deze regio de specifieke opgaven en uitdagingen de komende jaren?
- Ziet u in één of meerdere van de geschetste scenario's een antwoord op deze opgaven en uitdagingen?
- Zijn er nog onderwerpen/thema's niet aan bod gekomen waarvan u denkt dat (intensiever) samenwerken voor beide partijen een verschil kan maken?

Gespreksonderdeel 3 – Haalbaarheid verdere gezamenlijke verkenning scenario's

- Is er bij u behoefte/ziet u reden om de verkenning verder te verdiepen? Wat zou u dan verder willen verdiepen? Heeft één van de scenario's uw voorkeur?
 - Wat zou voor u een goede vervolgstap zijn?
 - Op welke termijn wilt u die stap zetten?
 - Wilt u daar capaciteit op inzetten (ambtelijk, bestuurlijk, financieel)?
- Bij geen behoefte of reden om verder te verdiepen: Waarom niet?
 - Überhaupt niet, of heeft u tijd nodig en op een later moment wel?
 - Is er iets dat u van ons nodig heeft om na te denken over een mogelijk vervolg?

Samenvatting van het gesprek

Wij zullen zorgen voor een samenvatting van het gesprek. Deze samenvatting gaat deel uitmaken van ons eindrapport. U ontvangt het concept van deze samenvatting van ons uiterlijk binnen 2 werkdagen na het gesprek. Wij willen u verzoeken om binnen 10 werkdagen te reageren op het concept.

Deelname aan het gesprek

Vanuit de gemeente Brummen wordt dit gesprek gevoerd door de burgemeester, de gemeentesecretaris, de projectleider en een strategisch adviseur. We nemen contact met uw secretariaat op om te horen wie er vanuit uw zijde aanwezig zijn bij het gesprek.

Tot slot

We danken u bij voorbaat alvast voor uw bereidheid en medewerking. Heeft u in de tussentijd vragen over deze brief? Neem dan contact op met de heer André van Nijkerken, hij is de projectleider en bereikbaar via telefoonnummer 06-10156305 of via A.vanNijkerken@brummen.nl.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Brummen,

H. Matser
secretaris

G.J.M. van Rumund
burgemeester (wnd.)

Aan de inwoners en raadsleden van de
Gemeente Lochem

Lochem, 12 februari 2025

Beste inwoners, geachte raadsleden,

Vorig jaar kondigde ik aan geen derde termijn als burgemeester te ambiëren. Ik schreef u dat ik uiterlijk tot 8 januari 2026 uw burgemeester zou zijn en mij iedere dag met hart en ziel voor onze gemeente zou blijven inzetten. Ik heb besloten om op 31 maart van dit jaar mijn functie als burgemeester neer te leggen.

In november vorig jaar ontstond er een collegecrisis. Sinds dinsdag 11 februari 2025 is het college weer voltallig en kunnen raad en college samen aan de slag met de opgaven die voor ons liggen. Dit is het logische moment om ruimte te maken voor een opvolger. Een vertrek op een later moment verstoort onnodig het aanpakken van de moeilijke opgaven waar de gemeente nu voor staat.

Daarom heb ik met pijn in het hart Zijne Majesteit de Koning verzocht om mij per 31 maart 2025 te ontheffen uit mijn ambt. Zo kan ik in goed overleg zorgen voor een zorgvuldige overdracht van de lopende dossiers en op gepaste wijze afscheid nemen.

Toen ik elf jaar geleden begon kon ik mij niet voorstellen hoeveel ik van de gemeente Lochem en al haar inwoners zou gaan houden. Ik dank u uit de grond van mijn hart voor het noaberschap dat mijn gezin en ik de afgelopen jaren hebben mogen ervaren.

Met liefdevolle groet,

Sebastiaan van 't Erve
Burgemeester van de gemeente Lochem

Raadsvergadering en afscheidsreceptie burgemeester Van 't Erve

Op woensdag 26 maart neemt Sebastiaan van 't Erve afscheid als burgemeester van de gemeente Lochem. Hij heeft in de elf jaar als burgemeester veel betekend voor onze gemeente.

Buitengewone raadsvergadering

Op deze dag is om 19.00 uur de buitengewone raadsvergadering in de raadszaal van het gemeentehuis waarin de burgemeester formeel afscheid neemt. Wij nodigen u van harte uit om bij deze speciale gelegenheid aanwezig te zijn. Vanaf 18.30 uur bent u welkom voor een kop koffie of thee in de hal van het gemeentehuis.

Afscheidsreceptie - feest van verbinding

Aansluitend aan de raadsvergadering organiseren we een afscheidsreceptie vanaf 20.00 uur. Op verzoek van de burgemeester wordt het een feest van verbinding. We heten u hierbij graag van harte welkom.

Programma

- 18.30 uur Inloop met koffie, thee en iets lekkers uit Lochem
- 19.00 uur Buitengewone raadsvergadering in de raadszaal *) van het gemeentehuis, Hanzeweg 8 in Lochem
- 20.00 uur Afscheidsreceptie in de hal van het gemeentehuis, Hanzeweg 8 in Lochem.

*) Als het aantal bezoekers in de raadszaal het maximum heeft bereikt, dan kunt u de buitengewone raadsvergadering volgen op schermen in de hal van het gemeentehuis.

Bent u erbij?

Meld u dan uiterlijk dinsdag 18 maart aan via het [aanmeldformulier](#). U kunt zich aanmelden voor de raadsvergadering en/of voor de afscheidsreceptie.

Deel uw foto, plek, moment, spreuk of verhaal

Om herinneringen vanuit alle kernen van de gemeente aan de burgemeester mee te geven, vragen we u om uw mooiste plek, spreuk, foto of herinnering op een A4 te delen. Neemt u deze bladzijde mee naar de receptie. We maken er ter plekke een boek van dat we aan het eind van de avond aan de burgemeester aanbieden.

Graag tot ziens op woensdag 26 maart!

Namens de raad en het college van B&W van de gemeente Lochem,

Arjen Dieperink
waarnemend voorzitter gemeenteraad

Marja Eggink-Meuleman
locoburgemeester

Peter de Boer
griffier

Dorique Kerkdijk
secretaris/directeur

Het gemeentehuis is rolstoeltoegankelijk. Heeft u andere voorzieningen nodig, laat u ons dat dan even weten via c.renkers@lochem.nl.

Deze e-mail is verstuurd aan I.Bijma@regiostedendriehoek.nl.
Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier afmelden](#).
U kunt ook uw [gegevens inzien en wijzigen](#).
Voor een goede ontvangst voegt u c.renkers@lochem.nl toe aan uw adresboek.

Regio Deal 'Sterker in 3D'

Update 24 januari 2025

De prachtige Regio Stedendriehoek, met daarin de gemeenten Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen, is hard op weg naar een half miljoen inwoners, tweehonderdvijftig duizend werkenden en vijftigduizend ondernemingen. Onze regio, in zowel Overijssel als Gelderland, staat bekend om de historische steden, mooie dorpen en prachtige IJssel die een verbinding leggen tussen de Veluwe, IJsselvallei en Achterhoek.

We staan voor de uitdaging om nu en in de toekomst deze aantrekkelijke en leefbare regio voor onze inwoners en ondernemers te behouden: een regio in balans. Daarom doen we samen met het Rijk een investering van minstens €40 miljoen in onze Brede Welvaart langs de vier programmalijnen: Duurzaam, Divers, Dichtbij en Krachtige Regio.

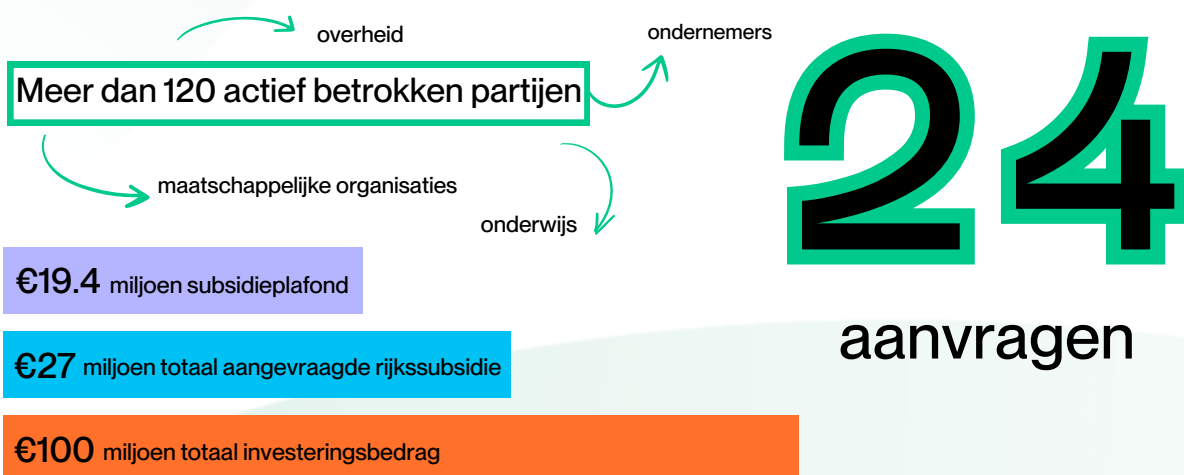
Regio Deal projecten zijn bekend!

Vandaag hebben de penvoerders bericht ontvangen over de beoordeling van hun aanvraag en of deze is gehonoreerd voor opname in de Regio Deal.

Twaalf aanvragen hebben positief bericht ontvangen. Met deze selectie aan projecten wordt er in de volle breedte invulling gegeven aan de Regio Deal. De projecten vormen samen een mooie mix van grote initiatieven die de hele regio versterken en kleinere, gerichte aanvragen die bijdragen aan essentiële ontwikkelingen in de regio. Deze specifieke projecten zorgen voor een versterking van de unieke identiteit van de regio en leveren tastbare, concrete resultaten op. We kijken er naar uit om samen aan de slag te gaan!

De ontvangen aanvragen in totaliteit

Op 1 november 2024 sloot de aanvraagtermijn voor de Regio Deal 'Sterker in 3D'. Er zijn 24 aanvragen ingediend, die met elkaar een beroep doen op de Regio Deal voor 27 miljoen euro. Het totale investeringsbedrag dat met de aanvragen gemoeid was, is ongeveer 100 miljoen euro. Verderop in de nieuwsbrief lees je meer over de niet toegekende aanvragen en resterende geld.

“ Ik kijk terug op een buitengewoon zorgvuldig en professioneel keuzeprocess. De onafhankelijke adviescommissie heeft ons goed onderbouwd geadviseerd ten aanzien van de projecten die we konden honoreren. Ik ben trots op de projecten die nu van start kunnen gaan; ik heb er alle vertrouwen in dat zij stuk voor stuk een belangrijke bijdrage gaan leveren aan de verdere ontwikkeling van onze regio! ”

- Ellen Marks, lid van het Partneroverleg Regio Deal

Regio Deal 'Sterker in 3D'

Update 24 januari 2025

Hoe verliep het proces

- 1 november 2024: indieningstermijn aanvragen
- November – december 2024: toetsing van de aanvragen op subsidievereisten en inhoudelijke beoordeling door de onafhankelijke adviescommissie
- 19 december 2024: advies onafhankelijke adviescommissie besproken in het Partneroverleg
- Januari 2025: Partneroverleg brengt haar advies uit aan de regiokassier (de gemeente Apeldoorn) die vervolgens het besluit aan aanvragers kenbaar maakt.

Niet schaven, wel kiezen

Vanaf de start van het doorontwikkelproces is duidelijk gecommuniceerd dat aanvragen in totaliteit worden beoordeeld en dat er niet wordt 'geschaafd' op kwaliteit (minder geld toekennen aan alle onderdelen van de aanvraag). Echter, bij twee aanvragen die als geheel een voldoende behaalden, is op inhoudelijke gronden een keuze gemaakt voor specifieke (deel)projecten binnen de aanvragen. Niet alle deelprojecten in deze aanvragen bleken passend te zijn bij de Regio Deal en de gehanteerde beoordelingscriteria. Er is daarom geadviseerd om alleen de deelprojecten te honoreren die daadwerkelijk meerwaarde bieden en bijdragen aan de doelstelling van de regeling.

“Als commissie hebben we met waardering gekeken naar de enorme inspanning die in de afgelopen tijd door vele partijen in de regio is geleverd om tot aanvragen voor de Regio Deal te komen. We zien ook dat er bijzondere allianties zijn ontstaan tussen partijen in de regio. Al deze inzet straalt een enorme betrokkenheid bij de opgaven van de regio uit. Wij zien uit naar de jaarlijkse reflectie op de Regio Deal. Met plezier richten we onze blik dan op de impact die deze Regio Deal voor de regio Stedendriehoek maakt en welke leerpunten we op basis van de ervaringen uit de gehonoreerde projecten voor de regio kunnen halen.”

- Onafhankelijke Adviescommissie
Regio Deal 'Sterker in 3D'

De toegekende Regio Deal 'Sterker in 3D' projecten

- Boeren voor Biobased Bouwen
- Consortium Techniekhubs in de Regio Stedendriehoek
- Coöperatieve Bundeling Regionale Krachten
- De Kien - Samen ruimte maken
- Drinkbare IJssel
- Groene & Gezonde Bedrijventerreinen
- Innovatieve leeromgeving voor Veiligheid en Digitalisering
- Klimaatboerderij 2050-2100
- Krachtig MKB Regio Stedendriehoek
- SAMEN voor Leefbaarheid
- Smart Energy Hubs
- Vezelvallei - Een klimaatneutraal en bio-circulair bedrijventerrein

In de komende weken vinden er individuele startgesprekken plaats en een gezamenlijke aftrap met alle penvoerders van de projecten. Ook wordt de provinciale cofinanciering definitief gemaakt en voor een enkeling de laatste stappen in de staatssteun uitwerking. Zo kunnen de projecten zo snel mogelijk aan de slag!

Regio Deal 'Sterker in 3D'

Update 24 januari 2025

Wat gebeurt er met het resterende geld?

Niet het volledige bedrag van de Regio Deal is nu verdeeld. Er resteert nog een klein deel (ruim 1 miljoen euro). Het Partneroverleg heeft afgesproken voor de zomer te willen besluiten op welke manier deze middelen beschikbaar komen. In elk geval heeft het Partneroverleg aangegeven de rol van de onafhankelijke adviescommissie hierbij weer zeer op prijs te stellen. Meer informatie hierover volgt dus voor de zomer van dit jaar.

“Ik ben enorm onder de indruk van de creativiteit, visie, betrokkenheid en vooral het enthousiasme wat ten grondslag heeft gelegen aan de ingediende projecten. WOW! Goed voor de economie, goed voor de regio! Niet alle projecten zullen door de Regio Deal gefinancierd kunnen worden, maar dat hoeft niet te betekenen dat ze niet door kunnen gaan. Op verschillende manieren wordt er gekeken hoe er een vervolg aan deze plannen gegeven kan worden. Zo kunnen bijvoorbeeld de ondernemershuizen in de regio helpen om deze projecten de welverdiende ondersteuning te geven. ”

- Robert Levoleger, lid van het Partneroverleg Regio Deal

Afgewezen aanvragen

Twaalf aanvragen hebben een afwijzing ontvangen. Twee aanvragen voldeden niet aan de subsidievereisten. De andere aanvragen behaalden niet het minimaal benodigde aantal punten. Zij ontvangen het aanbod om in gesprek te gaan en te kijken wat de betekenis van de afwijzing is voor hun plan. Wij denken graag mee aan het verder brengen van hun plan!

Adviesrapport Onafhankelijke Adviescommissie

Het adviesrapport van de onafhankelijke adviescommissie is te vinden op onze website. [Klik hier](#) om het rapport direct te openen.

Vragen?

Stel ze via regiodealS3D@regiostedendriehoek.nl

De komende tijd zullen wij via de website en Regio Stedendriehoek nieuwsbrief updates geven over de Regio Deal projecten. Blijf ons dus volgen!

Ondersteuningsverklaring

De gemeente Hattem ondersteunt de gemaakte afspraken voor het realiseren van ouderenhuisvesting, zoals vastgelegd in het afsprakenkader Ouderenhuisvesting (d.d. oktober 2024) van de woonregio Stedendriehoek.

Aldus besloten in het college van B en W van de gemeente Hattem op 4 februari 2025.

A handwritten signature in blue ink, which appears to read 'M. Sanderse', is written over a horizontal dotted line.

Burgemeester M. Sanderse

Monitor Regio Stedendriehoek

Nota voor: Algemeen Bestuur
Zaaknummer: 0000633281
Datum: 29 januari 2025
Agendapunt: 1
Onderwerp: Lancering Monitoring Regio Stedendriehoek
Opsteller: Annouk van der Lely
Portefeuillehouder: Sebastiaan van 't Erve
Bijlagen:

Kernvoorstel

Het algemeen bestuur besluit:

1. Kennis te nemen van de lancering van de website 'Regio Stedendriehoek in Cijfers'

1. Aanleiding

De Regio Stedendriehoek heeft al jaren een monitor om de voortgang en impact van regionale ontwikkelingen inzichtelijk te maken. Voorheen bekend als de 'Stedendriehoek Index' en later als de 'Cleantech Regio Monitor', had de monitor als doel om met behulp van data en indicatoren te laten zien hoe de regio ervoor staat.

Sinds de vorige versie van de monitor zijn er diverse ontwikkelingen geweest die vragen om een herziening en modernisering:

- De Uitvoeringsagenda 2023-2030
- De Regio Deal(s)
- De veranderende behoeften van gemeenten, die steeds meer datagedreven willen werken en behoefte hebben aan een toegankelijke en actuele monitor.
- Software ontwikkelingen, waardoor de toegankelijkheid, gebruiksvriendelijkheid en beheerbaarheid van de monitor kunnen worden verbeterd.
- Aanbevelingen uit het rapport van de Regionale Rekenkamer, waarin werd aangegeven dat doelen vaak onvoldoende meetbaar zijn geformuleerd en dat er meer transparantie nodig is over de relatie tussen regionale ambities, inspanningen en resultaten.

Deze ontwikkelingen vormden de aanleiding om de monitor volledig te vernieuwen. De Monitor Regio Stedendriehoek sluit nu aan op de actuele regionale doelen, maakt gebruik van nieuwe software (die ook wordt gebruikt door andere gemeenten in de regio) en biedt een helder overzicht van de prestaties van de regio.

2. Toelichting

De Monitor Regio Stedendriehoek volgt de structuur van de Uitvoeringsagenda. Op de website staat meer informatie over de kerncijfers van de regio en de programma's. Informatie en data over de Regio Deal 'Sterker in 3D' volgt.

De monitor is opgebouwd in data en zogenaamde 'stories', wat de duiding van de data is. De stories zijn zo geschreven dat ze voor iedereen begrijpbaar moeten zijn. Per programma wordt beschreven:

- Wat het programma inhoudt, met kernopgaven en doelstellingen.
- Waar de regio nu staat ("Vandaag"), inclusief actuele data passend bij de doelen.
- Wat de ambities voor de toekomst zijn ("Toekomst"), met concrete doelen richting 2030 uit de Uitvoeringsagenda.
- Een verwijzing naar alle verzamelde data rondom dit onderwerp.

De 90% versie van de [website](#) is op dit moment af. De homepage en de programma pagina 'Verstedelijking in Balans' geeft een goed beeld hoe het eruit gaat zien. Er wordt nog hard gewerkt aan de laatste details zodat de website voor april gereed is.

Na de lancering wordt de monitor verder uitgebreid met – waar mogelijk - kwalitatieve data en verhalen, om meer context en inzicht te bieden. Ook wordt gewerkt aan een monitor brede welvaart. Hiervoor is een aanvraag ingediend voor de Regio Deal 'Sterker in 3D', deze is helaas niet gehonoreerd. Er wordt onderzocht hoe dit alsnog opgepakt kan worden, onder andere in samenwerking met het lectoraat Modelleren van Maatschappelijke Impact van Hogeschool Saxion en de provincies.

Post- en bezoekadres
Zutphenseweg 6
7418 AJ Deventer

info@regiostedendriehoek.nl
www.regiostedendriehoek.nl

Provincie Gelderland
T.a.v. dhr. Zoet
Postbus 9090
6800GX ARNHEM

Kenmerk: 0000665448
Plaats, datum: Deventer, 12 januari 2025
Behandeld door: Monique Loeters
Telefoon: 06 51 80 10 45
Onderwerp: Reactie kadernota Agrifood
Uw referentie:

Geachte meneer Zoet,

Wij hebben kennisgenomen van de actualisatiepunten van de huidige Kadernota *Toekomst voor de Gelderse boer 2021-2023*. U streeft er met de aangepaste Kadernota Agrifood naar om agrariërs perspectief te bieden en tegelijkertijd bij te dragen aan de verduurzaming van de landbouwsector.

Hoewel wij een aantal zorgen delen die ten grondslag liggen aan de gekozen actualisatiepunten op de Kadernota Agrifood, zijn wij het niet in alle gevallen eens met de gekozen uitwerking. Daarnaast signaleren wij een aantal uitdagingen op de agrarische sector afkomen waar u naar ons idee niet actief mee aan de slag lijkt te gaan. Deze punten lichten wij toe in de bijlage.

We hebben onvoldoende vertrouwen dat de voorgenomen actualisatie van deze Kadernota onze agrariërs daadwerkelijk zal helpen bij de opgaven waar zij voor staan. Juist dit is van belang om boeren op lange termijn een toekomst te geven en de realisatie van andere ruimtelijke ontwikkelingen weer mogelijk te maken. Mede ook in het licht van de recente Raad van State uitspraken. Door deze uitspraken zijn de gevolgen voor onze agrariërs nog urgenter geworden. U denkt als college na over consequenties en oplossingsrichtingen voor Gelderland. Graag denken wij met u mee.

Graag gaan wij in gesprek om stil te staan bij actualisatiepunten van de huidige Kadernota en gevolgen en mogelijke oplossingsrichtingen vanwege de recente RvS uitspraken. Dit gericht op een duurzaam perspectief voor onze agrariërs.

Hoogachtend,

Algemeen Bestuur van Regio Stedendriehoek

Ineke Lijnema
Secretaris

Ron König
Voorzitter

Bijlage

Toelichting bij Reactie kadernota Agrifood

In de regio Stedendriehoek werken de acht gemeenten samen aan een vitaal landelijk gebied. De basis voor onze samenwerking is de uitvoeringsagenda 2023-2030 van de regio Stedendriehoek (hoofdstuk Vitaal Landelijk Gebied). Wij willen bijdragen aan een duurzaam agrarisch systeem in een biodiverse omgeving. Wij delen een aantal zorgen die ten grondslag liggen aan de gekozen actualisatiepunten van de Kadernota Agrifood. Daarnaast signaleren wij enkele knelpunten waarvoor geen oplossingen lijken te worden aangedragen.

Wij delen uw zorg over het groeiende aantal stoppende agrariërs en bedrijven zonder opvolging, mede in relatie tot het feit dat wij boeren in de toekomst hard nodig hebben. Hun rol is cruciaal voor de voedselproductie, de leefbaarheid van het platteland en het beheer van ons landschap. Ook zien wij het belang van samenwerking tussen veehouders en plantaardige telers, evenals uw voornemen om plantaardige productie en consumptie te bevorderen.

Onze zorgen

Wij maken ons echter zorgen over de richting die u lijkt te kiezen met de voorgestelde aanpassingen in de Kadernota Agrifood. Hieronder lichten wij enkele belangrijke punten toe:

Plantaardige teelten t.b.v. humane consumptie

Hoewel voedselzekerheid een belangrijk beleidsdoel is, wordt het vooral gekoppeld aan het behoud van landbouwareaal en nauwelijks aan de teeltvorm. Naar ons idee is de teeltvorm belangrijker. Wij zien in de regio kansen voor meer duurzame plantaardige teelt voor humane consumptie en biobased producten voor onder meer de woningbouw. Hierbij in acht nemen dat we duurzame teeltsystemen willen stimuleren waar aandacht is voor kwaliteit van water, bodem, milieu en volksgezondheid. Dit alles mede in relatie tot de problematiek waarbij via de stoppersregelingen grasland in gebruik komt bij akkerbouwers. We zien dat hierdoor meer gewassoorten geteeld worden met een negatieve impact op bodem, water en volksgezondheid, met de nodige milieuproblemen tot gevolg.

Afweegkader voor functieverandering

De provincie wil een 'Afwegkader voor functieverandering' invoeren om te voorkomen dat landbouwgrond te makkelijk van functie verandert. Dit moet net zoals de zonneladder onderdeel worden van de omgevingsverordening. Als gemeenten in de regio Stedendriehoek staan wij voor grote opgaven op het gebied van landbouw, natuur, wonen, werken, energie en bereikbaarheid. We maken hierbij – als overheidslaag die gaat over de ruimtelijke ordening – telkens een zorgvuldige integrale afweging over de functies van gronden. De mate van 'goede' landbouwgrond is hierbij ook altijd een criterium. Invoering van een apart afweegkader voor functieverandering suggereert dat gemeenten niet weloverwogen landbouwgronden inzetten. Het kan voorkomen dat na een integrale afweging toch de keuze komt te liggen op het inzetten van landbouwgrond voor bijvoorbeeld woningbouw, bijvoorbeeld door de nabijheid van treinstations. Voor veel van deze opgaven zijn al met de provincie afspraken gemaakt, denk bijvoorbeeld aan het 'Ontwikkelperspectief'. Wij vragen ons af of het voorgestelde afweegkader juridisch houdbaar is, aangezien het ingrijpt op de autonomie van gemeentelijke overheden. Bovendien achten wij het onwenselijk, omdat wij in Gelderland gewend zijn om in goede samenwerking en overleg tot oplossingen te komen. Wij stellen voor deze afweging bij de gemeenten te laten en geen extra regeldruk te creëren.

Verbod nieuwvestiging

U wilt het verbod op nieuwvestiging voor niet-grondgebonden veehouderijen schrappen. Nieuwvestiging van een niet-grondgebonden veehouderij heeft impact op de omgeving, denk aan een toename van bebouwing en verharding in het buitengebied en de gevolgen voor natuur, water, bodem en klimaat. In onze ogen zijn er voldoende mogelijkheden voor nieuwe boeren op bestaande bedrijfsplekken. Er zijn immers agrariërs die geen opvolging hebben en wel een toekomstbestendig bedrijf. Hiermee behouden deze "stoppersbedrijven" tevens meer waarde. In de vraag beantwoording bij de digitale sessies wordt aangegeven dat gemeenten het laatste woord hebben, oftewel gemeenten kunnen alsnog nieuwvestiging verbieden. In de sessie bleek dat geen enkele gemeente voorstander is het schrappen van dit verbod. Ook voor agrariërs biedt dit huidige verbod duidelijkheid. Door het schrappen van het verbod lijkt het alsof nieuwvestiging van een niet-grondgebonden veehouderij een reële optie is. Ons advies is daarom dit verbod niet te schrappen.

Plussenbeleid

In de kadernota geeft u aan dat u het plussenbeleid verplicht wil stellen voor alle veehouderijsectoren. U stelt daarbij dat alle gemeenten dit plussenbeleid moeten uitwerken. Op dit moment zijn er weinig gemeenten die plussenbeleid hebben opgesteld. Veel gemeenten zijn bezig met plannen voor maatschappelijke prestaties bij ontwikkelingen, deze plannen wijken af van uw handreiking. Door uw stelling dat alle gemeenten plussenbeleid moeten opstellen vraagt dit van gemeenten extra inspanning.

Knelpunten waar we geen oplossing voor terugzien:

De regio Stedendriehoek is een regio waarin veel opgaven samenkomen, denk aan landbouw, natuur, wonen, werken, energie en mobiliteit. We staan voor grote uitdagingen, mede ingegeven door onze ligging nabij de Veluwe en de IJsselvallei.

Deze kadernota biedt geen oplossingen voor:

- de toenemende druk op de agrarische sector omdat de milieunormen blijven bestaan (derogatie, stikstof, KRW)
- de pasmelders in Gelderland
- het ontbrekende toekomstperspectief voor agrariërs
- de integrale afweging van de opgaven waar we als regio voor staan
- benodigde ondersteuning voor transitie naar natuurinclusieve landbouw/biologische landbouw; Wij hebben in onze regio een aantal prachtige bedrijven die voor de troepen uitlopen voor wat betreft het werken met de natuur, rekening houdend met behoud van bodemleven etc. Wij vinden te weinig maatregelen terug die deze bedrijven helpen bij hun transitie.

Wij nodigen u van harte uit voor een gesprek. Wij zijn ervan overtuigd dat samenwerking tussen onze regio, gemeenten, waterschappen en provincie kan bijdragen aan het oplossen van de huidige problemen in de sector.

Scan van Gelderland

Voor de spreiding van rijksdiensten

Inhoud

Inleiding	3
De Kracht van Gelderland	4
Foodvalley	7
Achterhoek	9
FruitDelta Rivierenland	11
Regio EHPZ & Kop van de Veluwe	13
Stedendriehoek	15
Groene Metropool Regio Arnhem – Nijmegen	17
Slotwoord	20
Kaarten	21

Inleiding

Gelderland is dé plek voor de vestiging van rijksdiensten. De provincie combineert een sterke kennisinfrastructuur met een innovatieve economie, uitstekende bereikbaarheid en een snelgroeiende bevolking. Met haar afwisselende landschap, bruisende steden en sterke gemeenschapszin biedt Gelderland een aantrekkelijke leefomgeving voor werknemers en hun gezinnen.

Wij onderschrijven het belang van een betere spreiding van rijksdiensten. Het rapport Elke Regio Telt laat zien dat inwoners zich minder verbonden voelen met het Rijk, en dat rijkswerkgelegenheid zich nog te veel concentreert in een beperkt aantal regio's. Dit zien we ook terug in Gelderland. Waar bijvoorbeeld de Achterhoek relatief weinig rijksbanen kent. Het is niet voor niets dat deze regio samen met het Rijk werkt aan een meerjarige Elke Regio Telt-agenda waarmee de positie van de Achterhoek wordt versterkt.

Spreiding betekent niet alleen de vestiging van complete of nieuwe rijksdiensten. Ook Rijkontmoetingsplekken – flexibele werkplekken voor rijksambtenaren – spelen een rol in het versterken van de aanwezigheid van het Rijk in de regio. Deze ontmoetingsplekken zorgen ervoor dat rijksambtenaren in de regio kunnen (blijven) wonen en het Rijk zichtbaar en toegankelijk blijft voor inwoners en regionale partners. In Arnhem komt een rijksontmoetingsplek en wij zien kansen om dergelijke werkplekken ook in Doetinchem, Culemborg en Apeldoorn te realiseren.

Gelderland denkt actief mee over de koppeling tussen rijksdiensten en de kracht van de regio's. In deze scan brengen we in beeld op welke thema's Gelderland uitblinkt en hoe deze aansluiten op de nationale opgaven. Landbouwinnovatie, waterbeheer, energietransitie, hightech & health, nationale veiligheid en defensie zijn sectoren waarin Gelderland niet alleen excelleert, maar waar rijksdiensten direct kunnen aansluiten op sterke netwerken en infrastructuur.

Met meer dan 100.000 nieuwe woningen in 2050 biedt Gelderland ruimte voor groei. Dit betekent dat ook rijksambtenaren dichterbij hun werk kunnen wonen in een aantrekkelijke omgeving. Provincie Gelderland staat klaar om samen met het Rijk deze kansen te benutten en haar kracht in te zetten voor heel Nederland.

De Kracht van Gelderland

In Gelderland wordt gewerkt aan oplossingen die Nederland vooruithelpen. Met hoogwaardige kennisclusters, strategische ligging en een innovatief bedrijfsleven draagt Gelderland al sterk bij aan de nationale opgaven. Of het nu gaat om **landbouwinnovatie**, **waterbeheer**, **energietransitie**, onze collectieve **veiligheid**, **defensie** of strategische technologieën zoals de **semiconductor industrie**, Gelderland biedt een solide basis voor rijksdiensten die bijdragen aan deze nationale opgaven.

Landbouwinnovatie

Het innovatieve voedselcluster rondom Wageningen University & Research (WUR) is internationaal koploper op het gebied van voedselvraagstukken en **landbouwinnovatie**. Hier wordt gewerkt aan de toekomst van de landbouw, met een sterke focus op de eiwittransitie en duurzame productiemethoden. De Achterhoek kent een sterk cluster van innovatieve agrarische bedrijven die werken aan slimme en duurzame oplossingen voor de landbouwsector. Gelderland heeft daarmee de **kennis én praktische expertise** in huis om de duurzame transformatie van de landbouwsector en het landelijk gebied te realiseren.

Water

Gelderland is de kraan van Nederland en kent complexe uitdagingen op het gebied van waterbeheer. Hierdoor is een sterke expertise- en kennisinfrastructuur opgebouwd op het gebied van **waterberging**, **drinkwaterwinning** en **droogtebestrijding**. Dit maakt Gelderland een logische vestigingsplaats voor rijksdiensten die zich bezighouden met waterbeleid en klimaatadaptatie.

Energie

Arnhem is de energiehoofdstad van Nederland. Hier ontwikkelen Gelderse bedrijven en kennisorganisaties – zoals TenneT, Alliander en Connectr – de technieken en infrastructuur die nodig zijn voor stabiele energievoorzieningen en het slagen van de energietransitie. Met bijvoorbeeld de verdere ontwikkeling van een (Nationaal) Kenniscentrum voor Netcongestie kan deze Gelderse kennis voor heel Nederland ontsloten worden.

Hightech

Met het semiconcluster op de Noviotech Campus in Nijmegen bevindt het chipknooppunt van Europa zich in Gelderland. Hier worden chips ontworpen, geproduceerd en verpakt. Deze chips zijn fundamentele bouwstenen van de ontwikkeling van de Nederlandse chipindustrie. Het semiconcluster draagt bij aan de strategische autonomie van Nederland én Europa. In het Chips Integration Technology Center (CITC) werken bedrijven, onderzoeks- en onderwijsinstellingen, met ondersteuning van de provincie, samen om de Nederlandse positie in de mondiale halfgeleiderindustrie te versterken.

Veiligheid & Defensie

Gelderland is onmisbaar voor de nationale veiligheid en biedt Defensie de ruimte om te groeien. Met kazernes en militaire trainingslocaties op de Veluwe, de Politieacademie en het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering vormt de provincie het fundament van de Nederlandse veiligheidsinfrastructuur. Door rijksdiensten op dit gebied hier te vestigen, kan Nederland deze sterke basis benutten en verder uitbouwen.

Gelderland biedt zowel de juiste expertise als aantrekkelijke vestigingsregio's waar rijksdiensten direct kunnen aansluiten op sterke netwerken en infrastructuur. Samenvattend ziet dat er als volgt uit:

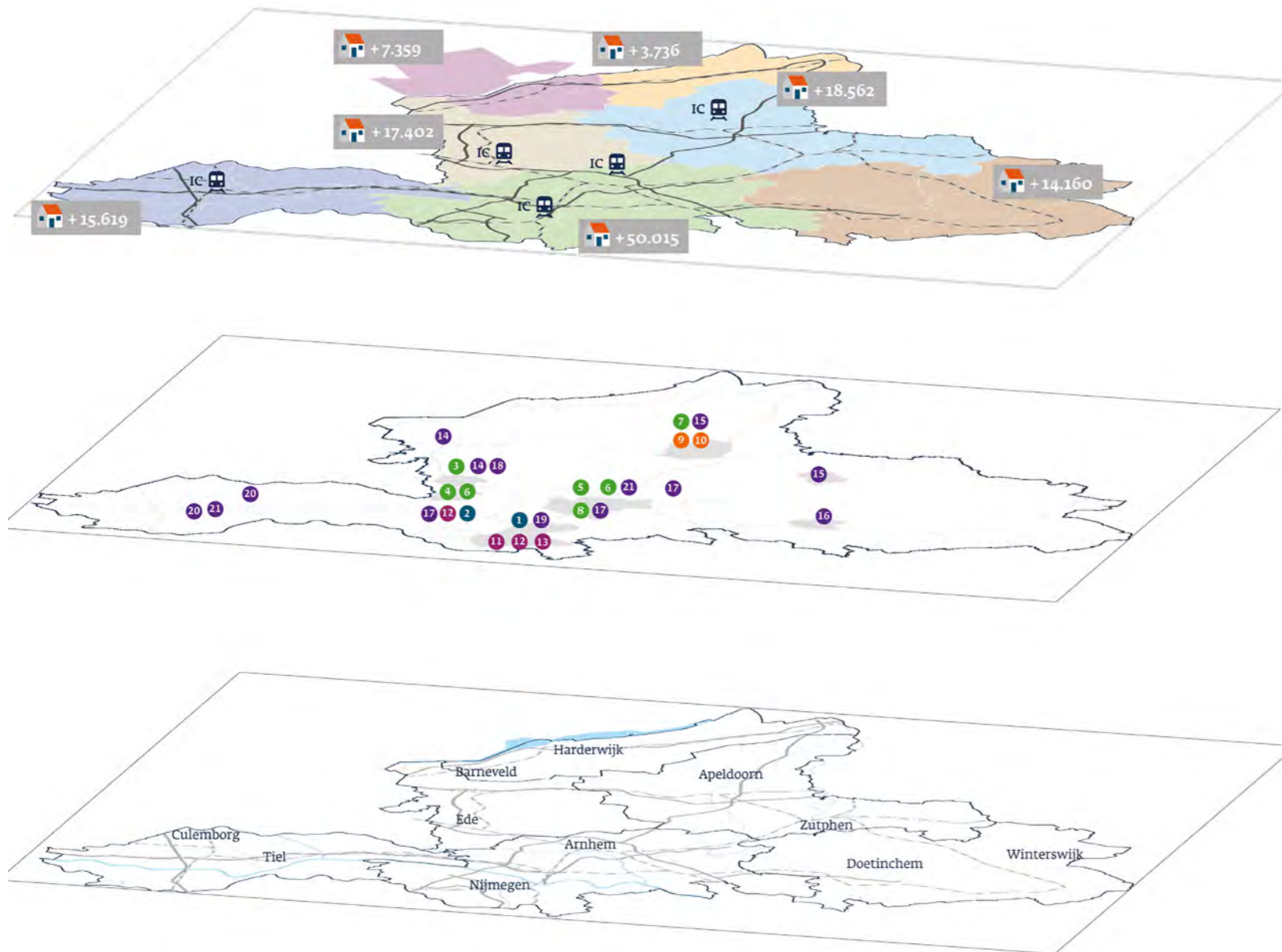
Thema rijksdiensten	Regio	Gemeente(n)
Landbouwinnovatie	Achterhoek, Foodvalley	Doetinchem, Ede, Wageningen
Water	Fruitedelta-Rivierenland	Tiel & Culemborg
Defensie	Kop van de Veluwe, Groene Metropool Regio, Foodvalley, Stedendriehoek, EHPZ	Apeldoorn, Ede, Arnhem, Barneveld, Ermelo, Harderwijk, Elburg
Veiligheid	Stedendriehoek	Apeldoorn & Zutphen
Energie	Groene Metropool Regio	Arnhem
Hightech & Health	Groene Metropool Regio	Nijmegen

Figuur 1. Koppeling thema rijksdiensten aan regio's

Op de kaart in figuur 2: Gelderland in drie lagen zijn op de onderste kaart een aantal Gelderse steden en de belangrijkste rivieren afgebeeld. Op de middelste kaart staan de kennisinstellingen in Gelderland. Op de bovenste kaart, de snel- en spoorwegen met de intercitystations. Daarnaast is bij iedere regio aangegeven hoeveel woningen er tot en met 2030 bijgebouwd gaan worden. Aan het eind van dit document, na het slotwoord zijn de drie kaarten ook los afgebeeld.

Figuur 2. Gelderland in drie lagen

Foodvalley

Wageningen en Ede

Foodvalley is een aantrekkelijk en groeiend woongebied met 4 waardevolle landschappen: Veluwe, Gelderse Vallei, Utrechtse Heuvelrug en Rivierengebied. In het zuiden een stedelijk netwerk met verscheidenheid aan woon- en werkmilieus en in het noorden veel kernen in een afwisselend landschap van open landbouw gebieden en besloten landgoederen.

Figuur 3. Foodvalley

Economisch Profiel

Economisch is de regio sterk dankzij de foodsector, met een (inter)nationale reputatie voor fundamenteel en toegepast onderzoek. Dit trekt ondernemerschap en innovatie aan, met een groot en sterk mkb. In deze regio is de voedselindustrie, goed voor 11% van alle banen vergeleken met 3,7% landelijk.

Wageningen University & Research (WUR).

De WUR zet haar expertise in voor het ontwikkelen van oplossingen die (inter)nationaal toegepast kunnen worden in de praktijk om een toekomstbestendige, gezonde, veilige en duurzame maatschappij te creëren. De WUR is internationaal één van de belangrijkste onderzoeksinstituten op thema's als eiwittransitie, natuur, landbouwinnovatie, maar ook stikstofproblematiek en de inrichting van het landelijk gebied. Wat dat betreft is de Foodvalley een interessante plek. De regio grenst aan de Veluwe, waar 40% van de stikstofgevoelige natuur van Nederland zich bevindt en ook veel piekbelasters.

Wat valt op

- Rondom de WUR is een kennisecosysteem waarin onderwijs, overheden en bedrijven nauw samenwerken aan voedsel-innovaties
- Naast het net vernieuwde IC Station Ede-Wageningen wordt het Food Innovation District ontwikkeld. Een interessante plek voor een rijksdienst gericht op voedsel-innovatie.
- Rondom NIZO in Ede zal met behulp van een rijkssubsidie een kenniscampus eiwittransitie ontstaan.
- Foodvalley heeft een jonge bevolking, de groene druk is maar liefst 42%.

Wonen

De Foodvalley is één van de zeventien NOVEX woningbouwlocaties die het Rijk heeft aangewezen. Tot 2030 komen er in de Gelderse gemeenten van de Foodvalley 17.400 woningen bij.

Rijksdiensten

De vestiging van een extra rijksdienst in Ede en/of Wageningen biedt een kans om het bestaande kennisecosysteem verder te versterken. Op het thema *voedsel-innovatie* en de eiwittransitie liggen kansen. Niet voor niets heeft de Nederlandse Voedsel en Waren Autoriteit al een kantoor in Wageningen.

Wij zien ook een mooie kans om een dienst te huisvesten die zich richt op de ruimtelijke inrichting van Nederland, waaronder *de transitie van het landelijk gebied*.

Klimaatverandering, verstedelijking en biodiversiteit zijn thema's die ons de komende jaren zullen bezighouden. Deze hebben gevolgen op de wijze waarop we Nederland in gaan richten. Zowel expertise als creatieve denkkracht is in deze regio aanwezig. Een mooi voorbeeld is het project Nederland 2120 van de WUR waarin een visie is gemaakt voor een toekomstbestendig Nederland.

Data Foodvalley

Aantal inwoners:

379.840 (CBS)

Banen:

200.950 (PWE)

Aantal woningen:

2024: **158.570** (CBS)
2030*: **175.970**

Aantal studenten:

mbo: **10.630** (CBS)
hbo: **8.510** (CBS)
wo: **10.910** (CBS)

Economische omvang*:

10,2 miljard (PWE)

* Bij indicatoren met een asterisk ontbreken de gegevens voor de niet-Gelderse gemeenten die bij de regio horen

Achterhoek

Doetinchem

De Achterhoek is een prachtige groene woon- en leefomgeving met rijk cultureel erfgoed en een uniek coulisselandschap. Het is een regio met hechte woongemeenschappen in levendige steden, dorpen, en buurtschappen. De regio kent daarnaast veel innovatieve maakbedrijven. Deze ‘verborgen kampioenen’ vormen de stille kracht van de Achterhoekse economie.

Figuur 4. Achterhoek

Economisch Profiel

De Achterhoek is een regio vol innovatiekracht en economische vitaliteit. Het heeft een onderscheidend profiel op de cross-over tussen agrofood en maakindustrie. Tevens is de Achterhoek landelijk de op twee na hoogst scorende regio (na Delft en Eindhoven) op het gebied van nieuwe patenten. De Achterhoek

is sterk in innoveren en experimenteren, niet vanachter het bureau, maar juist vanuit de praktijk!

Elke Regio Telt

Provincie Gelderland ziet de kracht van de Achterhoek. De lijnen zijn kort en de samenwerking tussen ondernemers, onderwijs, organisaties en overheid is sterk. De regio verdient extra aandacht van het Rijk, want het is de Gelderse regio waar vergrijzing het sterkst optreedt. De bevolkingsprognose laat een zeer beperkte groei zien, terwijl de beroepsbevolking de komende jaren naar verwachting juist licht gaat krimpen. En we zien in de monitor brede welvaart dat er een behoorlijke afname is in het vertrouwen in instituties.

Wat valt op

- De Spoorzone wordt een mooi gebied waar je kan wonen, werken en recreëren. De ideale locatie voor een rijksdienst!
- 76% van het land in de Achterhoek is voor relatief agrarisch gebruik.
- De Achterhoek biedt als grootste Gelderse grensregio diverse kansen voor het bedienen van doelen van het Rijk.

Wonen

De Achterhoek is niet langer een krimpregio. Steeds meer mensen uit de Randstad komen naar de Achterhoek vanwege de betaalbare woonruimte en de mooie omgeving. Doetinchem wil groeien van 60.000 naar 70.000 inwoners en in de gehele Achterhoek komen er tot 2030 ruim 14.000 woningen bij.

Rijksdiensten

In 2020 is de Achterhoek aangemerkt als innovatieregio voor kringlooplandbouw. De agrarische sector heeft behoefte aan innovaties. De combinatie van (hightech)industrie, boerenbedrijven en onderwijsinstellingen (mbo en hbo) met opleidingen gericht op de agrarische sector, maakt Doetinchem de aangewezen plek voor een rijksdienst gericht op het *toepassen van landbouwinnovaties*.

In deze agrarische regio kunnen innovaties snel in de praktijk worden toegepast. Een mooi voorbeeld hiervan is het in de Achterhoek gevestigde Agro-innovatiecentrum De Marke, een onderdeel van de WUR. Dit is een melkveeproefbedrijf voor wetenschappelijk landbouwkundig onderzoek, waar samen met boeren en andere partners wordt gewerkt aan kringlooplandbouw, natuurinclusieve landbouw, klimaatrobuuste landbouw en precisielandbouw.

Data Achterhoek

Aantal inwoners:
302.460 (CBS)

Banen:
152.450 (PWE)

Aantal woningen:
2024: **136.700** (CBS)
2030: **150.860**

Aantal studenten:
mbo: **9.850** (CBS)
hbo: **6.770** (CBS)
wo: **1.390** (CBS)

Economische omvang:
9 miljard (PWE)

FruitDelta Rivierenland

Culemborg en Tiel

FruitDelta Rivierenland wordt gedomineerd door de Maas, Rijn en Waal en heeft daardoor een uniek landschap met uiterwaarden, historische dorpen en ongeveer 300 kilometer dijken.

Figuur 5. FruitDelta Rivierenland

Economisch Profiel

De regio ligt centraal in Nederland, verbindt de economische topclusters rond Utrecht, Den Bosch en Brainport Eindhoven en heeft een sterke infrastructuur. De A2 en A15 doorkruisen het gebied en vormen een belangrijke kennis-as (Amsterdam-Eindhoven) en de logistieke as Rotterdam-Duitsland. Samen met de rivieren Neder-Rijn, Lek, Waal en Maas en de spoorlijnen zijn dit belangrijke (inter)nationale vervoerscorridors. Niet voor niets is in FruitDelta Rivierenland

de logistieke sector goed voor ruim 17% van de banen in de regio, veel meer dan het landelijk gemiddelde van 10,5%. Daarnaast staat de regio bekend om de fruit- en laanboomteelt, de paddenstoelenteelt en de glastuinbouw.

Wat valt op

- De bevolking in deze regio groeit tot 2030 naar verwachting bijna 2 keer zo hard als het landelijk gemiddelde.
- Voor de opleidingsniveaus mbo 2 tot en met hbo/wo bachelor wordt er voldoende instroom verwacht om aan de arbeidsvraag te voldoen.
- In Culemborg wordt de directe omgeving van het station ontwikkeld tot een modern en duurzaam woon-werk-gebied met volop kansen voor nieuwe kantoorlocaties en nieuwe inwoners. Daarnaast bieden bestaande kantoorlocaties ook kansen tot vestiging van een rijksdienst.

Wonen

Tot 2030 komen er in de FruitDelta/Rivierenland ruim 15.500 woningen bij. Dit aantal geplande nieuwe woningen is nagenoeg gelijk aan de verwachte bevolkingsgroei.

Rijksdiensten

Rivierenland is met zijn centrale ligging, sterke infrastructuur en uitgestrekte rivierenlandschap een goede locatie voor rijksdiensten die werken aan *waterbeheer en klimaatadaptatie*.

In Tiel is het grootste waterschap van Nederland gevestigd. In lijn met de initiatieven van het Rijk, rondom waterbeschikbaarheid en droogtebestrijding, zou de regio een goed vestigingspunt zijn voor een regionale afdeling van Rijkswaterstaat (RWS) gericht op het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) en het hernieuwde programma Ruimte voor de Rivier (IRM).

Rijksdiensten versterken de regio als kennis- en knooppunt voor logistiek, waterbeheer en duurzame ontwikkeling, passend bij de ambities van deze snelgroeiende regio.

Data FruitDelta/Rivierenland

<u>Aantal inwoners:</u> 255.660 (CBS)	<u>Banen:</u> 126.890 (PWE)	<u>Aantal woningen:</u> 2024: 105.650 (CBS) 2030: 121.270	<u>Aantal studenten:</u> mbo: 7.170 (CBS) hbo: 4.930 (CBS) wo: 1.760 (CBS)	<u>Economische omvang:</u> 8,7 miljard (PWE)
---	---------------------------------------	---	--	--

Regio EHPZ & Kop van de Veluwe

Harderwijk & Nunspeet

De twee regio's ten noorden van de Veluwe bieden een unieke combinatie van natuur, cultuur en een hechte gemeenschap. Met een focus op natuurbehoud en subtiele verstedelijking zijn deze regio's ideaal voor wonen, werken en recreëren.

Figuur 6. Regio EHPz & Kop van de Veluwe

Economisch Profiel

De regio's EHPZ en Kop van de Veluwe kennen een vergelijkbaar economisch profiel. Er zijn veel specialistische mkb bedrijven in de techniek. Veel van deze bedrijven opereren in hun eigen niche, op een eigen markt. Het zijn geen grote productiebedrijven, maar veelal familiebedrijven. De regio kent relatief weinig theoretisch opgeleide inwoners, maar juist veel praktisch opgeleide mensen.

De bouw en de recreatie & toerisme sector zijn goed vertegenwoordigd in de regio.

Wat valt op

- Rondom het station van Harderwijk komt een grote locatie met woningen en kantoren.
- In Nunspeet wordt het gehele stationsgebied (her) ontwikkeld. Onderdeel hiervan is de 'Poort van Veluwe', een startpunt met allerlei voorzieningen om de Veluwe op een duurzame manier te ontdekken.

Wonen

In Harderwijk en omliggende gemeenten worden tot 2030 ruim 7.000 woningen gebouwd. In Nunspeet en omgeving gaat het om een toename van ongeveer 3.700 woningen.

Rijksdiensten

De Veluwe is synoniem voor natuur, recreatie en voor *Defensie*. Door de aanwezigheid van meerdere kazernes en legerplaatsen is *Defensie* op de Veluwe niet alleen een belangrijke werkgever, maar ook een gevestigde partner in het gebied.

Door de geopolitieke situatie zal *Defensie* de komende jaren groeien. In Gelderland werken provincie Gelderland en gemeenten samen met *Defensie* om de ruimtebehoeftes uit het Nationaal Programma Ruimte voor *Defensie* te verkennen en onderzoeken. Daarbij zien we dat op bestaande locaties, zoals de kazernes in Ermelo en Stroe nog genoeg ruimte is voor verdere concentratie van de krijgsmacht. Door bestaande locaties optimaal te benutten, kan *Defensie* niet alleen efficiënt uitbreiden, maar ook de samenwerking met de regio versterken en de ruimtelijke impact beperken.

De Veluwe vormt daarmee een logische en strategische keuze voor verdere vestiging van Krijgsmachtonderdelen op locaties waar *Defensie* al zit. *Defensie* kan hier effectief uitbreiden, ondersteund door een betrokken lokale overheid die deze concentratie van *Defensie* verwelkomt.

Data EHPZ & Kop van de Veluwe

Aantal inwoners:

211.320 (CBS)

Banen:

101.480 (PWE)

Aantal woningen:

2024: **89.010** (CBS)

2030*: **100.100**

Aantal studenten:

mbo: **6.220** (CBS)

hbo: **4.570** (CBS)

wo: **1.170** (CBS)

Economische omvang*:

5,8 miljard (PWE)

* Bij indicatoren met een asterisk ontbreken de gegevens voor de niet-Gelderse gemeenten die bij de regio horen

Stedendriehoek

Apeldoorn, Zutphen en Deventer

Met steden als Apeldoorn, Zutphen en Deventer is de Stedendriehoek een evenwichtige, natuurrijke en stedelijke regio in Gelderland. Het gebied kenmerkt zich door een afwisselend landschap van agrarische cultuurlandschappen, natuur en cultuurhistorische landgoederen. Stedelijke ontwikkeling en natuur gaan hier hand in hand, waarbij er aandacht is voor leefbaarheid en een goede balans tussen stad, dorp en landschap.

Figuur 7. Stedendriehoek

Economisch Profiel

De Stedendriehoek is een regio die de provinciegrens overschrijdt. De regio kent een opvallend groot aandeel openbaar bestuur en is de enige Gelderse regio waarin het werkgelegenheidsaandeel van de financiële dienstverlening boven het landelijk gemiddelde ligt. Ook het gezondheidscluster (health) is hier relatief goed vertegenwoordigd.

Wat valt op

- Door de centrale ligging is de regio goed bereikbaar over de weg, het spoor en het water.
- De regio heeft goed (beroeps)onderwijs
- In Deventer werken overheid, onderwijs, IT bedrijven en ingenieursbureau's onder de naam DE KIEN samen aan digitale technieken voor de leefomgeving en stimuleren we het datagedreven werken.
- Apeldoorn is in 2024 uitgeroepen tot gezondste stad van Nederland

Wonen

De Stedendriehoek werkt met het Rijk samen aan de verstedelijkingsopgave onder de titel 'Verstedelijking in balans'. Tot en met 2030 worden 24.000 woningen toegevoegd, met de ambitie dit op te laten lopen tot 40.000 extra woningen in 2040. Om te voorkomen dat de verstedelijking geen verstening wordt zoekt men naar balans met bedrijvigheid, het verbeteren van (internationale) bereikbaarheid, de mobiliteitstransitie, versterkte voorzieningen, de transitie van het landelijk gebied, natuurherstel, klimaatbestendigheid en de energietransitie.

Rijksdiensten

Apeldoorn koestert de diverse rijksdiensten, zoals de Belastingdienst en het Kadaster, die zij huisvesten. Daarnaast profileert Apeldoorn zich als stad van veiligheid, onder andere door de aanwezigheid van het opleidingscentrum van de Koninklijke Marechaussee en de politie-academie. Evenals het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering, dat zich richt op het oppakken van vragen op het gebied van digitale veiligheid. Dit profiel wordt verder versterkt door de toekomstige huisvesting van het korps Mariniers en de mogelijke uitbreiding van de militaire politie van de Koninklijke Marechaussee.

In Zutphen bevindt zich een locatie van Rechtbank Gelderland en de Penitentiaire Inrichting (PI) Achterhoek. Dit maakt de Stedendriehoek de juiste plek voor diensten gericht op *justitie en (digitale) veiligheid*. Denk bijvoorbeeld aan het op te richten nationaal expertisecentrum voor natuurbrandbeheersing en/of landelijke organisaties op het gebied van rampen en crisesbeheersing.

Data Stedendriehoek

Aantal inwoners:

477.620 (CBS)

Banen:

258.450 (PWE)

Aantal woningen:

2024: **216.310** (CBS)

2030*: **234.870**

Aantal studenten:

mbo: **14.090** (CBS)

hbo: **10.720** (CBS)

wo: **2.790** (CBS)

Economische omvang*:

13,5 miljard (PWE)

* Bij indicatoren met een asterisk ontbreken de gegevens voor de niet-Gelderse gemeenten die bij de regio horen

Groene Metropool Regio Arnhem – Nijmegen

In de Groene Metropool Regio komen prachtig rivierenlandschap, imposante stuwwallen en uitgestrekte bossen samen. Arnhem en Nijmegen, de twee bruisende steden in deze dynamische regio, bieden een unieke mix van cultuur, historie en innovatie. Gelegen op de grens met Duitsland en doorkruist door belangrijke verkeersaders, biedt deze regio talloze samenwerkingsmogelijkheden.

Figuur 8. Regio Arnhem

Wonen

Samen met de Foodvalley is de Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen (GMR) aangewezen als een NOVEX-verstedelijkingsgebied. In de GMR gaat het om de woningbouwlocaties Arnhem Oost, Nijmegen Kanaalzone en

Nijmegen Stationsgebied. Deze drie locaties bieden volop kansen om (rondom de campussen) te wonen en te werken. In totaal zullen er tot 2030 in de Gelderse gemeenten van de GMR 50.000 woningen gebouwd worden.

Arnhem

Economisch Profiel

Arnhem heeft een toekomstgerichte economie die energie-innovatie, duurzaamheid en een rijke kunst- en cultuursector samenbrengt. De stad biedt met sterke regionale netwerken en kennisinstellingen een aantrekkelijk ondernemersklimaat. Arnheims Buiten, Industriepark Kleefse Waard (IPKW) en de KennisCampus regio Arnhem-Velp vormen samen een uniek ecosysteem voor de energietransitie.

- Arnheims Buiten, het voormalige KEMA-terrein, functioneert als campus voor bedrijven en instellingen die werken aan energie-innovaties, waaronder AI-oplossingen en smart grids.
- IPKW voegt waarde toe met cleantech-bedrijven die zich richten op waterstof en circulariteit.
- Op de Kenniscampus werken bedrijven samen met de Hogeschool Arnhem-Nijmegen, Yuverta en Hogeschool Van Hall Larenstein aan innovaties voor de energietransitie, circulaire economie en duurzaamheid. De vele 'groene' opleidingen leiden studenten op voor banen in deze sectoren.

Rijksdiensten

In het Stationsgebied en Bestuurskwartier zijn al diverse rijksdiensten (Justitie, RWS en straks ook een Rijksontmoetingsplein) gevestigd. Uitbreiding op deze locaties is mogelijk. Daarnaast biedt Arnhem maatwerkhuisvesting aan voor diensten die goed aansluiten bij nationale klimaat- en energiedoelen. Op het IPKW is er met Connectr een organisatie die innovaties, gericht op de energietransitie, direct test, demonstreert en in de praktijk brengt om van daaruit te groeien.

De aanwezige infrastructuur, samen met regionale samenwerking, maakt Arnhem ideaal voor rijksdiensten die zich willen focussen op de energietransitie, duurzaamheid en innovatie binnen een stimulerend ondernemersklimaat.

Data Groene Metropool Regio Arnhem-Nijmegen

Aantal inwoners:

765.500 (CBS)

Banen:

407.380 (PWE)

Aantal woningen:

2024: **350.870** (CBS)

2030*: **400.890**

Aantal studenten:

mbo: **18.990** (CBS)

hbo: **24.040** (CBS)

wo: **18.400** ((CBS)

Economische omvang*:

25,7 miljard (PWE)

* Bij indicatoren met een asterisk ontbreken de gegevens voor de niet-Gelderse gemeenten die bij de regio horen

Nijmegen

Figuur 9. Regio Nijmegen

Economisch Profiel

Nijmegen heeft een sterke gezondheidszorg en onderwijscluster in combinatie met een groot aantal hightechbedrijven. Het één-na-grootste semiconcluster van Nederland is gevestigd in Nijmegen. Bijna alle chips die in Nederland worden gefabriceerd, komen uit Nijmegen. Het cluster is voornamelijk gevestigd op de Noviotech campus waar gewerkt wordt aan hightech innovaties, in o.a. het Chip Integration Technology Center (CITC).

Het sterke medische cluster bestaat uit het Universitair Medisch Centrum en medisch technologische bedrijven. Deze sector is goed voor bijna 7% van het totaal aantal banen in de regio, waar dit landelijk minder dan 2% is. Ook de brede gezondheidszorg is oververtegenwoordigd in de regio. In de concept nota Ruimte spreekt het Rijk het voornemen uit om het economisch zwaartepunt meer richting het oosten te verplaatsen. Het sterke onderwijscluster, met onder ander de Radboud Universiteit en de toenemende groei van de relatief

jonge, theoretisch opgeleide bevolking vraagt om meer werkgelegenheid in Nijmegen.

Wat valt op

- Het aantal woningen zal in Nijmegen tot 2030 met 20% toenemen
- Verwachte tekorten op de arbeidsmarkt zijn relatief laag door de jonge bevolking.
- De stad is met onder andere 5 treinstations goed bereikbaar met het OV.

Rijksdiensten

Nijmegen biedt een unieke combinatie van zorgexpertise, hightech innovaties en vooraanstaande kennisinstellingen. Dit maakt de regio ideaal voor de vestiging van rijksdiensten met een focus op techniek en innovatie ten dienste van betere zorg en beter onderwijs. Nijmegen heeft vooraanstaande kennisinstellingen, toonaangevende ziekenhuizen en innovatieve technologiebedrijven. Samen werken zij aan (hightech) innovaties. In samenwerking met onder andere Oneplanet worden de nieuwste chip- en digitale technologieën gebruikt om bij te dragen aan een gezonde en duurzame samenleving. Ongelofelijk belangrijk met de toenemende druk op de zorg.

Door rijksdiensten in deze stad te vestigen, kunnen zij profiteren van een netwerk dat zorginnovaties stimuleert en nauwe samenwerkingen mogelijk maakt met pioniers op het gebied van e-health, data-analyse en medische technologie. Bovendien draagt de vestiging in Nijmegen bij aan de versterking van de economische structuur in Oost-Nederland en helpt het de innovatiekracht van Nederland als geheel te vergroten.

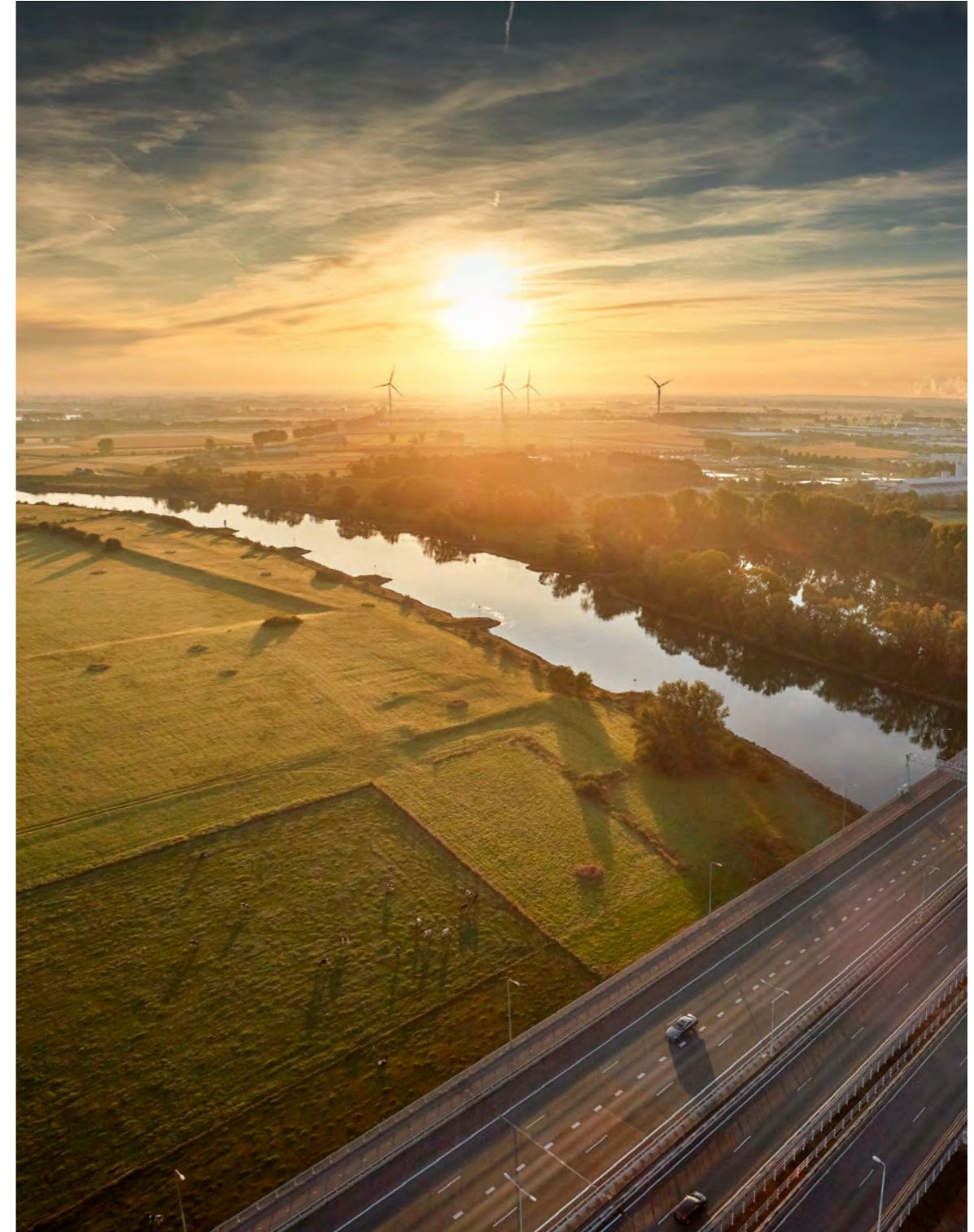

Slotwoord

Met deze scan presenteert Gelderland zich als een krachtige en veelzijdige partner voor de Rijksoverheid. Iedere Gelderse regio heeft unieke kenmerken en sterktes die naadloos aansluiten op de ambities van de Rijksoverheid om de spreiding van rijksdiensten te bevorderen. Deze scan toont aan dat Gelderland niet alleen beschikt over de nodige infrastructuur, kenniscentra en menselijke capaciteit, maar ook dat Gelderland een aantrekkelijke woon- en werkomgeving is voor Rijksambtenaren.

Gelderland biedt niet alleen ruimte, maar ook strategische locaties die nauw aansluiten bij de kernopgaven van verschillende ministeries, waaronder energie, waterbeheer, veiligheid en innovatie. Van de technologische kennis in de Foodvalley en de hightech in Nijmegen tot de innovatieve energietechnieken in Arnhem en de strategische ligging van de Veluwe voor Defensie – Gelderland heeft alle ingrediënten om de rijksdiensten effectief te ondersteunen en te versterken.

Provincie Gelderland bedankt het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voor de kans om deze propositie aan te bieden. We kijken uit naar een productieve samenwerking. Samen kunnen we ervoor zorgen dat de spreiding van rijksdiensten niet alleen bijdraagt aan de nationale opgaven, maar ook aan de versterking van regionale dynamiek en innovatiekracht. Gelderland staat klaar om de verantwoordelijkheid te dragen en een betrouwbare partner te zijn in dit proces.

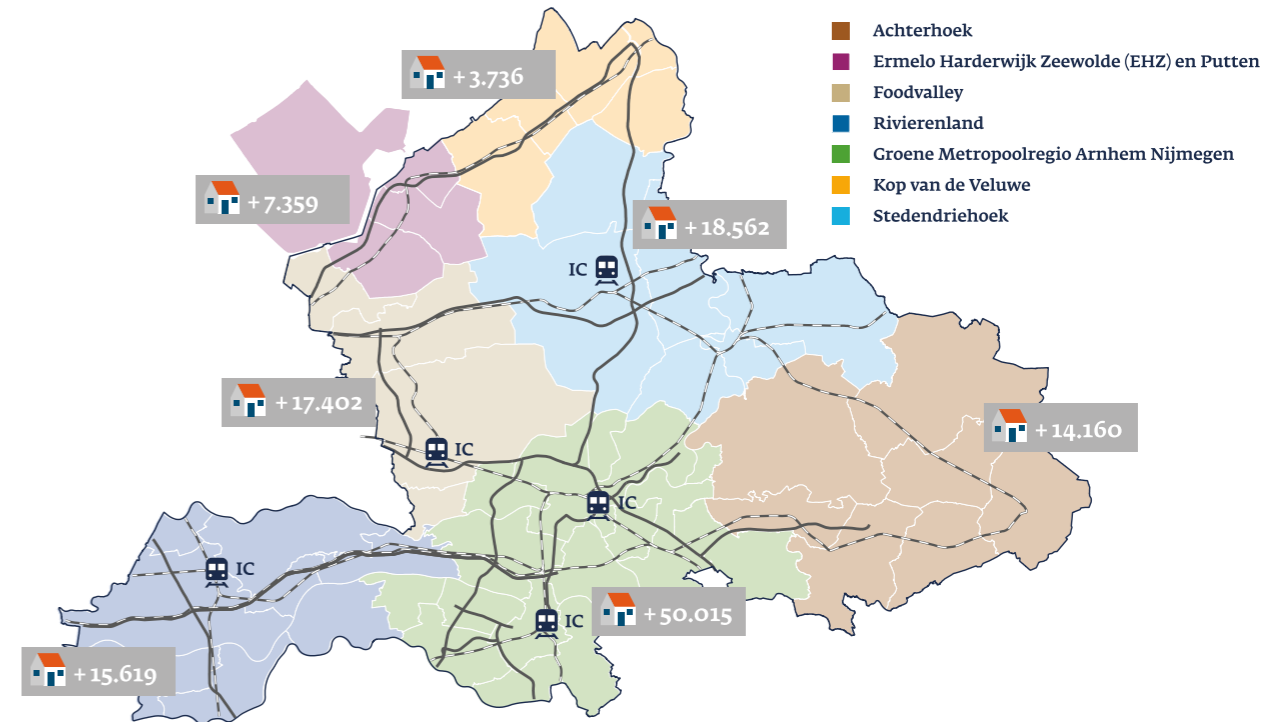

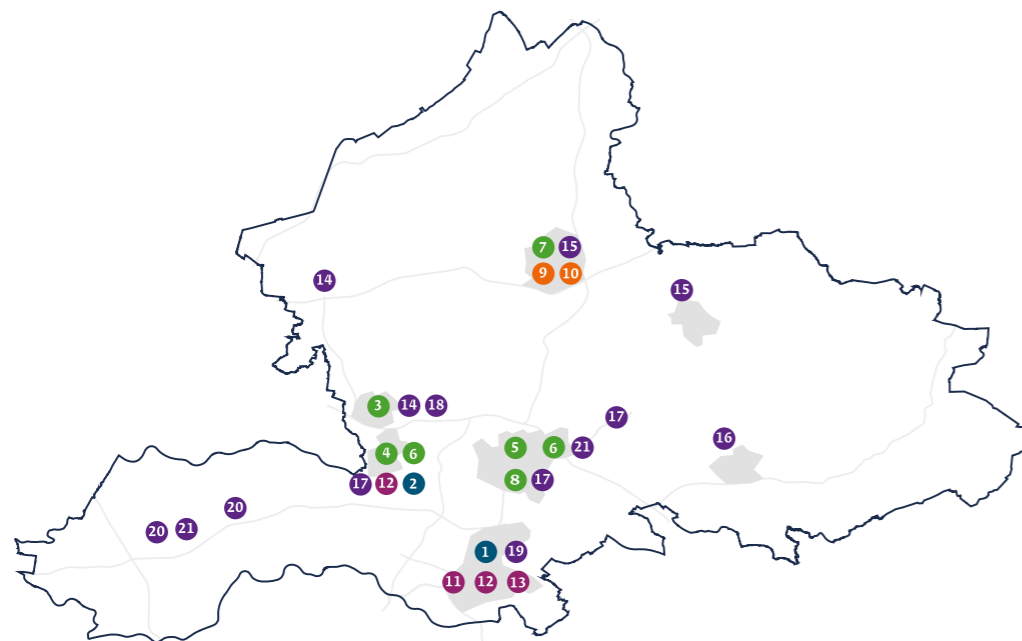
Kaarten

Figuur 10. Gelderland

Figuur 11. Wonen & Bereikbaarheid

Figuur 12. Kennisinstellingen

Scan van Gelderland

Universiteiten

- 1 Radboud Universiteit & Radboud UMC Nijmegen
- 2 Wageningen Universiteit

Hogescholen

- 3 Christelijke Hogeschool Ede
- 4 Fontys Hogescholen
- 5 Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
- 6 Hogeschool Van Hall Larenstein
- 7 Saxion Hogescholen
- 8 ArtEZ

Veiligheid & Digitalisering

- 9 Politieacademie
- 10 Centrum voor Veiligheid en Digitalisering

Innovatiecentra

- 11 CITC
- 12 Oneplanet
- 13 Connectr (Kenniscentrum Netcongestie)

ROC

- 14 Aeres MBO
- 15 Aventus
- 16 Graafschap college
- 17 Rijn IJssel
- 18 ROC A12
- 19 ROC Nijmegen
- 20 ROC Rivior
- 21 Yuverta

Provincie Gelderland
Markt 11
6811 CG Arnhem
Postbus 9090
6800 CX Arnhem
026 359 99 99
provincieloket@gelderland.nl
www.gelderland.nl

Statenbrief

Informatie

Datum

5 maart 2025

Zaaknummer

2025-002555

Inlichtingen bij

Provincieloket

026 359 99 99

post@gelderland.nl

Blad

1 van 5

Onderwerp

Plan van aanpak/kaderstelling zonering stikstof

Beleidsprogramma**Ambitie**

- Alle

Portefeuillehouder

Ans Mol-van de Camp

1 Kern van deze Statenbrief

Graag informeren wij uw Staten over ons besluit van 4 maart 2025 om rondom de stikstofgevoelige habitats in de Natura 2000 gebieden Veluwe, Landgoederen Brummen, Willinks Weust, Bekendelle en Wooldse Veen een stikstofemissie-arme zone van 500m in te stellen en deze de komende maanden nader uit te werken in de Omgevingsverordening. Bij de behandeling van de Versnellingsaanpak Stikstof (PS2024-1012) hebben wij die zonering aangekondigd en met u besproken.

2 Waarom ontvangt u deze Statenbrief?

Het college heeft besloten de nadere uitwerking van de zonering in gang te zetten en daarvoor het vertrekpunt beschreven. We willen uw Staten graag vanaf de start meenemen in deze plannen. Daarover zal de komende tijd intensief gecommuniceerd worden met alle betrokkenen. We informeren u graag aan de hand van deze Statenbrief en betrekken u actief bij het vervolgproces.

3 Hoe bent u eerder betrokken?

Bij de behandeling van de Versnellingsaanpak (PS2024-1055) op 29 januari en 5 februari jl. is het idee om zonering voor stikstof uit te werken met u besproken. Het besluit dat ons college nu heeft genomen is de formele bekrachtiging en daarmee de aftrap voor de verdere invulling van zonering in samenspraak met de betrokken gebieden en partners.

4 Samenvatting

De kern van het voorstel is:

- Het gaat om een zone van 500 meter rondom de stikstofgevoelige habitats in de Natura 2000-gebieden Veluwe, Landgoederen Brummen, Bekendelle, Wooldse Veen en Willinks Weust.
- We willen de uitstoot in de zone rond de Veluwe beperken met 60-70%. Dat is nu nog bewust een bandbreedte. De exacte doelstellingen werken we de komende maanden uit.
- We stellen de doelen in absolute getallen en niet in percentages die gelden voor iedereen, met duidelijke afspraken over wat het referentiepunt is. Dat beschermt ondernemers die al grote stappen hebben gezet en biedt ruimte om lokaal of regionaal maatwerk te leveren.
- In de uitwerking zal in de eerste weken van het vervolgproces de knoop worden doorgehakt of de doelen per bedrijf of per gebied worden vastgelegd en of dat gebeurt met doelen ten opzichte van een referentiejaar of in absolute emissiedoelen per bedrijf, zodat voor ondernemers helder is wanneer het goed genoeg is.
- In Winterswijk is voor het behalen van de instandhoudingsdoelen naast stikstof de connectiviteit en hydrologisch herstel onderdeel van de invulling van de zonering. Doel voor de uitwerking is om al in april, vroeg in de uitwerking, helderheid over wat wel kan en wat niet.
- De stikstofaanpak per activiteit is gebaseerd op doelsturing: sectoren gaan zelf aan de slag met maatregelen om hun uitstoot te verlagen.
- Nieuwe activiteiten die stikstof uitstoten willen we in principe niet in de zone. Als vanwege maatschappelijk belang uitzonderingen nodig zijn dan moet de uitstoot in de zone met de best beschikbare technieken gebeuren en per saldo omlaag gaan. Alle sectoren dragen bij.
- Voor bestaande activiteiten in de zone moet de norm uiterlijk in 2035 zijn behaald.
- Voor bestaande activiteiten hebben we in ieder geval tot 2030 allerlei flankerende maatregelen om in de gewenste richting te kunnen ontwikkelen.
- Naast zonering moet ook via natuurbeheer extra gewerkt worden aan het behalen van de instandhoudingsdoelen voor de Natura 2000-gebieden.
- In de uitwerking geven we extra aandacht aan de ligging van stikstofgevoelige soorten natuur (habitats) in relatie tot bestaande en geplande ontwikkelingen. Dit moeten we verder uitwerken, bijvoorbeeld in de exacte begrenzing van de zonering of met een hardheidsclausule (daarmee kunnen we afwijken van de regels als die onbedoelde gevolgen hebben).
- De aanpak van de zone is ook van toepassing op bedrijven die in Natura 2000 gebied liggen.
- We doen een beroep op het Rijk voor generieke stikstofmaatregelen, bijvoorbeeld door verduurzaming van de binnenvaart en andere maatregelen om de uitstoot van NOx te verminderen en de stikstofdeken te verkleinen.

In de bijlage bij deze Statenbrief lichten we de inhoudelijke elementen van de zonering toe die we de komende maanden verder uitwerken. Daar leest u ook meer over de flankerende maatregelen om de gewenste ontwikkeling te ondersteunen.

5 Informatie

Het is op dit moment moeilijk om vergunningen te verlenen voor activiteiten die leiden tot stikstofdepositie op de stikstofgevoelige Gelderse Natura 2000-gebieden. In deze

Datum

5 maart 2025

Zaaknummer

2025-002555

Blad

3 van 5

gebieden is de kwaliteit van de natuur onvoldoende om nieuwe activiteiten toe te staan. Dit levert grote onzekerheid op voor bedrijven in Gelderland. Om deze onzekerheid weg te nemen, nemen we maatregelen om de situatie te verbeteren in de stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden die in slechte staat verkeren. Daar dragen alle sectoren aan bij.

We kiezen voor zonering om gebiedsgericht te werken aan natuurherstel van stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden. En om de provinciale middelen voor dit doel effectief te gebruiken.

Hiermee wordt de kwaliteit van natuurgebieden versterkt en minder kwetsbaar voor hoge depositiewaarden van stikstof. Dit moet uiteindelijk zichtbaar worden in de natuurdoelanalyses.

Een natuurdoelanalyse laat zien wat de huidige toestand is van een Natura 2000-gebied en of er extra maatregelen nodig zijn om de natuur te behouden en waar nodig te verbeteren.

Ons college wijst nu zones aan rondom de meest stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden op de Veluwe en in Winterswijk en geeft de bestuursopdracht om die zonering uit te werken in de provinciale Omgevingsverordening tegelijk met flankerende maatregelen.

Waarom zonering?

Het juridisch vastleggen van een ruimtelijke zonering is een geborgde maatregel die in relatief korte tijd kan worden ingevoerd en zicht geeft op concreet resultaat. De vergunningverlening zit nu vast, dus een oplossing is zo snel mogelijk nodig. Snelheid is ook nodig met het oog op het voorkomen van handhaving bij PAS-melders.

Daar komt bij dat dicht bij de bron de neerslag van stikstof gemiddeld het hoogst is. Binnen een afstand van 500 meter van de bron slaat ongeveer 5% van de ammoniak en 2,5% van de stikstofoxiden neer ([RIVM](#)). Alle sectoren dragen bij aan de stikstofdepositie (**Fout! De hyperlinkverwijzing is ongeldig.**), dus worden alle sectoren in de zone betrokken.

Ter illustratie: uit onderzoek blijkt dat 9% van de ammoniakuitstoot van de Gelderse landbouw uit de zone van 500 meter om Natura 2000-gebieden komt (landbouw in de Natura 2000-gebieden meegeteld). Deze 9% leidt tot 17% van de neerslag in Natura 2000-gebieden die wordt veroorzaakt door de Gelderse landbouw (Gies, 2021). Maatregelen dicht bij Natura 2000-gebieden zijn dus effectiever: als je hier zorgt voor lagere uitstoot dan vermindert de neerslag op de natuur het meest. Ditzelfde patroon zien we bij de depositie van NOx, dat met name vanuit mobiliteit en de industrie komt, hoewel het gaat om een kleiner percentage.

Breed pakket aan geborgde maatregelen

Zonering is niet de oplossing voor alles, maar een belangrijke stap vooruit. De zonering is uiteindelijk onderdeel van een breder pakket met geborgde maatregelen. Geborgd wil zeggen dat zeker is dat ze zorgen voor een daling van de stikstofuitstoot en -neerslag op stikstofgevoelige natuur. Om dit bredere pakket te maken, heeft uw college eerder de Versnellingsaanpak Stikstof vastgesteld en met Provinciale Staten besproken. Dit is een gefaseerde aanpak waar doelsturing en innovaties onderdeel van uitmaken. Tegelijk met het uitwerken van de zonering worden de generieke maatregelen concreet uitgewerkt zodat dit ook bij de verdere besluitvorming betrokken kan worden. Dit kunnen we als provincie niet alleen en vergt generieke maatregelen door het Rijk om de stikstofdeken te verminderen.

6 Duurzaamheid

De nadruk ligt op het verminderen van stikstofuitstoot en natuurherstel. Andere duurzaamheidsaspecten zijn daaraan ondergeschikt.

7 Planning en control

De keuze voor zonering om de uitstoot van stikstof te verminderen, heeft financiële gevolgen:

- Bedrijven worden beperkt in hun bedrijfsvoering en moeten hiervoor mogelijk worden gecompenseerd.
- Ons college wil bedrijven ondersteunen om te kunnen voldoen aan de extra eisen en om te helpen de benodigde stappen te zetten.

De verwachting is dat als de termijn waarop bedrijven te maken krijgen met aanvullende eisen lang genoeg is, de compensatie beperkt kan worden. De termijn van 2035 is hierop gebaseerd.

Om bedrijven te kunnen ondersteunen om aan de extra eisen te voldoen, kijken we eerst naar financiële middelen die nu al beschikbaar zijn voor Gelderse Maatregelen Stikstof of andere subsidies voor bedrijven en sectoren die passen bij de doelen. Door de al beschikbare middelen met voorrang te gebruiken in de zones, wordt de provinciale financiële inzet effectiever.

De verwachting is dat er extra geld nodig is, bijvoorbeeld voor een opkoopregeling van agrarische bedrijven. Dit werken we uit en wordt onderdeel van een voorstel aan Provinciale Staten.

Daarnaast zijn we in gesprek met het Rijk om de beschikbare bijdragen om stikstofuitstoot te verminderen vooral in de zones te gebruiken. Mogelijk moet daarvoor geschoven worden tussen verschillende goedgekeurde maatregelen waarvoor we specifieke uitkeringen (SPUKs) hebben ontvangen. Ook kijken we naar de plannen van de ministeriële commissie Economie en Natuurherstel en wat er kan met andere rijksbudgetten, zoals voor agrarisch natuurbeheer, en hoe we die in ieder geval in de zonering goed kunnen inzetten.

8 Participatie en communicatie

Om uw Staten te informeren is deze Statenbrief opgesteld. De overige communicatie verloopt via de provinciale website, fysieke en digitale informatiebijeenkomsten in maart en via bestaande contacten en netwerken. We starten een formeel participatietraject dat past bij de totstandkoming van een Omgevingsverordening onder de Omgevingswet en rekening houdend met onze eigen provinciale participatieaanpak.

In maart en april voeren we de eerste gesprekken met medeoverheden en de betrokken sectoren en belanghebbenden rond de Veluwe en in Winterswijk. Doel voor die eerste gesprekken is om daarna verder te kunnen met maximale duidelijkheid. Met een exacte uitwerking van de doelstellingen en duidelijkheid over de processtappen die volgen. Uiterlijk halverwege mei zijn de kaders nader uitgewerkt zodat de stappen daarna puur nog over de praktische invulling gaan en niet over de doelstellingen.

Datum

5 maart 2025

Zaaknummer

2025-002555

Blad

5 van 5

9 Vervolg

De komende maanden werken we de exacte invulling van de zonering uit, in nauw contact met de betrokken gemeenten en waterschappen. We stemmen ook af met andere provincies en ministeries. We betrekken ondernemers, inwoners en betrokkenen in en om de betreffende zones om tot een praktische invulling te komen van de normen en de flankerende maatregelen, zodat zij ook echt aan de strengere uitstooteisen kunnen voldoen.

We informeren uw Staten regelmatig om u op de hoogte te houden van de vorderingen en zicht te geven op het participatieproces.

Gedeputeerde Staten van Gelderland

Henri Lenferink

- Commissaris van de Koning

Johan Osinga

- Secretaris

Bijlage:

- 1 Uitwerking zonering stikstof

Bijlage bij Statenbrief

Datum

5 maart 2025

Zaaknummer

2025-002555

Blad

1 van 6

Onderwerp

Uitwerking zonering stikstof

Portefeuillehouder

Ans Mol-van de Camp

Ons college zet de verdere uitwerking van de zonering in gang. Dat betekent dat we een wijziging van de Omgevingsverordening voorbereiden waarin de gewenste zonering wordt vastgelegd. Tegelijk gaan we in gesprek met de betrokken gemeenten en waterschappen over de beste manier om de regels uit de verordening te laten doorwerken. In deze bijlage staan de inhoudelijke ontwerp-eisen aan de hand waarvan we de zonering verder uitwerken.

Aanleiding

Het is op dit moment moeilijk om vergunningen te verlenen voor activiteiten die leiden tot stikstofneerslag op de stikstofgevoelige Gelderse Natura 2000-gebieden. In een aantal van deze stikstofgevoelige gebieden is de kwaliteit van de natuur onvoldoende om nieuwe activiteiten toe te staan. Dit levert grote onzekerheid op voor heel Gelderland. Om deze onzekerheid weg te nemen, nemen we maatregelen in onze provincie en verwachten we maatregelen van het Rijk. Iedereen levert een bijdrage en daarom worden voor alle sectoren binnen de zones maatregelen genomen.

Er is belangrijke voortgang geboekt met de uitkoopregelingen van het Rijk en de afbouw van de derogatie (een uitzondering op het mestbeleid waardoor boeren onder voorwaarden meer stikstof uit dierlijke mest op hun grond mogen aanbrengen). Om de benodigde verdere stappen te zetten, kijken we nu naar zonering en normering. Bij een zonering is het mogelijke resultaat vooral afname van stikstofuitstoot in de directe nabijheid van Gelderse Natura 2000-gebieden. Als het gaat om normering kijken we ook naar algemene (generieke) maatregelen. Daarnaast kijken we nadrukkelijk hoe innovatie een rol kan spelen om de uitstoot te beperken.

Rondom Natura 2000-gebieden die aantoonbaar stikstofgevoelig zijn wijzen we zones aan. Binnen deze zones leggen we eisen op aan economische activiteiten die stikstofuitstoot veroorzaken. Die leiden in afzienbare tijd tot een zekere daling van de stikstofuitstoot en -neerslag op stikstofgevoelige natuur. Alle sectoren met activiteiten binnen de zone moeten bijdragen aan die daling.

Dicht bij de bron is de neerslag van stikstof gemiddeld het hoogst. Zo slaat binnen een afstand van 500 meter van de bron ongeveer 5% van de ammoniak en 2,5% van de stikstofoxiden neer ([RIVM](#)). Volgens een studie van de Universiteit van Amsterdam (september 2023) in opdracht van Mesdag Zuivelfonds, komt ongeveer 9% van de stikstof die een boerderij uitstoot in een straal van 500 meter van de stal terecht. Op die afstand is de bijdrage van de boerderij gedaald tot een kwart van de totale stikstofconcentratie in de lucht en tot een vijfde van de stikstofneerslag. Binnen deze 500 meter neemt de stikstofneerslag exponentieel af naarmate de afstand tot de boerderij groter wordt. Buiten het gebied met een straal van 500 meter slaat ook stikstof neer, maar is de invloed van de zogenoemde stikstofdeken veel groter dan die van de boerderij.

Datum

5 maart 2025

Zaaknummer

2025-002555

Blad

2 van 6

Uit onderzoek blijkt dat 9% van de ammoniakuitstoot van de door Gelderse landbouw geproduceerde uitstoot uit de zone van 500 meter om Natura 2000-gebieden komt (landbouw in de Natura 2000-gebieden meegeteld). Deze 9% leidt tot 17% van de neerslag in Natura 2000-gebieden die wordt veroorzaakt door de Gelderse landbouwbedrijven (Gies, 2021). Maatregelen dicht bij Natura 2000-gebieden zijn dus effectiever om de stikstofdepositie te laten dalen. Ditzelfde patroon zien we bij de depositie van NOx, dat met name vanuit mobiliteit en de industrie komt, hoewel het gaat om een kleiner percentage.

De provincie kiest voor zonering om gebiedsgericht te werken aan verbetering van herstel van Natura 2000-gebieden. En om de provinciale middelen voor dit doel effectief te gebruiken. Het uitgangspunt is dat alle sectoren bijdragen. Hiermee worden natuurgebieden minder kwetsbaar voor extra stikstof. Dit moet uiteindelijk zichtbaar worden in de natuurdoelanalyses. Een natuurdoelanalyse laat zien wat de huidige toestand is van een Natura 2000-gebied en of er extra maatregelen nodig zijn om de natuur te behouden en waar nodig te verbeteren.

Zonering is een belangrijke stap die moet worden gezet in samenhang met algemeen beleid dat er is en nog komt om de stikstofdepositie te verminderen. Algemeen beleid buiten de zones moet vooral de stikstofdeken beperken. We werken de komende maanden ook concrete algemene maatregelen uit die een beperkte impact hebben op onze economische en maatschappelijke belangen, maar die wel zorgen voor een afname. Ook vanuit het Rijk wordt beleid verwacht, maar daar is nog weinig over bekend.

Ontwerp-eisen samengevat (vertrekpunt)

Het doel van zonering is om bij te dragen aan het herstel van de natuurkwaliteit door de uitstoot van alle activiteiten in de zone op termijn te verlagen. Groei is alleen toegestaan als dit binnen die verlaging kan. Dit kan door te investeren in innovaties, managementmaatregelen of bijvoorbeeld door extensivering van grondgebonden landbouw. De strenge emissie-eisen gaan per direct gelden voor nieuwe ontwikkelingen in de zone. Bestaande activiteiten moeten uiterlijk in 2035 voldoen aan het emissieplafond (de maximaal toegestane uitstoot). Bestaande bedrijven en activiteiten worden niet gedwongen, maar krijgen de tijd om zich te ontwikkelen om te voldoen aan de nieuwe doelen. Daarvoor werken we een uitgebreid pakket van flankerende maatregelen uit (bijvoorbeeld subsidies).

De volgende ontwerp-eisen vormen het vertrekpunt voor overleg en verdere uitwerking

- Het gaat om een zone van 500 meter rondom stikstofgevoelige habitats in Natura 2000-gebieden waarvan in de Natuurdoelanalyse stikstof als voornaamste probleem naar voren is gekomen.
- Die zone komt rond de Natura 2000-gebieden Veluwe, Landgoederen Brummen, Bekendelle, Wooldse Veen en Willinks Weust.
- De situatie op de Veluwe is anders dan in Winterswijk, dus ook de uitwerking verschilt.
- Voor de Veluwe werken we met een duidelijk doel om de uitstoot te verminderen. Het genoemde percentage van 60-70% is een indicatie. De komende maanden werken we de exacte doelen uit. Zodat er voor iedereen een duidelijke norm is en betrokkenen zelf aan het roer staan om dat doel te bereiken.
- Voor de 3 Natura 2000-gebieden om Winterswijk starten we nu de uitwerking van een zone van 500m, maar is zonering mogelijk niet het meest logische instrument. Het lopende gebiedsproces biedt de kans om via een andere aanpak of met andere (natuurherstel)maatregelen meer winst te halen dan met een zoneringsaanpak. Dat betekent wel dat er zicht moet zijn op uitvoering en concrete stappen vooruit.
- We stellen de doelen in absolute getallen en niet in percentages die gelden voor iedereen. Dat beschermt ondernemers die al grote stappen hebben gezet en biedt ruimte om lokaal of regionaal maatwerk te leveren.

Datum

5 maart 2025

Zaaknummer

2025-002555

Blad

3 van 6

- Belangrijk onderdeel van de uitwerking is dat de gestelde doelen op verschillende manieren bereikt kunnen worden (dus bijvoorbeeld met extensivering, managementmaatregelen of innovatie).
- Nieuwe activiteiten moeten per direct voldoen aan de lagere normen voor uitstoot, die passen bij de activiteiten in die sector. Alle sectoren dragen bij.
- Voor bestaande activiteiten in de zone moet de norm uiterlijk in 2035 zijn behaald.
- Voor bestaande activiteiten hebben we in ieder geval tot 2030 allerlei flankerende maatregelen om in de gewenste richting te kunnen ontwikkelen.
- In de uitwerking geven we extra aandacht aan de ligging van stikstofgevoelige natuur (habitats) die in slechte staat verkeert in relatie tot bestaande en geplande ontwikkelingen.
- De aanpak van de zone is ook van toepassing op bedrijven die in Natura 2000 gebied liggen.
- We doen een beroep op het Rijk voor generieke stikstofmaatregelen, bijvoorbeeld door verduurzaming van de binnenvaart en andere maatregelen om de uitstoot van NOx te verminderen en de stikstofdeken te verkleinen.

Toelichting*Bij welke Natura 2000-gebieden zonering overwegen?*

De nadruk ligt op het verbeteren van de natuurkwaliteit in de Natura 2000-gebieden waar stikstof een bepalende drukfactor is. In de uitwerking geven we extra aandacht aan de ligging van stikstofgevoelige natuur (habitats die in slechte staat verkeren) in relatie tot bestaande en geplande ontwikkelingen. Dit moeten we verder uitwerken, bijvoorbeeld in de exacte begrenzing van de zonering of met een hardheidsclausule (daarmee kunnen we afwijken van de regels als die onbedoelde gevolgen hebben).

In deze de gebieden Veluwe en Landgoederen Brummen is stikstof de meest bepalende drukfactor waardoor de vereiste natuurkwaliteit niet wordt gehaald. Zonering daarom voor Veluwe en Landgoederen Brummen een goede aanpak te zijn. Voor deze gebieden kunnen we de exacte normen en de flankerende maatregelen uitwerken.

In Winterswijk is bekend dat de connectiviteit en hydrologisch herstel, naast stikstof bepalende drukfactoren zijn. Met oog op de vergunningverlening zijn ook hier geborgde maatregelen nodig. Resultaat moet gegarandeerd zijn. Of dat het beste kan met een vorm van zonering werken we voor de zomer uit in nauw contact met het gebied. De keuze is bewust gemaakt om in dit stadium geen zone voor Korenburgerveen aan te kondigen omdat daar de natuurkwaliteit zich positief ontwikkelt dankzij recente maatregelen.

We werken nu geen zonering uit voor de overige stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden met een 'nee, tenzij'-status op basis van de natuurdoelanalyses: De Bruuk, Stelkampsveld en (delen van) Rijntakken (Gorssel, Hattem en Veessen). Voor deze gebieden ligt de nadruk op maatwerk om de natuurkwaliteit te verbeteren via natuurbeheer en natuurherstelmaatregelen binnen én buiten de begrenzing van de Natura 2000-gebieden.

Ook zijn er nog enkele Natura 2000-gebieden die we delen met omliggende provincies: Binnenveld (Utrecht-Gelderland), Sint Jansberg (Limburg-Gelderland) en Lingegebied-Diefdijk Zuid (Zuid-Holland-Gelderland). Voor deze gebieden wil uw college niet eenzijdig de weg richting zonering inslaan en eerst met de betreffende buurprovincies afstemmen.

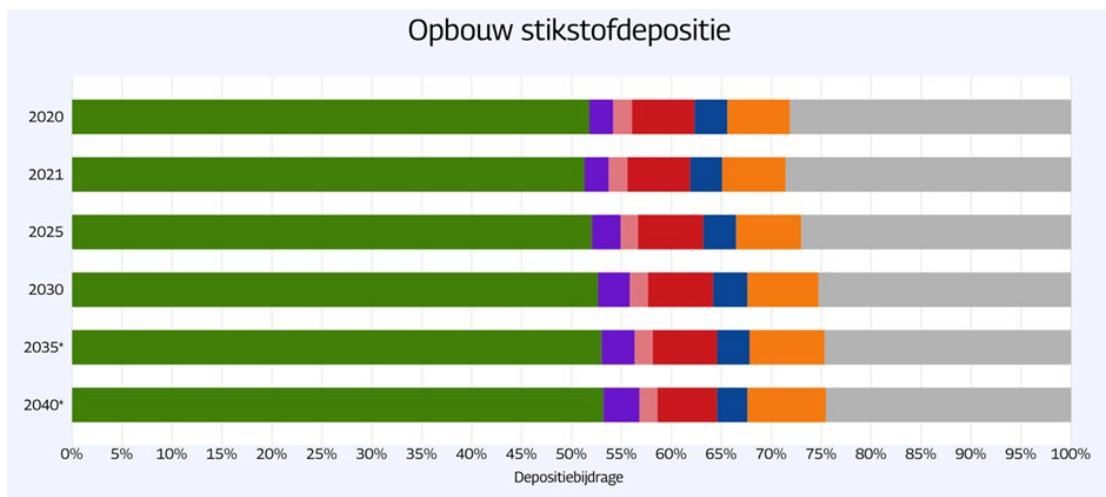
Voor het gebied 'GEUS' (Garderen Elspeet Uddel Speuld) is een gebiedsplan opgesteld dat al zorgt voor een grote daling van stikstof en natuurherstel als het wordt uitgevoerd. Mogelijk kan een vorm van zoneren helpen om dat gebiedsplan uit te voeren, maar daarover wordt besloten in het vervolg van het gebiedsproces GEUS. Dat betekent dat er op dit moment geen zone van 500 meter wordt ingesteld voor dit gebied, in de

veronderstelling dat het gebiedsplan geborgde maatregelen oplevert om de uitstoot van stikstof te verlagen en de natuur te herstellen.

Welke normen en maatregelen binnen de zone?

In de voorgestelde aanpak staat de daling van uitstoot centraal. Voor alle bedrijven binnen de zone gaat een lagere norm voor uitstoot gelden. Door te kiezen voor doelsturing, is het aan de betreffende bedrijven zelf om met maatregelen op tijd te voldoen aan de gestelde eisen. De aanpak richt zich op normen in alle sectoren, ook al verschilt de uitstoot per sector (zie figuur 1).

Figuur 1 hieronder geeft voor de Veluwe weer wat de belangrijkste bronnen zijn van de stikstofdepositie op basis van [Aerius monitor 2024](#).

Groen: landbouw

Blauw: Scheepvaart

Paars: Industrie

Oranje: overige sectoren (incl. wonen)

Roze: vervoer en overig verkeer

Grijs: Buitenland

Rood: wegverkeer

Specifiek voor landbouwbedrijven schrijft uw college géén bepaald landbouwtype voor, maar stuurt u op de doelen. Het is aan de ondernemer wat er in het bedrijfsmodel past.

In 2035 moeten bedrijven die gevestigd zijn in de zone voldoen aan de uitstoot-norm:

- In de zone is een bepaalde uitstoot toegestaan. Voldoen aan die norm moet in ieder geval haalbaar zijn met vormen van extensivering, maar kan ook door innovatie of omschakelen. Het is belangrijk dat de afname goed aangetoond en geborgd kan worden. Hierin zien we een vorm van doelsturing: als bedrijf mag je nog maar zo veel uitstoten als wat is vastgesteld als de norm. De keuze hoe het bedrijf dat bereikt, is aan de ondernemer.
- Sturen op uitstoot is aan de bedrijven: absolute doelen in combinatie met onderkennen van stappen die bedrijven al (recent) zetten, zijn het uitgangspunt. Dat betekent dus werken met een daling ten opzichte van een benchmark, waarbij bedrijven die al veel stappen hebben gezet minder hoeven te doen om het vereiste doel te halen.
- Duidelijke normen waar bedrijven aan moeten voldoen geven meer zekerheid over het toekomstperspectief. Daarom zijn de normen die worden uitgewerkt onlosmakelijk verbonden met een pakket aan maatregelen die helpen om aan de norm te voldoen.

Datum

5 maart 2025

Zaaknummer

2025-002555

Blad

5 van 6

Het zoneringsbeleid richt zich ook op mobiliteit, industrie, recreatie en wonen. Alle sectoren dragen bij aan de stikstofneerslag op natuurgebieden en dus ook aan oplossingen.

Voor mobiliteit kan vooral het Rijk met beleid sturen op uitstoot. Voor de provincie is dat moeilijker. Een voorbeeld hiervan is de uitstoot van de binnenvaart beperken door installatie van katalysatoren en/of elektrificatie. Voor particuliere vervoersbewegingen heeft de provincie nauwelijks sturingsmogelijkheden. Wel kan de provincie maatregelen opleggen voor logistieke bedrijven en/of openbaar vervoer. Voor de sector recreatie is nog niet concreet welke maatregelen kunnen worden voorgesteld in de zones.

Wonen is onderdeel van de categorie overige sectoren, net als recreatie, handel en andere activiteiten. Voor wonen geldt dat de uitstoot van stikstof uit woonwijken relatief beperkt is en zich deels beperkt tot de bouwfase. Wel leidt een toename van het aantal woningen in een gebied tot een toename van de verkeersbewegingen. We kunnen specifiek beleid om de stikstofuitstoot in zones te beperken gebruiken voor elektrisch bouwen en bijvoorbeeld om woningen en bijbehorende mobiliteit zo veel als mogelijk te elektrificeren. Ook kan worden gedacht aan stedenbouwkundige ontwerp-oplossingen om verkeersbewegingen te beperken bij kwetsbare natuur of om (grootschalige) houtstook te verbieden om de uitstoot van stikstof zoveel mogelijk te beperken.

Voor de industrie kan gedacht worden aan innovaties en (bovenwettelijke) maatregelen om emissies terug te dringen. Met gerichte adviezen en flankerend beleid kan die ontwikkeling ondersteund worden.

Waar nog over nagedacht wordt

- We moeten nog uitwerken hoe we ervoor kunnen zorgen dat bedrijven met percelen in de zone die hun uitstoot beperken door investeringen, deze ruimte niet (deels) opnieuw kunnen gebruiken.
- We moeten nog uitwerken hoe we omgaan met bemesting in relatie tot eisen aan de uitstoot. Wel is helder dat de veld- en staluitstoot van agrarische bedrijven relevant zijn. (Beperkte) bemesting wel of niet toestaan heeft direct gevolgen voor agrarisch gebruik. We kunnen bijvoorbeeld wel kijken naar het vervangen van kunstmest of beperkingen aan het uitrijden van mest.
- Willen we in de zones korte kringlopen stimuleren, dus productie met weinig input van buiten en nadruk op lokale consumptie?
- Hoe voorkom je negatieve neveneffecten? Op het moment dat een boer stopt, is het zaak dat er niet een omschakeling plaatsvindt naar een situatie die minder wenselijk is en een vergelijkbaar negatief effect op de natuurdoelen heeft.

We kunnen verder uitwerken op welke manier de beperkingen die worden opgelegd op de percelen in de zone doorwerken in de volledige bedrijfsvoering van de betrokken bedrijven. Er kan bijvoorbeeld worden voorgesteld om de normen én flankerende maatregelen toe te passen bij bedrijven waar het grootste deel van het grondeigendom in de zone ligt.

Flankerend beleid

Voor de invulling van het flankerend beleid schetsen we enkele denkrichtingen die we de komende maanden exact uitwerken. Veel van de huidige (subsidie)regelingen waaraan iedereen vrijwillig kan deelnemen sluiten uitstekend aan op de voorgestelde zonering. De komende maanden kunnen we dit pakket verder uitwerken op basis van de gesprekken in de gebieden en sectoren waar de zonering impact heeft. Zorgen voor een goede afhandeling van de LBV+ regeling en duidelijkheid bieden aan de ondernemers die zich hebben aangemeld om te stoppen is hierin essentieel vanwege de stikstofuitstoot die daarmee vermindert.

Datum

5 maart 2025

Zaaknummer

2025-002555

Blad

6 van 6

We willen bedrijven in de zones rondom stikstofgevoelige Natura 2000-gebieden tot 2030 helpen:

- zodat ze kunnen investeren in innovatieve methoden om aantoonbaar de stikstofuitstoot te verminderen, als er sprake is van bovenwettelijke maatregelen;
- met de omschakeling naar extensievere vormen van landbouw;
- door de mogelijkheid te bieden om te stoppen met een gerichte opkoopregeling;
- om hun verdien capaciteit te verhogen met andere activiteiten (met zeer beperkte uitstoot);
- door in te (blijven) zetten op ondersteuning, begeleiding en goede communicatie.

Concreet gaat het om instrumenten voor alle bedrijven zoals doelsturing op KPI's, managementmaatregelen, grondbeleid met aankoop, regelingen om innovatie te stimuleren, verplaatsings- en stoppersregelingen, agrarisch natuurbeheer en mogelijkheden voor extensivering.

Door bedrijven tot 2030 te helpen, motiveren we hen om snel stappen te zetten om aan de nieuwe uitstootnormen de voldoen. In de uitwerking van het zoneringsbeleid richten we de beschikbare ondersteuningsmaatregelen zoals subsidies, zodat ze bijdragen aan de gewenste ontwikkelrichting. Op die manier gebruiken we de provinciale middelen die beschikbaar zijn, waar ze kunnen zorgen voor de grootste daling van stikstofuitstoot en -neerslag. Dit kan ook leiden tot gebiedsgerichte verschillen.

Zonering vraagt naast de juridische borging óók inzet op vergunningverlening, toezicht en handhaving, monitoring, grondbeleid en andere aspecten die voor bedrijven essentieel zijn om aanpassingen door te voeren. Dit vraagt veel ambtelijke inzet.

Bij flankerend beleid hoort ook dat we een toezichtstrategie en het handhavingsbeleid uitwerken, met focus op de gebieden waar het meest moet gebeuren.

Ministerie van VRO, t.a.v. minister Keijzer
Ministerie van A&M, t.a.v. minister Faber

Post- en bezoekadres
Zutphenseweg 6
7418 AJ Deventer

info@regiostedendriehoek.nl
www.regiostedendriehoek.nl

Kenmerk: 727817
Plaats, datum: Deventer, 11 maart 2025
Behandeld door: Edwin Koning
Onderwerp: reactie op wetsvoorstel “schrappen voorrang statushouders bij sociale huur”

Aan de ministers van VRO en A&M,

Op 17 februari jl. is de consultatie gestart over het wetsvoorstel “schrappen voorrang statushouders bij sociale huur”. De samenwerkende gemeenten en woningcorporaties van de regio Stedendriehoek willen hun zorgen uiten over deze voorgenomen wet.

Als lokale overheden en woningcorporaties hebben wij de verantwoordelijkheid om passende huisvesting te bieden aan al onze inwoners, inclusief statushouders die na vaak lange en moeilijke trajecten eindelijk een verblijfsvergunning hebben verkregen. De huidige voorrangregeling stelt ons in staat om deze kwetsbare groep snel te huisvesten tussen andere Nederlanders, wat essentieel is voor hun integratie en participatie in onze samenleving.

Het afschaffen van deze regeling heeft ernstige gevolgen voor zowel de statushouders als onze gemeenten. Zonder de mogelijkheid om woonruimte voor hen te reserveren, zal de doorstroming vanuit de COA-opvanglocaties stagneren, wat leidt tot langere verblijfsperiodes in opvangcentra en een verhoogde druk op deze faciliteiten. Bovendien vertraagt en bemoeilijkt het de integratie van statushouders, aangezien stabiele huisvesting een cruciale eerste stap is naar deelname aan onderwijs, arbeidsmarkt en sociale netwerken.

Als oplossingsrichting spreekt het wetsvoorstel over ‘alternatieve huisvesting voor statushouders, te regelen door de gemeenten’. Met het wetsvoorstel legt u een aanvullende huisvestingsopgave bij de lokale overheden die beslag gaat leggen op schaarse middelen, grond en uitvoeringscapaciteit. Liever bouwen de gemeenten en corporaties direct betaalbare huur- of koopwoningen om beschikbare ruimte in één keer goed te benutten en meteen volwaardige woningen te bouwen, ook voor mensen met een verblijfsvergunning.

Wij begrijpen de uitdagingen op de woningmarkt en de noodzaak om eerlijk en rechtvaardig om te gaan met woningtoewijzing en voldoende draagvlak te behouden. Echter, het schrappen van de voorrangregeling voor statushouders achten wij niet de juiste oplossing. In plaats daarvan pleiten wij voor een benadering die zowel de druk op de woningmarkt erkent en de maatschappelijke en humanitaire verplichtingen richting statushouders respecteert. Statushouders hebben vaak al lange trajecten achter de rug en hebben dringend behoefte om een

normaal bestaan op te kunnen bouwen en volwaardig deelnemer te kunnen worden van de Nederlandse samenleving. Het hebben van normale huisvesting maakt hierbij een wereld van verschil.

De huidige werkwijze in onze regio met de Provinciale Regietafel (PRT) functioneert goed. In 2023 en 2024 is circa 7% van de sociale huurwoningen in onze regio toegewezen aan statushouders. Dit percentage is goed uitvoerbaar, waardoor het voor onze regio goed hanteerbaar is met de reguliere toewijzing en toewijzing aan overige woningzoekenden met een urgentie. Het geeft wat ons betreft aan dat met de huidige regeling een evenwichtige en rechtvaardige verdeling mogelijk is, zonder dat dit leidt tot onevenredige druk op de sociale woningvoorraad.

Met deze voorgestelde wetgeving ontnemt u gemeenten en corporaties mogelijkheden om te sturen op hun woningmarkt en woonruimteverdeling. Deze mogelijkheden, opgenomen in de Huisvestingswet, zijn cruciaal om passend bij de situatie in gemeenten, woningen te verdelen.

Tot slot. De aanleiding van uw wetsvoorstel is inzetten op een gelijk speelveld, sociale huurwoningen eerlijk te verdelen en te zorgen voor gelijke kansen voor alle woning-zoekenden. Het Rijksprogramma “Een Thuis voor Iedereen” zet hier eveneens op in, juist met als doel om aandachtsgroepen -waaronder statushouders- de ondersteuning te geven voor dat gelijke speelveld.

Wij verzoeken u dringend om het voorgenomen besluit te heroverwegen en in overleg te treden met gemeenten en woningcorporaties om tot een oplossing te komen die recht doet aan zowel de huidige woningmarktsituatie als aan de behoeften van statushouders.

Hoogachtend,

Algemeen Bestuur regio Stedendriehoek

Ineke Lijnema

Secretaris

Ron König

voorzitter AB

Samenwerkende woningcorporaties Stedendriehoek

Rob van Beek

directeur Corporatie De Goede Woning

Namens,

College van B&W van de gemeente Apeldoorn

College van B&W van de gemeente Brummen

College van B&W van de gemeente Deventer

College van B&W van de gemeente Epe

College van B&W van de gemeente Heerde

College van B&W van de gemeente Lochem

College van B&W van de gemeente Voorst

College van B&W van de gemeente Zutphen

Bestuur Corporatie De Goede Woning

Bestuur Woonbedrijf Iederl

Bestuur Corporatie Rentree

Bestuur Corporatie De Woonmensen

Bestuur Corporatie IJsseldal Wonen

Bestuur Corporatie Ons Huis

Bestuur Stichting De Marken

Bestuur Corporatie Veluwonen

Bestuur Corporatie Mooiland

Bestuur Corporatie Triada

Bestuur Corporatie Viverion

Voortgang Ontwikkelperspectief

Nota voor: Algemeen Bestuur
Zaaknummer: 0000633281
Datum: 19 maart 2025
Agendapunt: 3
Onderwerp: Voortgang Ontwikkelperspectief
Opsteller: Jan Willem de Kleuver
Portefeuillehouder: Peter Messerschmidt
Bijlagen:

Kernvoorstel

Het algemeen bestuur besluit:

1. Kennis te nemen van de voortgang van het Ontwikkelperspectief in scope, proces en gewenst resultaat. (inclusief betrokkenheid bestuur en raden);

2. Aanleiding

Op 7 november 2024 hebben Rijk en regio Stedendriehoek tijdens het BOL afgesproken aan de slag te gaan met het uitwerken van een integrale verstedelijkingsstrategie richting 2050. De verstedelijkingsstrategie bestaat uit een Ontwikkelperspectief (richting 2050) die op een later moment aangevuld en uitgewerkt wordt in een uitvoeringsagenda en investeringsagenda.

Het Ontwikkelperspectief 2050 beantwoordt de hoofdvraag van de verstedelijkingsstrategie: *“Op welke manier kan het accommoderen van de verstedelijkingsopgave ook leiden tot het versterken van de Brede Welvaart in de regio Stedendriehoek in 2050?”*.

3. Toelichting

Gewenst resultaat

- Een verstedelijkingsstrategie is géén versteningsstrategie, het gaat om de ontwikkeling van de hele regio in balans. Met oog voor de mens in de regio. Daarom ook de focus op brede welvaart en leefbaarheid.
- Het Ontwikkelperspectief is het langetermijnperspectief (richting 2050, en met een doorkijk naar 2100) op (integrale) verstedelijking in de regio Stedendriehoek met één voorkeursalternatief.
- Het is de basis om afspraken te maken tussen Rijk en regio (en betrokken partners) over de toekomst van de Stedendriehoek t.a.v. Verstedelijking in Balans (en breder)

Afbakening Ontwikkelperspectief

De Stedendriehoek biedt kansen voor een brede schaa sprong op het gebied van wonen, werken en voorzieningen, passend bij de identiteit van het gebied. Rijk en regio werken de komende tijd uit welke ruimtelijke keuzes hiervoor nodig zijn. In de Contourenschets 20504 is door de regio de eerste stap gezet in het denken over een integrale verstedelijkingsstrategie met ruimtelijke, en maatschappelijke oplossingen voor de regio. De Contourenschets vormt samen met het voorontwerpnota Ruimte het vertrekpunt voor het opstellen van de verstedelijkingsstrategie, waaronder het Ontwikkelperspectief.

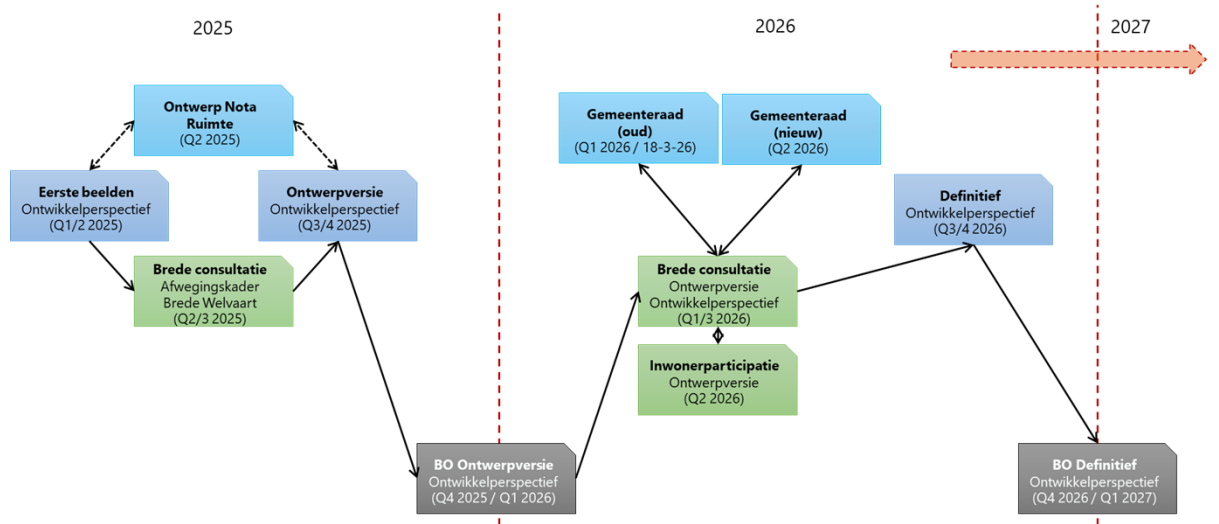
De leidende principes uit zowel het Regioarrangement5 – Identiteit als Basis, Natuurlijk Systeem als Basis en Zorgvuldig & Meervoudig Ruimtegebruik – als het voorontwerpnota Ruimte6 – niet afwentelen op volgende generaties, meervoudig ruimtegebruik en gebiedskenmerken centraal – sturen het zorgvuldig invulling geven aan de samenhangende opgaven. In samenwerking verkennen we de aard, omvang en onderbouwing daarvan.

Het doel is om een Ontwikkelperspectief te maken dat gedragen wordt door alle partijen in de regio, waarbij Brede Welvaart als afwegingskader geldt. Het Ontwikkelperspectief wordt dus niet alleen getoetst op ruimtelijke en economische impact, maar ook getoetst aan brede sociale, ecologische, en maatschappelijke doelen. Brede participatie en (bestuurlijk) draagvlak staan centraal.

Meerjarenplanning

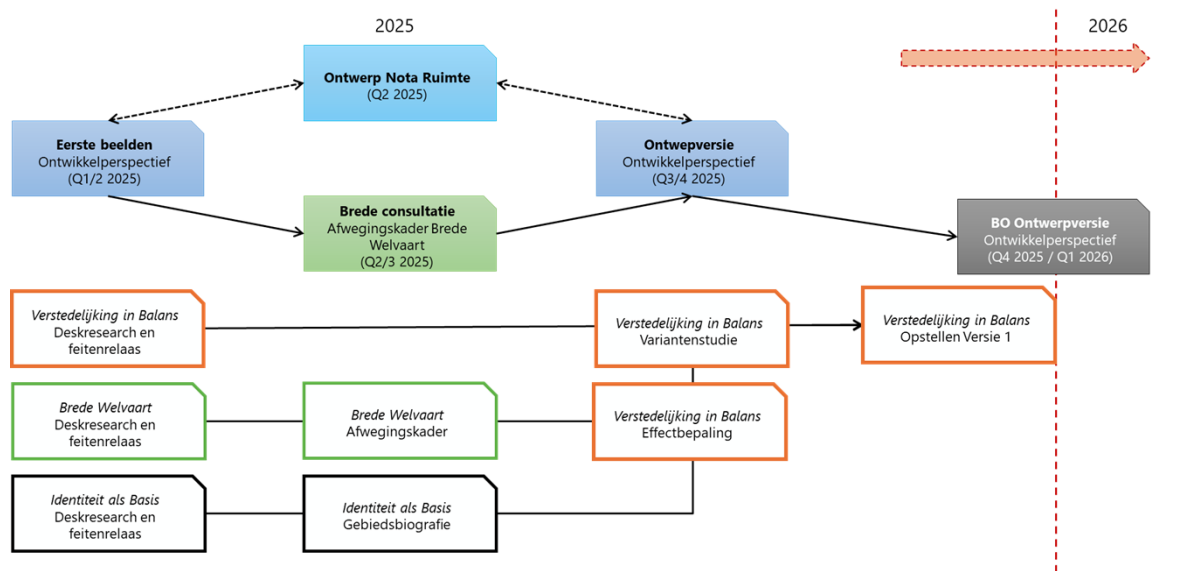
De meerjarenplanning is als volgt.

Lichtblauw vertegenwoordigt externe ontwikkelingen, donkerblauw vertegenwoordigt verschillende versies van het Ontwikkelperspectief, groen vertegenwoordigt consultatieprocessen en zwart vertegenwoordigt besluitvorming.

Producten in 2025

Het jaar 2025 staat in het teken van gezamenlijk onderzoek en ontwerp.

Maart – mei: **Onderzoek en feitenrelaas** naar doelen, ambities en randvoorwaarden

- Onderzoeken van de (reikwijdte van de) verstedelijkingsopgave en – ambitie, op vlak van wonen, werken, voorzieningen en mobiliteit?
- Onderzoeken van bredere thema's en processen die belangrijk zijn voor de Stedendriehoek (i.i.g. IJssel (bevaarbaarheid, waterveiligheid, klimaatbestendigheid, Natura2000), Veluwe, water en bodem, natuur, landschap/cultuurhistorie, recreatie en energie)?;

Maart – september: Ontwikkelen **Afwegingskader Brede Welvaart**

- Onderzoeken wat Brede Welvaart is voor de Regio Stedendriehoek.
- Opstellen van een afwegingskader voor de effectbepaling

- Participatie, consultatie en besluiten over het afwegingskader

April – oktober: **Identiteit als basis** voor het ontwikkelperspectief

- Onderzoek de identiteit van de regio Stedendriehoek in de historie én het heden en haar bewoners dat benut kan worden als richtinggevend voor het Ontwikkelperspectief

Juni – augustus: Opstellen **variantenstudie**

- Welke toekomstige ruimtelijke varianten (kwalitatief en kwantitatief) zijn passend voor de Stedendriehoek in 2050 (met een doorkijk naar 2100)

September – oktober: **Effectbepaling van varianten voor Brede Welvaart**

- Uitvoeren van de ruimtelijke en maatschappelijke effectbepaling op de varianten.
- Niet één variant te kiezen, maar de belangrijkste bevindingen te verzamelen en vanuit daar een voorkeursalternatief te ontwikkelen voor verstedelijking in de Stedendriehoek richting 2050

November - December: **Ontwerpversie Ontwikkelperspectief** gereed voor consultatie en verrijking in 2026

Bestuurlijke besluitvorming Rijk-regio

- Mei: BO Rijk-Regio S3H VIB - Bespreken Desk research en feitenrelaas
- Juni: BO-Leefomgeving
- September: BO Rijk-Regio S3H VIB - Besluiten Afwegingskader
- November: BO-MIRT
- December: BO Rijk-Regio S3H VIB - Besluiten ontwerpversie Ontwikkelperspectief

Benutten plenaire sessie regio Stedendriehoek dag

- Januari: Thematiek Water & Bodem
- April: Thematiek Brede Welvaart
- Juli: Thematiek Variantenstudie
- Oktober: Thematiek Gebiedsbiografie
- December: Thematiek Ontwikkelperspectief

Betrekken Raden & Staten

- 13 mei: Regiobrede raadsconferentie Brede Welvaart
- Juni – juli: Raad oordeelsvormende consultatie op Brede Welvaart
- September: Schriftelijke terugkoppeling hoe consultatie verwerkt is
- November: Regiobrede raadsconferentie
- Dec-jan: Consultatie raden Ontwikkelperspectief
- April 2026: Meenemen nieuwe raad in proces
Inzicht in verwerking input raden op Ontwikkel-perspectief 1.0

4. Financiële aspecten

N.v.t.

5. Risico's

n.v.t.

6. Communicatietraject

n.v.t.

Ruimtelijk Arrangement en Nota Ruimte

Nota voor: Algemeen Bestuur
Zaaknummer: 0000633281
Datum: 19 maart 2025
Agendapunt: 3
Onderwerp: Ruimtelijke Arrangementen en Nota Ruimte
Opsteller: Sietske Heddema
Portefeuillehouder: Tom Horn
Bijlagen: 3.3 Presentatie Ruimtelijk Arrangement en Nota Ruimte

Kernvoorstel

Het algemeen bestuur besluit:

1. Kennis te nemen van de processen van het Ruimtelijk Arrangement en de Nota Ruimte;
2. In te stemmen met de voorgestelde inbreng voor het Ruimtelijke Arrangement en de Nota Ruimte

3. Aanleiding

In de komende twee maanden zullen zowel de Nota Ruimte als de afspraken tussen het rijk en de provincies in de z.g. Ruimtelijke Arrangementen vorm krijgen. De regio Stedendriehoek wil in deze afspraken een aantal zaken benadrukken die van belang zijn voor ons Ontwikkelperspectief. Het AB wordt op 19 maart meegenomen in de eerste opzet die door onszelf is gemaakt wat de belangrijkste punten zijn voor ons. (het "A viertje"). Naast de inhoud vragen we het AB input over de vorm waarin we onze punten in willen brengen, via een brief of anderszins.

In Q2 worden belangrijke stukken opgeleverd die de basis vormen voor het ruimtelijke beleid van Nederland, zowel door het rijk (de Nota Ruimte) als door de provincies (Ruimtelijk Arrangementen). De S2H is in het voorontwerp van de Nota Ruimte genoemd als kansrijke regio voor een verstedelijking, grootschalige woningbouw en een schaa sprong. Inmiddels is onze samenwerking met het rijk bekrachtigd in het BO Leefomgeving, en werken we nauw samen met partners van Vro, IenW, en beide provincies en waterschappen aan ons Ontwikkelperspectief. Om te zorgen dat de beleidsstukken inhoudelijk congruent zijn met onze ambities, stellen we voor onze input vanuit de regio, (het A viertje) onder de aandacht te brengen van onze partners. In deze memo geven we een eerste aanzet van wat vanuit het perspectief van de Stedendriehoek de de belangrijkste "punten" zijn.

4. Toelichting

De volgende afspraken zien wij als belangrijk voor ons Ontwikkelperspectief.

Afspraken op Inhoud:

- **Grootschalige woningbouwlocaties* erkenning binnen de S3H**, aanloop NOVEX status, schaa sprong verstedelijking in balans
- **Zorg voor experimenteerstatus** bij gebiedsaanpak: landschapsversterking (groenblauwe hoofdstructuur), landbouwtransitie en robuuster maken van natuur, in samenhang met stikstofreductie, woningbouw, en lokale energieopwek: we zien kansen dit te doen door het versterken van onze identiteitsdragers de Veluwe en IJssel
- **inzet provincie en rijk naar voren trekken van uitwerking 00van ruimtelijke opgave Deventer-IJssel**, by pass, water bodem sturend; kansrijkheid samengaan functies, economische betekenis én natuurwaarden voor de toekomst.
- **Versterken personenvervoer over spoor en oplossen alternatief voor goederentransport (GNOE lijn)** als voorwaarde verstedelijking stationslocaties.

- **Versterken economische kracht** van de regio met **nieuwe onderdelen van defensie** past goed, zorgvuldige inpassing met andere ruimtevragers. **Versterkt profiel regio: veiligheid, digitalisering en duurzaamheid.** (toonzetting Nota Ruimte meer vanuit kansen dan bedreigingen: brede economie, groei aanwezig, kansrijk voor ontwikkeling, samen met nwe woningbouw.)

Afspraken op Proces:

- **Gezamenlijk optrekken** brede inzet van **meerdere ministeries** bij zowel gebiedsprogramma's Veluwe-Ijsselvallei en Ijsselopgaven (zie hierboven) om tot integrale oplossingen te komen.

toelichting bij de term Grootschalige Woningbouw

In juni 2024 is de regio Stedendriehoek als zoekgebied voor grootschalige woningbouw terecht gekomen in de Kamerbrief Grootschalig (5 juni 2024)² en in het voorontwerp van de Nota Ruimte (19 juni 2024)³. In dit stuk is aangegeven dat het Rijk nadrukkelijk kijkt 'naar nieuwe potentiële verstedelijkingsgebieden in het noorden, oosten en zuiden van het land (...). Voor de Stedendriehoek en de Limburgse steden gaan we samen met de regio's werken aan een verstedelijkingsstrategie'.

De doelstelling van dit kabinet is om structureel 100.000 woningen per jaar te realiseren. Voor de ondersteuning van de bouw van deze woningen zijn er vanuit VRO en lenW verschillende financiële middelen beschikbaar gesteld voor extra woningbouw. Er is 2,5 miljard beschikbaar voor twee typen locaties:

- 1,5 miljard voor Grootschalige woningbouwlocaties met startbouw woningen binnen 10 jaar. Bestaande en nieuwe locaties (aangewezen in de Nota Ruimte). Substantiële woningbouwaantallen. Complexere locaties waar rijks betrokkenheid gewenst is.
- 1 miljard voor Kleinere woningbouwlocaties binnen 3 - 5 jaar die versneld kunnen worden. Locaties buiten de grootschalige woningbouwlocaties. Snelheid:).
- Afspraken BO Leefomgeving juni 2025: procesafspraken en voortgang (eerste proposities ter voorbereiding)
- Afspraken BO MIRT november 2025: verdeling resterende middelen (uitgewerkte proposities t.b.v. middelen)
- Ook is er nog een algemene bijdrage van 5 miljard voor de woningbouwopgave via een **realisatiestimulans**,

Om als regio te kunnen profiteren van deze rijksmiddelen is het van groot belang dat de regio definitief op het lijstje komt van grootschalige woningbouwlocaties. In onze regio hebben we drie locaties daarvoor aangegeven, in Apeldoorn, Deventer en Zutphen.

Processtappen: we zijn als regio in beeld en staan benoemd als grootschalige woningbouwlocaties in het voorontwerp nota Ruimte. In de Nota Ruimte en tijdens het BO-Leefomgeving moet/kan dit worden bekrachtigd en bij BO-Mirt vindt verdeling middelen plaats.

5. Financiële aspecten

Zie hierboven: om in aanmerking te komen voor rijksmiddelen bij onze verstedelijkingsstrategie is van belang erkend te worden voor een regio met grootschalige woningbouwlocaties.

6. Risico's

n.v.t.

7. Communicatietraject

n.v.t.

Inzet Regio S3H

**In Ruimtelijk Arrangementen
en
Nota Ruimte**

AB 19 maart

**Regio
Stedendriehoek**

Apeldoorn • Deventer • Zutphen

Nota Ruimte, Ruimtelijk Arrangement,

Hoe staat de regio Stedendriehoek genoemd en welke afspraken worden gemaakt? Wat is onze input?

Drie sporen:

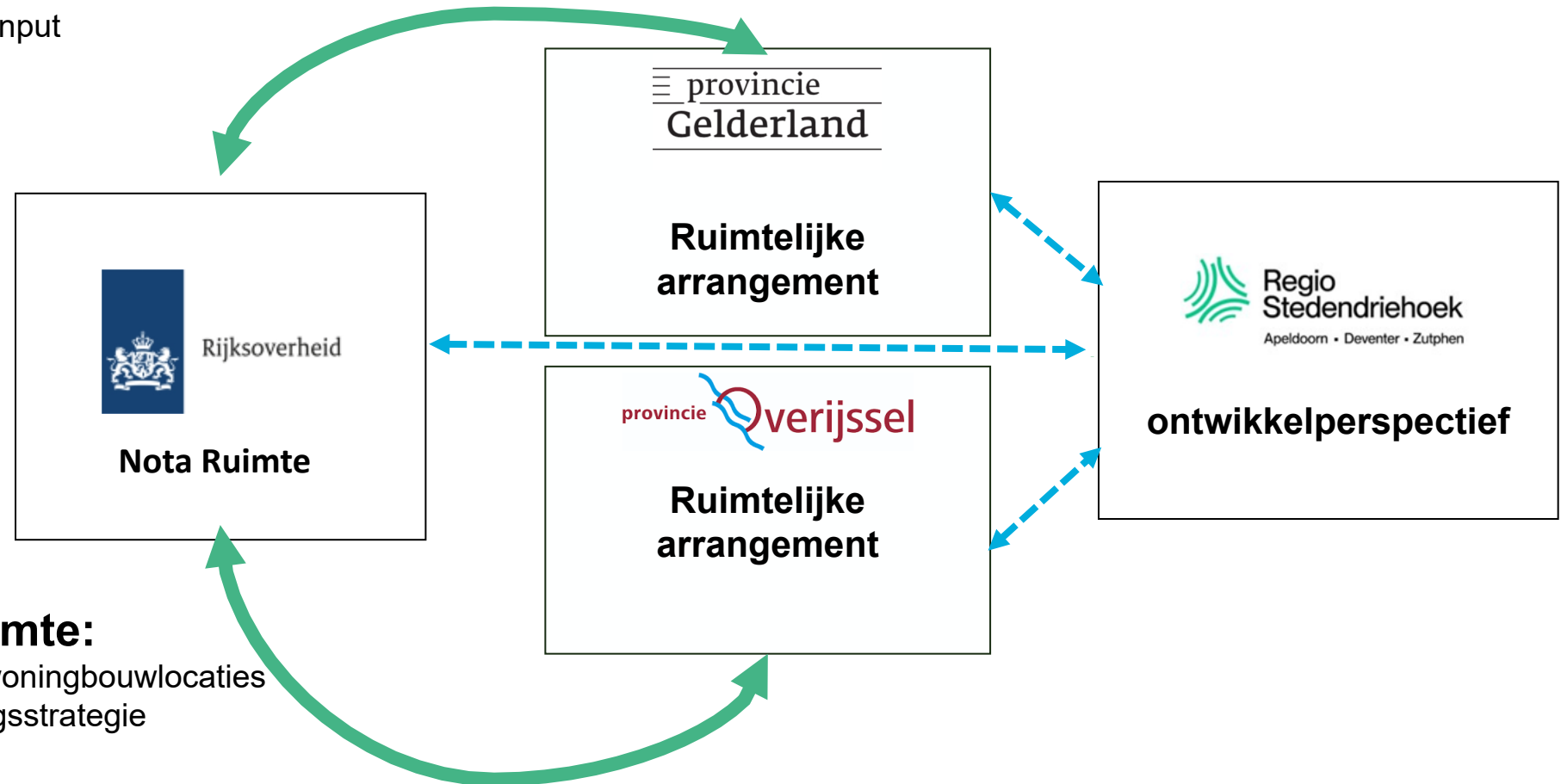

Ruimtelijke arrangementen:

Afspraak provincies met het Rijk

Regio's betrokken dmv werksessies
Doorwerking Ruimtelijk Voorstel (input regio arrangementen)

Voorontwerp Nota Ruimte:

S3H kansrijk voor grootschalige woningbouwlocaties
Samen werken aan verstedelijkingsstrategie
economische potentie versterken

Welke input vanuit onze regio? Welke momenten invloed?

Nota Ruimte: na de zomer ter visie

- De regio heeft hier geen formele rol in.
- Wel aan tafel via provincies bij DO Novex en BOL en BO-Mirt

Ruimtelijk Arrangement: afspraken over RO

- De regio heeft hier geen formele rol in.
- Wel ambtelijke werksessies
- Bestuurlijke overleggen regio's provincie (komend 17 april)
- Zowel Provincie Gelderland als Provincie Overijssel

Voorstel:

A viertje met onze inzet naar de beide provincies als input voor de ruimtelijk arrangement, ter info sturen we het ook naar het Rijk tbv Nota Ruimte. Hier hebben ze niet expliciet om gevraagd, maar we zien het als een kans om mede richting te bepalen.

Planning rijk-provincie-regio

Eind maart: concept Ruimtelijk Arrangement GLD OVIJ gereed

April: DO Novex: bespreken concept en beslispunten RA (*inbreng directeur regio*)

April: bestuurlijk overleg GLD met Regio's over RA

Juni: BOL vaststellen definitief RA

Na de zomer: Nota Ruimte ter visie

Cyclisch proces RA

DO Novex: okt 25

BO Mirt: nov 25

DG Novex Febr 26

BOL juni 26

Inzet regio in Ruimtelijk Arrangement GLD en OVIJ

Afspraken op Inhoud:

- **Grootschalige woningbouwlocaties erkenning binnen de S3H**, aanloop NOVEX status, schaa sprong verstedelijking in balans
- **Zorg voor experimenteerstatus** bij gebiedsaanpak: landschapsversterking (groenblauwe hoofdstructuur), landbouwtransitie en robuuster maken van natuur ,in samenhang met stikstofreductie, woningbouw, en lokale energieopwek: we zien kansen dit te doen door het versterken van onze identiteitsdragers de Veluwe en IJssel
- **inzet provincie en rijk naar voren trekken van uitwerking van ruimtelijke opgave Deventer- IJssel**, by pass, water bodem sturend; kansrijkheid samengaan functies, economische betekenis én natuurwaarden voor de toekomst.
- **Versterken personenvervoer over spoor en oplossen alternatief voor goederentransport (GNOE lijn)** als voorwaarde verstedelijking stationslocaties.
- **Versterken economische kracht** van de regio met **nieuwe onderdelen van defensie** past goed, zorgvuldige inpassing met andere ruimtevragers. **Versterkt profiel regio: veiligheid, digitalisering en duurzaamheid.** (toonzetting Nota Ruimte meer vanuit kansen dan bedreigingen: brede economie, groei aanwezig, kansrijk voor ontwikkeling, samen met nwe woningbouw.)

Afspraken op Proces:

- **Gezamenlijk optrekken** brede inzet van **meerdere ministeries** bij zowel gebiedsprogramma's Veluwe-IJsselvallei en IJsselopgaven (zie hierboven) om tot integrale oplossingen te komen.

Vraagstelling

Herkenning van de belangrijkste keuzes voor S3H?

Mist er een onderwerp?

Urgentie en volgordeijkheid?

Lobby van deze boodschap: welke sporen

RA: regioparagraaf in RA Gelderland congruent maken met deze 5 punten

RA Overijssel: afstemming zoeken en zoveel mogelijk congruentie (bevat geen regioparagraaf)

Seperate brief naar VRO wenselijk? Vanuit AB?

Directe contact schrijvers Nota Ruimte

Andere sporen lobby

Economic Board Regio Stedendriehoek

Nota voor: Algemeen Bestuur
Zaaknummer: 0000633281
Datum: 19 maart 2025
Agendapunt: 4a
Onderwerp: Economic Board Regio Stedendriehoek
Opsteller: Maaïke Reijlink
Portefeuillehouder: Ron König (voorzitter AB), Ton Heerts (voorzitter SB)
Bijlage: 4a.2 Presentatie Economic Board Regio Stedendriehoek.

Kernvoorstel

Het algemeen bestuur besluit:

1. In te stemmen met de lijn dat de Economic Board Regio Stedendriehoek:
 - a. gevraagd en ongevraagd advies kan geven aan het Algemeen Bestuur;
 - b. een rol heeft bij de economische propositie en het versterken van de lobbykracht van de regio;
 - c. wordt ondersteund vanuit de werkorganisatie van de WGR en geen eigen juridische entiteit heeft.

1. Aanleiding

In juni 2023 werd de Strategische Board gelanceerd. Een netwerksamenwerking met ondernemers, onderwijs en overheid. Tijdens de Boardsessie met Jan Rotmans gaf hij aan dat regionale samenwerking steeds belangrijker wordt en dat de omvang van de stedendriehoek eigenlijk nog te gering is. Het belang van deze samenwerking brengt met zich mee dat de waarde toeneemt van het nauwer aansluiten bij de taal en uitstraling van vergelijkbare platforms in Nederland. Economic Board is in den lande een herkenbare naam die steeds meer in opkomst is. Dit betekent iets voor de naamgeving en daarmee positionering van onze Board.

Uit de evaluatie van de Board en gesprekken die we met andere belanghebbenden voerden bleek behoefte aan een Board die meer gericht aan de slag gaat. Een heldere rolduiding voor zichzelf en in verhouding tot het algemeen bestuur van de Regio Stedendriehoek stond hierbij centraal. De Board heeft niet langer een eigen werkorganisatie, zoals de oude stichting dat had, maar wordt ondersteund door de werkorganisatie van het algemeen bestuur. Op inhoud en richting zijn ook hier heldere afspraken nodig.

2. Toelichting

Voorgestelde werkwijze Economic Board Stedendriehoek vanaf 2 april 2025

De Board kan gevraagd en ongevraagd advies aan het algemeen bestuur geven. Daarnaast heeft Economic Board een rol bij de economische propositie en het versterken van de lobbykracht van de regio. Deze drie punten zijn leidend bij de meetings van de board.

De economische propositie zoals vastgesteld in het algemeen bestuur, op aangeven van het P-beraad economie en op advies van de Strategische Board, is leidend voor de economische focus. Deze propositie richt zich op veiligheid, duurzaamheid en digitalisering. Vlaggeschepen zijn het Centrum voor Veiligheid en Digitalisering, de Kien en Lagemaat. De Economic Board verkent hoe dit kansrijk verder te brengen in de trend van strategisch doen. De kracht van de Board zit in de rijkdom van de triple helix samenstelling en de ruimte om binnen afgesproken kaders/richtingen aan te jagen en in gang te zetten. Op het vlak van het versterken van de lobbykracht is de strategische lobby agenda zoals vastgesteld door het algemeen bestuur leidend.

Naast de Board zijn er ambassadeurs die op inhoud meedenken met portefeuillehouders en programmamanagers. Dit doen zij 2 x per jaar bij ontbijtsessies (bv jaarlijkse sessie bij Go Ahead Eagles). Ook kunnen zij individueel worden bevraged. De Board is nauw verbonden met de samenwerkingsverbanden in de regio. Het gaat dan om een getrapte vertegenwoordiging, maar ook het onderhouden van contacten met oa de techniekhubs,

ondernemershuis stedendriehoek, ondernemersverenigingen in de regio en de coöperatieve bundeling van regionale krachten.

De Board is verbonden met het P-beraad economie. De voorzitter van het P-beraad is onderdeel van de Board. Als verdieping op onderwerpen gewenst is, kunnen boardleden gevraagd worden om mee te denken. Bijvoorbeeld zoals gebeurde bij de opgavetafel human capital waar boardleden als triple helix vertegenwoordiging meewerkten.

De Board zal in de toekomst uit ongeveer 15 leden bestaan die door hun eigen geleding worden voorgedragen. De Board komt minstens 4 keer per jaar bij elkaar en gaat jaarlijks naar Den Haag. De Board en het algemeen bestuur hebben minstens 1 x per jaar een overleg.

3. Financiële aspecten

In de uitvoering van de 3 taken (waarvan 2 nieuwe taken) kunnen de leden van de Economic Board een beroep doen op de bestaande capaciteit in de uitvoeringsorganisatie. Dit wordt binnen de reguliere begroting 2026 opgevangen. Hierover worden afspraken gemaakt.

4. Risico's en kansen

Een risico is mogelijke onduidelijkheid over wie nu wat, waarom doet. Om dit risico zo klein mogelijk te maken, beginnen we met heldere afspraken over rollen. Het doel is niet alles in te kapselen, maar wel om verbondenheid en richting te creëren. Je zou het kunnen omschrijven als positiespel spelen. Het feit dat nu wordt gewerkt met 1 werkorganisatie is een mitigerende maatregel waardoor de verbondenheid en de kans dat langs elkaar wordt gewerkt, wordt verkleind. Het vraagt ook van bestuurders zich bewust te zijn van een extra speler in het ecoysteem, namelijk de Economic Board. Insteek is dat de Board een speler is die bij kan dragen aan de kracht van onze regio. De omvorming en afspraken rond de Board zijn een kans om de samenwerking in en met partners in onze regio helder en eenduidig vorm te geven.

5. Communicatietraject

Communicatie is cruciaal om dit te laten slagen. Dit geldt zowel intern als extern. Het helder maken van de rol en plek van de Economic Board Regio Stedendriehoek moet voor alle spelers in onze regio en daarbuiten helder zijn.

Economic Board Regio
Stedendriehoek
2025

Op allerlei manieren zijn regio's aanzet. Maar waarom een Board?

- Samen invulling geven aan de toekomst (niemand kan het alleen: overheden sturen hier actief op (bv regiodeals, innovatiebeleid, ruimtelijke ontwikkeling)
- Manier van impact hebben voor ondernemers, onderwijs op regionale schaal.

- **Strategische board: zelfbedachte naam en redelijk uniek.**
- **Economic boards zijn in opkomst. Nederland telt er inmiddels ongeveer twintig. De boards kunnen een belangrijke katalysatorfunctie vervullen en een brug vormen**
- **Valkuil voor veel economic boards is dat ze ervoor kiezen om vooral veel te overleggen en een netwerk op te bouwen, maar dat er feitelijk niets gebeurt in de regionale economie.**

**Economic
Boards
Nederland**

Economic Boards Nederland

Non-profitorganisaties

Strategische Board Regio Stedendriehoek in actie 2023-2024

Kenmerken Stedendriehoek

bescheiden regio
niet echte een eigen smoel
gevoel van geluk is groot
samenwerking gaat goed, kan beter
moet wel samenwerken met Twente
goed bewaard geheim

- 25 mensen breed geworteld plus ongeveer 20 ambassadeurs
- Gevraagd en ongevraagd adviezen, inspiratie en lobby.
 - Eerste keer naar Den Haag
 - Veiligheid/ WOS
 - Aangeven economische propositie
- Meetings in de regio en erbuiten
- Evaluatie laat zien, behoefte aan: meer informatie, meer structuur, meer team

Economic Board Regio Stedendriehoek

“Centraal in Nederland, waar stad en natuur elkaar ontmoeten, ligt Regio Stedendriehoek. Hier omarmen we de kracht van verscheidenheid. Zijn we zuinig op elkaar, onze natuur en onze kwaliteit van leven. En er is nog volop ruimte voor grote innovaties en groene groei.

Acht sterke gemeenten vinden elkaar in een gezamenlijke ambitie. Van Salland tot de Achterhoek en van de Veluwe tot de IJssel; groen doen zit in ons dna. Dus maken we keuzes die goed zijn voor nu én later. We groeien door, maar met respect voor onze rijke historie, onze natuur en ons landschap.

Samen werken we aan de grote opgaven van vandaag en morgen, met duurzaamheid, veiligheid en digitalisering als speerpunten. Onze bedrijven innoveren, onze kennisinstellingen leiden de experts van de toekomst op en onze inwoners bouwen mee aan een veilige, verbonden en veerkrachtige regio.

Hier pakken we door en doen we niet moeilijk. We werken samen zonder poespas en zorgen voor slimme verbindingen. Korte lijnen maken het makkelijk om zaken snel voor elkaar te krijgen. En dat moet. Want hier begrijpen we dat afwachten geen optie is. Dus hier doen we 't gewoon. Duurzaam, innovatief en daadkrachtig.

‘Vraag niet wat je regio voor jou kan doen, maar wat je voor je regio kan doen. Goed voor elkaar zijn.’

‘We hebben elkaar nodig om onszelf te zijn’

Focus voor de Board

- Strategische lobby agenda opgesteld door de regio organisatie en vastgesteld in het Algemeen Bestuur
- Economische propositie versterken
 - Gericht en vanuit meerjaren opgave: opschalen, verbinden, clusteren, kansen richting Den Haag, Brussel.
 - In samenhang met netwerkpartners als ondernemershuis, VNO-NCW, rollen gemeenten, oost NL e.d.
- Gevraagd en ongevraagd adviseren

Lobby

Economische propositie

Advies aan AB over
Strategische Vraagstukken

Waar willen wij succesvol in zijn?

- **Belangrijkste punten**
 - lobby agenda
 - Ondersteunen lobby voor positionering/voorzieningenniveau regio
 - **Economische propositie: veiligheid, duurzaamheid en digitalisering**
 - Lobby in het licht hiervan uitwerken en verkennen strategisch doen.
 - **Adviezen groeien in balans met elkaar en de natuur:**
 - Op leefbaarheid, voorzieningenniveau, bereikbaarheid: meerwaarde van bredere perspectieven.

Uitgangspunten

- Meer gerichte opdracht in lijn en in overleg met inzet Algemeen Bestuur en P-beraad economie.
- Kleinere board.
- Meer getrapte vertegenwoordiging à la partnergroep regiodeal.
- Vrijwillig, maar niet vrijblijvend.
- Ook directe deelname bedrijven CEO/directeuren.

Principes

STERKE STEDEN EN
NETWERKEN IN EEN
STERKE REGIO

EVENREDIG
ONDERNEMERS,
ONDERWIJS EN
OVERHEID

TOEGEPASTE KENNIS EN
INNOVATIE: VEILIGHEID,
DUURZAAMHEID EN
DIGITALISERING

GETRAPT EN GERICHT

VERBONDEN MET P-
BERAAD ECONOMIE

TOEKOMST NAAR
15 PLEKKEN

Het speelveld in de regio

Ambassadeursnetwerk

Verbindingen in de regio
(ondernemersverenigingen,
netwerken, regioconf, boardreis)

Hoe werkt de Board?

- Vergaderingen 4 keer per jaar met altijd drie agendapunten: lobby, economische ontwikkelingen en Strategische issues.
- 1 keer per jaar ontmoeting Board en Algemeen Bestuur
- 1 keer per jaar Board, ambassadeurs en breder netwerk
- Er is 1 werkorganisatie voor de Board en voor de WGR. Ook onderwijs en ondernemers dragen bij.
- Eigen cohort gaat over eigen voordragen potentiële leden

Outline deelnemers

- Ondernemers: getrap en aantal instellingen/bedrijven (strategisch irt economische propositie)
- Onderwijs: verschillende onderwijsinstellingen, ook UT
- Overheid: Voorzitter van het P-beraad en een burgemeester
- Onafhankelijk voorzitter: burgemeester van Apeldoorn of burgemeester van Deventer.
- Aansluiten: gedeputeerde van Overijssel en Gelderland

Beste leden van het algemeen bestuur,

In reactie op uw adviesaanvraag over de Contourenschets 2050, biedt de Strategische Board Regio Stedendriehoek hierbij een beknopt advies aan. Dit advies is gebaseerd op onze analyse van de Contourenschets en input van diverse betrokkenen, waaronder recent commentaar van DEB. De resultaten hiervan zijn verwerkt in antwoorden op de vier door u gestelde vragen en vormen ons advies. Boardlid Frank van Zomeren is hierbij penvoerder.

Wat spreekt u aan in de Contourenschets? Wat ziet u als kansrijke elementen?

De Contourenschets 2050 biedt een sterk toekomstperspectief waarin brede welvaart, duurzaamheid en meervoudig ruimtegebruik centraal staan. Onze regio kenmerkt zich door een combinatie van hoger onderwijs, toegepast onderzoek en een sterke maakeconomie. Samenwerking tussen onderwijs, onderzoeksinstituten en bedrijfsleven, gecombineerd met een sterk lokaal mkb en een innovatieve agrarische sector, bieden een solide basis voor toekomstbestendige groei.

Water- en bodemsystemen worden terecht als leidraad genomen bij ruimtelijke keuzes. Dit draagt niet alleen bij aan duurzaam landgebruik en klimaatbestendigheid, maar versterkt ook de balans tussen stedelijke ontwikkeling en natuurlijke kwaliteiten.

De nabijheid van goed verbonden ov-knooppunten en de ontwikkeling van campussen met ruimte voor studentenwoningen, voorzieningen en startups versterken de aantrekkingskracht van de regio. Toerisme en recreatie kunnen bovendien een impuls krijgen door een kwaliteitsverhoging van natuur- en watergerelateerde voorzieningen, wat zowel de leefbaarheid als de regionale economie ten goede komt.

Binnen dit toekomstbeeld biedt vooral Perspectief A een kansrijke aanpak. Met zijn focus op stedelijke concentratie rond internationale knooppunten, de brede geografische schaal en de nadruk op synergie tussen stedelijke ontwikkeling en natuurlijke kwaliteiten, sluit dit perspectief het beste aan bij de kernwaarden en ambities zoals wij die zien voor de regio.

Wat mist u in de Contourenschets of maakt u zich ergens zorgen over? Wat ziet u als belemmerend voor de ruimtelijke ontwikkeling richting 2050?

De Contourenschets biedt een sterke visie, maar blijft in zijn huidige vorm vrij algemeen en nog niet voldoende onderscheidend. Dit is niet verwonderlijk, het is immers een schets; maar het document zou met enkele aanpassingen net zo goed voor andere regio's kunnen gelden. Wat de Stedendriehoek uniek maakt – bijvoorbeeld kennis en innovatie (zoals De Kien) – kan sterker worden belicht. Om de regio nog beter te profileren, is het essentieel om expliciet te benoemen waarin de Stedendriehoek zich onderscheidt en om scherpere keuzes te maken in de economische koers.

Daarnaast valt op dat vooral de gemeentelijke agenda herkenbaar is, maar het perspectief van ondernemers nog niet voldoende wordt meegenomen. Een goed ondernemersklimaat vraagt om een duidelijke richting en een strategie die aansluit bij hun behoeften. Het is daarom van belang om ondernemers actief te betrekken bij de verdere uitwerking van de plannen en hun structureel een stem te geven in het vervolgproces.

De sociale cohesie en maatschappelijke kracht van vrijwilligers en het verenigingsleven, zoals bij sportclubs, worden als verbindende factoren weinig genoemd, wat kansen laat liggen voor een integrale en inclusieve benadering. Een treffend voorbeeld hiervan is de rol van betaald voetbal in de regio. Clubs zoals Go Ahead Eagles fungeren niet alleen als sportieve pijlers, maar ook als netwerken waarin vrijwilligers, bedrijven en inwoners samenkomen. Ze dragen bij aan talentontwikkeling, economische dynamiek en maatschappelijke betrokkenheid. Dit wordt onderschreven door recent onderzoek van PWC, dat de impact van betaald voetbal op verbinding, educatie en economie in Nederland in kaart heeft gebracht.

De regio kan door gezamenlijke inspanningen niet alleen haar unieke kwaliteiten versterken, maar ook haar positie op nationaal en internationaal niveau verder uitbouwen. Voor het vervolg adviseren wij het opstellen van een Regionale Investeringsagenda en het starten van pilots, bijvoorbeeld bij ICE-stations, om concrete stappen te zetten; een volwassen vorm van monitoring via bijvoorbeeld Key Performance Indicators (KPI's) maakt voortgang en impact meetbaar.

Welke aanpak spreekt u het meeste aan en waarom?

Wij adviseren om de uitgangspunten van Perspectief A als leidend te nemen. Dit perspectief gaat uit van een geconcentreerde verstedelijking en een groot daily regional system. Deze combinatie biedt een optimale balans tussen stedelijke concentratie, economische groei en duurzaamheid.

Om dit succesvol te maken, moeten echter scherpe keuzes worden gemaakt over de profilering van de regio. Dit betekent een expliciete focus op innovatieve sectoren, digitalisering en veiligheid, en een bredere rol voor ondernemers en het verenigingsleven in de besluitvorming. Door bijvoorbeeld ondernemers actief te betrekken en te investeren in innovatieclusters, wordt het economisch profiel versterkt en wordt de regio aantrekkelijker voor investeringen en talent.

Wat wilt u meegeven voor het vervolgtraject?

Voor versterking van onze regio en het aantrekken en behouden van jong talent en bedrijven, is verdere profilering nodig op kansrijke economische thema's. De Board benadrukt het belang van een heldere koers en onderscheidende positionering. Dit vraagt om duidelijke keuzes en een focus op die thema's en projecten die de meeste impact hebben op brede welvaart, duurzaamheid en economische vitaliteit.

Ook sociale cohesie en de kracht van vrijwilligers en verenigingen spelen hierin een belangrijke rol. Maatschappelijke organisaties en sportverenigingen, zoals Go Ahead Eagles, zijn cruciaal voor regionale binding en economische vitaliteit.

Daarnaast moet er structureel overleg komen met ondernemers(organisaties), zodat hun inbreng expliciet wordt meegenomen in het beleid.

Het starten van pilots op cruciale thema's kan helpen om de plannen tastbaar te maken en voortgang zichtbaar te maken.

Tot slot is het belangrijk om het draagvlak onder bewoners en bedrijven te vergroten door gerichte participatie en communicatie. Dit kan door interactieve bijeenkomsten te organiseren en visuele ondersteuning te gebruiken, zoals kaarten en infographics.

Door deze stappen te zetten, kan de Stedendriehoek zich scherper profileren en zijn unieke kwaliteiten beter benutten. Wij gaan hierover graag met u in gesprek.

Hoogachtend,

Strategische Board Regio Stedendriehoek

Ton Heerts
voorzitter

Beste leden van het Algemeen Bestuur

Op 28 november heeft de Strategische Board een adviesvraag ontvangen van het Algemeen Bestuur over de 'Economische Verkenning - Veerkrachtige Arbeidsmarkt'. Hiervoor heeft de board een afvaardiging gevraagd¹ om een advies te formuleren aan de hand van de volgende drie vragen:

1. Wat spreekt u aan? Wat ziet u als kansrijke elementen?
2. Wat mist u of wilt u extra aandacht geven?
3. Wat wilt u meegeven voor het vervolgtraject?

Het advies is opgeschreven onder penvoering van Ellen Marks. Onderstaand wordt per vraag een reactie gegeven. Vervolgens wordt afgesloten met een eindadvies.

Reactie op de vragen

1. Wat spreekt u aan? Wat ziet u als kansrijke elementen?

- De combinatie van een inhoudelijke (kennis en innovatie) agenda, die focus geeft aan de hand van vier centrale thema's, en een breedtestrategie gericht op impact (volume), waarmee alle gemeenten en ondernemers worden bediend, wordt als veelbelovend gezien.
- De vier centrale thema's worden herkend in de gesprekken die zijn gevoerd over de ontwikkeling van de economische propositie van de regio Stedendriehoek. Het sluit hierop voldoende aan, ondanks dat de propositie nog wordt vastgesteld.
- De concrete uitwerking van de thema's, doordat bestaande samenwerkingen en initiatieven genoemd en betrokken zijn geweest in de verkenning, zoals de KIEN, CvD, Technohubs, zorgregio's en Krachtig MKB, geeft vertrouwen dat er voldoende uitvoeringskracht aanwezig is om aan de slag te gaan. Ook wordt gewaardeerd dat in de aanpak van de thema's de opgave ligt in de verbinding met het mkb uit de regio.
- De aanpak biedt ook voldoende ruimte om in te spelen op actualiteiten of voortschrijdend inzichten die nu niet meegenomen zijn.
- Tot slot, worden er ook aanvullende thema's aangereikt die het sociaal domein raken. Daarin wordt het uitgangspunt onderschreven dat iedereen mee moet kunnen doen in de samenleving, ook wanneer deze aan (grote) veranderingen onderhevig is.

2. Wat mist u of wilt u extra aandacht geven?

- Voeg aan het begin van het document een 'samenvatting' toe dat in één oogopslag helder maakt wat de kern is van de Economische Verkenning.
- De balans tussen stad en platteland, natuur en bedrijvigheid is kenmerkend voor onze regio. Het thema Duurzaamheid (of Groen) is niet als focusthema opgenomen, maar is wel een belangrijk kenmerk van onze regio. Het voorstel om het focusthema 'Leefbaarheid' te verbreden met preventie en duurzaamheid. Op deze manier wordt ook de groene sector en duurzaamheid als een 'enabler' aan dit thema verbonden.
- Bij het thema 'Digitalisering', echter kan dit ook van toepassing zijn voor de andere thema's, ontbreekt de focus op disseminatie kan kennis- en innovatieontwikkeling richting het mkb in de regio. Dit is van belang om de weer- en wendbaarheid van bedrijven te vergroten en hen te ondersteunen om sneller te innoveren door bijvoorbeeld AI en procesinnovaties.
- Bij het thema 'Leefbaarheid' en de focus op zorg & innovatie is het van belang zoveel mogelijk aan te sluiten bij de bestaande
- zorgsamenwerkingsverbanden 'Apeldoorn – Zutphen' en 'Salland United'. Daar wordt vanuit de sector ook ingezet op (sociale en technologische) innovatie. Het is dan ook belangrijk om

¹ Afvaardiging van de strategische board: Marianne Besselink – Zone College, Desiree Cremers – Deventer Ziekenhuis, Rijn Platteel – Forbium, Peter Apeldoorn – Achmea en Ellen Marks - Aventus

scherp te blijven op wat de 'plus' is om dit met beide zorgregio's in Stedendriehoek verband op te pakken.

- Een aanvullend thema uit het sociaal domein speelt is, naast laaggeletterdheid en armoedeproblematiek, schuldenproblematiek een belangrijk onderwerp dat ervoor zorgt dat niet iedereen mee kan dan doen in de samenleving.
- Het is uiteraard van belang om aandacht te hebben voor mensen met een afstand op de arbeidsmarkt, echter houdt ook rekening met het overige deel van de mensen die actief zijn op de arbeidsmarkt. Deze groep is hard nodig om het werk gedaan te krijgen of om grote opgaven het hoofd te bieden.

3. Wat wilt u meegeven voor het vervolgtraject?

- Aanvullend op het voorstel om het thema 'Leefbaarheid' te verbreden met preventie en duurzaamheid, stellen Aventus en het Zone College hun praktoraten beschikbaar als consortium om praktisch onderzoek te doen naar de impact van werken en leven in een groene omgeving op de gezondheid van inwoners.
- Betrek in de verder uitwerking naast de genoemde consortia, ook (mkb en grote) bedrijven die actief zijn op de focusthema's of raakvlakken hebben. Dit kunnen bijvoorbeeld mkb bedrijven zijn van kleinere gemeenten of grote bedrijven die vooruitstrevend zijn op een thema. Gebruik daarvoor ook het netwerk van de Strategische Board.
- Het moment is nu, ook gezien dat de Regio Deal projecten zijn toegekend, om de vertaalslag te maken naar een uitvoeringsplan van de Economische Verkenning.
- Omschrijf in het vervolgtraject helder wat de vervolgstappen zijn, wanneer en op welke manier de Strategische Board aangehaakt wordt en betrokken blijft.

Eindconclusie

Er wordt positief geadviseerd over de Economische Verkenning – Veerkrachtige Arbeidsmarkt en wordt met nieuwsgierigheid gekeken naar het vervolgtraject om tot uitvoering te komen. Daarbij blijft het van belang om in het vervolgtraject dit samen met bedrijven en partners uit te werken en een helder (transparant) proces te formuleren.

Hoogachtend,

Ton Heerts
Voorzitter
Strategische Board regio Stedendriehoek

Ineke Bijma

Van: Regio Stedendriehoek <communicatie@regiostedendriehoek.nl>
Verzonden: vrijdag 28 februari 2025 10:01
Aan: Ineke Bijma
Onderwerp: Uitnodiging - Regioconferentie 2 april

Regioconferentie
De staat van de regio
2 april 2025

Regioconferentie Stedendriehoek

Wij nodigen u van harte uit voor de Regioconferentie Stedendriehoek op **woensdag 2 april**. We dompelen ons onder in de staat van onze regio, waar we met elkaar werken aan een toekomstbestendige regio die aantrekkelijk is en blijft voor inwoners, studenten, bedrijven en bezoekers.

Er gebeurt ontzettend veel in onze regio. Van energiezuinige woonwijken en slimme mobiliteit tot economische versterking en innovatieve samenwerkingen. We zetten in op het behouden en versterken van voldoende voorzieningen die voor iedereen bereikbaar zijn. Daarvoor is groei nodig en dat pakken we graag samen en op de juiste manier aan. Hoog tijd dus om weer samen te komen met iedereen die zich verbonden voelt met de Stedendriehoek.

Programma

Schrijver, columnist en presentator Özcan Akyol neemt ons vanaf onze stoel mee de regio in.

- 14.45 uur Inloop
- 15.15 uur Plenair programma met inspirerende pitches
- 16.15 uur Lancering Economic Board Stedendriehoek
- 16.45 uur In gesprek met studenten
- 16.55 uur Netwerkborrel

Jaap Fluit

CEO Bredenoord

Veiligheid, Infrastructure Capability Alliance

Over hoe we minder kwetsbaar kunnen zijn in roerige tijden. Wat is de betekenis van regionale verbindingen? En hoe kan het bedrijfsleven een proactieve en cruciale rol kan vervullen?

Marriël van der Most

Directeur en eigenaar Koninklijke Van der Most

Duurzaamheid en innovatie in de maakindustrie

Over hoe zij het familiebedrijf toekomstbestendig maakt door middel van innovatie en duurzaamheid op basis van vakmanschap, verbinding en vitaliteit. Met aandacht voor een duurzame bedrijfsvoering en de implementatie van de Regio Deal, een samenwerking met boeren uit de regio waarbij mest wordt omgezet in biogas.

Daan Dijkhuizen

CEO Topicus

Impact van IT: Innovatieve softwareplatformen en digitale ecosystemen

Over de impact van digitale innovaties en hoe we mensen, data en systemen met elkaar kunnen verbinden, waarbij de mens centraal staat.

Locatie en bereikbaarheid

De Zwitsalhal is goed bereikbaar met zowel auto als het openbaar vervoer.

Navigeer met de auto naar **Vlijtseweg 140, Apeldoorn**.

Reis met het ov naar Apeldoorn Centraal Station en loop 20 minuten, fiets met een ov-fiets of pak bus 14 naar **halte 'Zwitsal'** (rijdt elk halfuur).

Aanmelden

We ontmoeten u graag op woensdagmiddag **2 april vanaf 14.45 uur in De Zwitsalhal, Apeldoorn**. U neemt hier ingang Noord. Hieronder vindt u een knop om u aan te melden.

Met vriendelijke groet,

Ron König, voorzitter algemeen bestuur
Ton Heerts, voorzitter Economic Board

Aanmelden

Deze e-mail is verstuurd aan i.bijsma@regiostedendriehoek.nl.

Als u geen nieuwsbrief meer wilt ontvangen, kunt u zich [hier afmelden](#).

U kunt ook uw [gegevens inzien en wijzigen](#).

Voor een goede ontvangst voegt u communicatie@regiostedendriehoek.nl toe aan uw adresboek.

Conceptbegroting 2026

Nota voor:	P-beraad Financiën / Algemeen Bestuur
Zaaknummer:	0000633281
Datum:	13 maart 2025 / 19 maart 2025
Agendapunt:	5a
Onderwerp:	Conceptbegroting 2026
Opsteller:	Henk Beekhuis
Portefeuillehouder:	Ron König
Bijlagen:	Conceptbegroting 2026

Kernvoorstel

Het algemeen bestuur besluit:

1. In te stemmen met de voorgestelde hoofdopzet met uitgangspunten van de conceptbegroting 2026

2. Aanleiding

Momenteel wordt de conceptbegroting 2026 voorbereid om deze in april ter besluitvorming voor te leggen aan het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur, waarna de raden een eventuele zienswijze kunnen indienen. De hoofdopzet met uitgangspunten voor de conceptbegroting is gereed. We leggen deze nu voor aan het p-beraad Financiën en het algemeen bestuur, zodat er nog bijsturing mogelijk is, voordat de conceptbegroting in definitieve vorm wordt opgesteld.

3. Toelichting

De opgaven waar de gemeenten gezamenlijk in regioverband voor staan zijn niet minder geworden. Vraagstukken rondom landelijk gebied/stikstof, wonen, bereikbaarheid en defensie nemen aan urgentie toe, evenals de noodzaak te investeren in een veerkrachtige en weerbare regionale economie. Gelijktijdig heeft een groot aantal gemeenten door taakstellingen vanuit het Rijk, prijsstijgingen en extra maatschappelijke opgaven moeite om de begroting voor 2026 sluitend te krijgen.

Regionale samenwerking is daarom extra van belang: enerzijds om efficiënter te kunnen werken en werk met werk te maken, in gezamenlijkheid kan immers meer gerealiseerd worden, dan wanneer iedere gemeente dat afzonderlijk doet. En anderzijds omdat gemeenten de grote maatschappelijke opgaven niet alleen kunnen oplossen. Samen met alle benodigde partijen werken we aan een veerkrachtige regio met voldoende ruimte om te wonen, werken, studeren en recreëren, kortom: waar het goed leven is. Waarbij we groeien in balans en groeien in veerkracht.

In de conceptbegroting 2026 hebben we dit als uitgangspunt genomen: inzet op een versterking van de ondersteuning van de gemeentelijke samenwerking zonder een verhoging van de inwonersbijdrage te hoeven vragen. In de voorliggende begroting hebben we er daarom voor gekozen om geen extra middelen te vragen voor de ambities, maar deze op te vangen binnen de huidige begroting.

Voor 2026 richt de regionale samenwerking zich op:

- Het leveren van gezamenlijke, gedragen input van de 8 gemeenten voor het ontwikkelperspectief 2050, waarin de benodigde bouwstenen vanuit de perspectieven wonen, economie, mobiliteit, landelijk gebied en energie integraal zijn opgenomen.
- Het versterken van de innovatiekracht binnen onze regio door kansrijke initiatieven op het gebied van veiligheid, duurzaamheid en digitalisering helpen verder te brengen. Gericht op externe profilering, stimuleren van samenwerking binnen en buiten de regio, het vinden van additionele financiële middelen en brede toepassing in het MKB.
- Het uitvoeren van de Regio Deal Sterker in 3D waarbij de toegekende 12 projecten 'versnellers' voor de opgaven in de uitvoeringsagenda zijn.
- Inzet lobby, communicatie en bovenregionale samenwerking met als doel de samenwerking met het Rijk en in toenemende mate Brussel te versterken, ook in financiële zin.
- Ondersteuning algemeen bestuur, raadsadviescommissie en Economic Board.

Incidentele middelen vervallen, hoe verder?

In de begrotingen van 2024 en 2025 zijn incidentele middelen beschikbaar gesteld voor de inzet op lobby/communicatie (€ 435.000) en het Investeringsplatform (€ 261.500), in totaal bijna € 700.000 (alle cijfers incl. indexering 2025). Deze middelen komen te vervallen voor de begroting 2026. De incidentele middelen zijn toegekend om in de transitiefase van de Regio Stedendriehoek een extra stimulans te kunnen geven aan de (inhoudelijke en financiële) positionering en profilering van de regio.

Lobby & communicatie

De middelen voor lobby/communicatie zijn met name ingezet voor het financieren van een bestuurlijke verbinder/lobbyist, een strategisch communicatieadviseur en extra communicatiekosten, een regionaal congres en het opzetten van de regionale monitor.

De resultaten van deze extra incidentele middelen zijn nu al zichtbaar. Diverse ministers, staatssecretarissen, kamerleden/europarlementariërs en topambtenaren hebben de weg naar de regio gevonden. De Regio Deal 'Sterker in 3D' (€ 20 mln.) is toegekend en we hebben afspraken met het Rijk gemaakt over het Ontwikkelperspectief (Verstedelijking in balans). We hebben de samenwerking met de regio's Twente, Achterhoek en Zwolle geïntensiveerd met als doel gezamenlijk op te trekken in de lobby richting Rijk en Europa. We hebben ruim € 2,5 mln. aan subsidies binnengehaald op het gebied van wonen, mobiliteit en economie. Tot slot organiseren we een regiocongres in aanwezigheid van de minister-president, waarbij 'het Verhaal van de regio', de economische propositie en de Economic Board wordt gepresenteerd. Kortom, we positioneren ons als regio stevig in Oost-Nederland en zijn goed in beeld bij het Rijk.

De positionering is essentieel. De komende jaren staan in het teken van het Ontwikkelperspectief 2050. Dit doen we samen met het Rijk, de beide provincies en drie waterschappen. In 2026 zal er meer duidelijkheid zijn over de regionale investeringen die nodig zijn om het Ontwikkelperspectief te realiseren. Deze investeringen krijgen een plek in de Regionale Investeringsagenda (RIA). Om deze investeringen te realiseren hebben we, naast eigen financiering, ook gelden nodig vanuit de provincies, Rijk en Europa. Elke euro die de regio investeert levert een multiplier op.

We zien dat de incidentele middelen succes hebben opgeleverd. Dit wil echter niet zeggen dat het volledige incidentele bedrag structureel in de begroting moet worden opgenomen. Het werk van de bestuurlijk verbinder eindigt in 2025 en we verwachten dat we met de inzet van onze lobbyist, bestuurlijke inzet en inzet van leden van de Economic Board het werk van de verbinder goed is ingebed in de organisatie. In 2025 presenteren we de vernieuwde Regionale Monitor. Daardoor hebben we vanaf 2026 minder middelen nodig voor monitoring. We verwachten dat de kosten voor het regionale congres en communicatiekosten ook verminderd kunnen worden.

Investeringsplatform

De ontwikkeling van het Investeringsplatform (IPRS) is niet gelopen zoals we aan de voorkant hadden gehoopt. De afbakening van het doel van een IPRS en de vormgeving daarvan kwam niet van de grond en we kregen geen zicht op grootschalige, gemeente-overstijgende publiek-private projecten waarvoor het IPRS een bijdrage kon leveren. Daarom heeft het algemeen bestuur besloten niet verder in te zetten op de ontwikkeling van het IPRS.

Aanpassingen binnen de begroting

Business development

Het algemeen bestuur, en in een later stadium het Partneroverleg Regio Deal, heeft de oorspronkelijke gedachte achter het investeringsplatform, namelijk het matchen van kansrijke regionale initiatieven aan financiële bronnen, omarmd. Zij hebben afgesproken om met initiatiefnemers van projecten die niet zijn gehonoreerd in het proces van de Regio Deal, maar die wel kansrijk worden geacht en passen binnen de doelen van de Uitvoeringsagenda, het gesprek aan te gaan en te verkennen of realisatie van het project via een andere route mogelijk is. Aanvullend daarop zetten we in op business development ter ondersteuning van de programma's en de verdere uitwerking van de economische propositie.

Dekking extra structurele uitgaven binnen begroting

Het opvangen van het vervallen van incidentele middelen en de versterking van business development hebben we weten op te vangen binnen begrotingsprogramma 001. We verwachten dat een aantal projectleiders gefinancierd kan worden vanuit subsidiebudget van derden en de opdracht van een aantal projectleiders eindigt in 2025. We eindigen de financiering van capaciteit van het thema waterstof vanuit de regiobegroting. We laten de inzet hiervoor bij de RES.

Ontwikkelperspectief 2050

Het proces van het Ontwikkelperspectief 2050 is een samenwerking tussen regio, provincies, waterschappen en rijk. Alle partijen dragen bij aan dit proces, zowel financieel als in capaciteit. De financiële stromen (procesmanagement en inzet externe bureaus) gaan daarom buiten de regiobegroting om, waarbij de regio

wel de administratie voert. Verzoeken om financiële bijdragen van gemeenten aan dit proces worden separaat bij de gemeenten neergelegd. De integrale input voor dit proces vanuit de programma's gebeurt uiteraard wel vanuit de regiobegroting.

4. Financiële aspecten

De begroting 2025 gaat uit van een totaal budget van € 4,1 mln. Hiervan is bijna € 700.000 incidenteel gefinancierd. Dat betekent dat we voor de begroting van 2026 uitgaan van een budget van € 3,4 mln. (excl. indexering en excl. BTW).

Incidentele middelen

Van het totale bedrag aan incidentele middelen voor lobby & communicatie (€ 435.000) is een bedrag van € 337.081 niet nodig om structureel te maken in de voorliggende begroting. Het resterende bedrag van € 98.280 maken we structureel door verschuiving van middelen vanuit programma 003 (€ 40.906) en programma 001 (€ 57.374).

Het IPRS is beëindigd. Daarmee is het niet nodig de incidentele middelen van € 261.500 structureel te maken.

De inzet van incidentele middelen, zoals in 2024 en 2025, zetten we dus niet voort. Activiteiten die we wel willen doorzetten (€ 98.280) financieren we vanuit de huidige structurele begroting.

Verschuiving binnen begroting

De versterking van business development weten we op te vangen door het vervallen van structurele inzet van projectleiders.

5. Risico's

Het opstellen van een begroting aan het begin van het jaar voorafgaand aan waar de begroting over gaat brengt met zich mee dat veel zaken ongewis zijn. In de loop van het jaar kunnen er beleidswijzigingen plaatsvinden die van invloed zijn op de regionale koers en/of de organisatie. In die gevallen zullen we binnen de begroting bekijken of verschuiving van budget mogelijk is.

6. Communicatietraject

In het p-beraad Financiën (13 maart) en het algemeen bestuur (19 maart) wordt de hoofdlijn van de begroting besproken, waarna op 16 april het algemeen bestuur gevraagd wordt in te stemmen met de begroting. Voorafgaand daaraan vindt nog een p-beraad Financiën plaats. Het dagelijks bestuur stelt de conceptbegroting formeel vast op 23 april, waarna de conceptbegroting ter behandeling in de raden wordt vrijgegeven. De raden kunnen tot 31 juli een zienswijze over de begroting kenbaar maken. Definitieve vaststelling van de begroting gebeurt in het algemeen bestuur van 10 september.

Concept Begroting 2026

	2025 Begroting inw bijdr	2026 Begroting inw bijdr	2026 verschil begr 2025
Programma 001 Uitvoeringsagenda 2023-2030			
Inzet Capaciteit	1.797.077	1.484.913	-312.164
Slimme, groene verstedelijking	51.950	40.000	-11.950
Regionale economie van de toekomst	77.925	87.500	9.575
Vitaal Landelijk Gebied	103.900	100.000	-3.900
Mobiliteit	103.900	100.000	-3.900
Ruimteontwikkeling	51.950	12.500	-39.450
Energiesystemen van de toekomst	15.585	10.000	-5.585
Business development	-	48.500	48.500
	405.210	398.500	-6.710
Totaal	2.202.287	1.883.413	-318.874
Programma 002 Strategische Board Lobby & Communicatie			
Inzet Capaciteit	886.937	578.881	-308.056
Regionale Bijeenkomsten	101.100	90.000	-11.100
Communicatie	77.925	45.000	-32.925
Monitoring	25.000	40.000	15.000
Totaal	1.090.962	753.881	-337.081
Programma 003 Bestuur en Organisatie			
Inzet Capaciteit	523.615	507.063	-16.552
Inhuur	30.000	23.000	-7.000
Opleiding	-	25.000	25.000
Personeelgerelateerd	24.264	14.000	-10.264
Werkplek	154.200	127.275	-26.925
Control	91.611	91.611	-
Bestuur	15.165	10.000	-5.165
Totaal	838.855	797.949	-40.906
Totaal saldo lasten	4.132.104	3.435.243	-696.861
Bijdrage gemeenten (baten)	4.132.104	3.435.243	696.861
	-	-	-
Totaal saldo baten	4.132.104	3.435.243	696.861
Geraamde resultaat	-	-	-

Bijdrage per gemeente	op basis van inwoners 2023	op basis van inwoners 2024
	451.613	468.780
	2025	2026*
Apeldoorn	1.529.740	1.273.360
Brummen	193.104	161.082
Deventer	940.411	782.853
Epe	304.528	251.082
Heerde	175.802	146.139
Lochem	313.961	259.568
Voorst	230.709	192.104
Zutphen	443.850	369.053
Totaal	4.132.104	3.435.243
per inwoner	9,15	7,61

* inwonersbijdrage van 2026 is exclusief indexering 2026 en btw

Aan geadresseerde

Postadres
Postbus 9033
7300 ES Apeldoorn
Bezoekadres
Marktplein 1
www.apeldoorn.nl
KvK 08223882

T 14 055
E-mailadres
b.merghart@apeldoorn.nl

Datum: 18 februari 2025
Ons kenmerk: 5605249
Betreft: Bezuinigingen op subsidies en budgetten

Beste heer, mevrouw,

De gemeente Apeldoorn staat, net als andere gemeenten, voor een enorme opgave om financieel stabiel te blijven. In de media heeft u mogelijk al vaker het woord 'ravijnjaar' horen vallen. Doordat het Rijk vanaf 2026 het geld op een andere manier gaat verdelen ontstaat voor onze gemeente een groot tekort. Ook hebben we niet genoeg geld voor het uitvoeren van een aantal van onze wettelijke taken. In totaal koersen we af op een tekort van ongeveer 40 miljoen euro. De helft daarvan wisten we al te besparen via de 'Nieuw voor Oud'-operatie, die we in november 2024 hebben afgerond met het vaststellen van de Meerjarenprogrammabegroting (MPB) 2025-2028. Helaas zijn er meer besparingen nodig en in onze MPB kondigden we daarom deze nieuwe besparingsronde al aan. De inzet van ons college was en is om kleine vrijwilligersorganisaties en verenigingen te ontzien. Wij werken via vier 'sporen' aan de bezuinigingen:

1. vergroten van de inkomsten van de gemeente via gemeentelijke belastingen;
2. besparen op de ambtelijke organisatie;
3. besparen op subsidies, subsidiebudgetten en externe samenwerkingsverbanden;
4. vergroten van de inkomsten via bijvoorbeeld Europese fondsen.

In financieel opzicht zijn de sporen 2 en 3 het meest ingrijpend. Voor beiden hanteren we een streefbedrag van ongeveer 10 miljoen euro. Deze brief gaat over 'spoor 3' en is een oproep aan u om mee te denken.

Concreet verzoek aan u

In deze brief informeren wij u over dit proces, hoe dit uw organisatie raakt en wat we van u vragen. Want uiteraard hebben we uw hulp hierbij hard nodig.

De komende tijd gaan we samen met u verkennen welke mogelijkheden er concreet zijn om in totaal 10 miljoen te besparen op subsidies en budgetten.

Wat wij aan u vragen:

1. Onderzoek binnen uw organisatie welke voorstellen tot besparingen kunnen leiden binnen het budget dat uw organisatie van ons ontvangt. Voorstellen kunnen zowel gaan over 'niet meer doen' tot 'minder doen' of 'anders doen'. Ook kunt u denken aan samenwerken, huisvesting, kostenverdeling (verdeelsleutels), etc.
2. Daar waar u kansen ziet om in samenwerking met andere partners een besparingsvoorstel te doen, zoek die samenwerking en afstemming met anderen dan vooral op.

Behandeld door: B. Merghart

Bijlage(n):

Als u reageert datum en kenmerk van deze brief vermelden

Is deze brief niet duidelijk geschreven? Kijk op apeldoorn.nl/duidelijk hoe u ons dat kunt laten weten.

Werksessies en planning

In de tweede week van maart organiseren wij een aantal werksessies waarbij we, ingedeeld in thema's, steeds met meerdere partijen tegelijk in gesprek gaan. U zult hiervoor een uitnodiging ontvangen en kunt tijdens deze bijeenkomst uw voorstellen toelichten, en natuurlijk ook andere opmerkingen delen of vragen stellen. Voorafgaand aan deze werksessies kunt u, dit is geen verplichting, uw voorstellen schriftelijk indienen. Als u hiervoor kiest, graag mailen naar projectondersteuner Babs Merghart via b.merghart@apeldoorn.nl. De werksessies worden extern begeleid.

Na de werksessies ontvangen wij graag uw definitieve reactie, uiterlijk op 28 maart 2025. Ons college zal mede aan de hand van uw voorstel(len) tot een definitief voorstel aan de gemeenteraad komen. Naar verwachting vindt de behandeling door de raad plaats tijdens de PMA's (Politieke Markt Apeldoorn) van 15 en 22 mei 2025. De besluitvorming door de gemeenteraad vindt plaats op 5 juni 2025.

Contact?

We kunnen ons voorstellen dat u vragen heeft, of contact met ons wilt, naar aanleiding van deze brief. U kunt natuurlijk contact opnemen met uw accounthouder. Gaat uw vraag over de organisatie van dit proces of weet u niet wie uw accounthouder is? Dan kunt u contact opnemen met Babs Merghart via bovengenoemd mailadres.

Tot slot

We vertrouwen erop dat u een bijdrage wilt leveren aan dit proces en kijken ernaar uit u te ontmoeten tijdens één van de werksessies. Ook bedanken wij u bij voorbaat voor het meedenken.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Apeldoorn,
de secretaris,

de burgemeester,

S. de Bruin

A.J.M. Heerts

BTW-problematiek

Nota voor: Algemeen Bestuur
Zaaknummer: 0000633281
Datum: 19 maart 2025
Agendapunt: 5b
Onderwerp: BTW-problematiek
Opsteller: Frank Hendriks
Portefeuillehouder: Ron König
Bijlagen: 1

Kernvoorstel

Het algemeen bestuur besluit:

1. In te stemmen met het voorstel om bij de besluitvorming over het resultaat van de Jaarrekening 2024 te besluiten over compensatie van de BTW-problematiek;

1. Aanleiding

Tijdens het vorige P-beraad Financiën heeft de wethouder van de gemeente Deventer aandacht gevraagd voor het feit dat Deventer structureel een bijdrage vanuit het BTW-compensatiefonds heeft geraamd en die bijdrage met ingang van 2024 wordt doorgegeven aan de Regio. Dit wordt veroorzaakt doordat in de begroting van de Regio Stedendriehoek met ingang van 2024 op een andere wijze met de BTW wordt omgegaan. Vanuit de gemeente Deventer is gevraagd wat de Regio kan doen om dit probleem op te lossen.

2. Toelichting *(zie voor een uitgebreide toelichting de bijlage)*

Tot en met 2023 betaalden de gemeente een bijdrage aan de Regio Stedendriehoek en een bijdrage aan de Strategische Board. De bijdrage aan de Strategische Board was **exclusief** BTW. De deelnemende gemeenten kregen een rekening voor de bijdrage van de Board ter hoogte van die bijdrage en betaalden daar bovenop de BTW. Die BTW kon men vervolgens terugvragen bij het BTW Compensatiefonds (BCF).

Vanaf 2024 zijn de bijdragen van de Regio en de Board samengevoegd en is het BTW-regime gelijk getrokken. De in de begroting opgenomen budgetten zijn nu exclusief BTW. De Regio betaalt uiteraard wel BTW over de aan de Regio geleverde goederen en diensten. De gemeenten krijgen nu een factuur voor de door de Regio betaalde BTW en betalen deze aan de Regio. De gemeenten vragen deze BTW ook nu weer terug bij het BCF. Dat betekent dat de gemeenten nu aan de Regio de bijdrage conform de begroting betalen en daarbovenop aparte facturen krijgen voor de BTW. Deze facturen betalen zij ook aan de Regio. De bijdrage vanuit het BCF kan men dus "niet meer houden" en is dus nu geen voordeel meer. De netto bijdrage aan de Regio is hierdoor hoger. Daarmee heeft de Regio voldoende dekking voor de hogere kosten in de nieuw opgebouwde begroting 2024. Deze stelselwijziging en de gevolgen daarvan zijn echter niet in de begroting 2024 genoemd. Het is wel mondeling medegedeeld in de werkgroep Financiën maar daarbij is geen aandacht gegeven aan de gevolgen hiervan voor de te verrekenen BTW en de eventuele gevolgen voor de gemeentelijke begrotingen.

Momenteel wordt over 2024 een voordelig resultaat ad circa € 665.000 verwacht. Wij zullen in het kader van de jaarrekening 2024 voorstellen om dit bedrag volledig aan de deelnemende gemeenten uit te keren. Dit is meer dan voldoende om het nadeel voor 2024 en 2025 te compenseren.

3. Financiële aspecten

Bij de behandeling van de jaarrekening 2024 zal u worden voorgesteld om het volledige te verwachten jaarresultaat aan de gemeenten uit te keren.

4. Risico's

Er bestaat een risico dat de teruggegeven gelden in 2025 alsnog nodig zijn voor onderdelen, zoals bijvoorbeeld het ontwikkelperspectief, die niet door de inwonersbijdragen van de gemeenten worden gefinancierd en waar gemeenten apart dan een factuur voor ontvangen.

5. Communicatietraject

In het algemeen bestuur van 16 april worden de jaarstukken behandeld. Dan zal het voorstel over de besteding van het voordelig resultaat van de jaarrekening 2024 voorliggen. Voorafgaand aan het algemeen bestuur wordt dit voorstel besproken in het p-beraad Financiën.

Notitie stelselwijziging BTW Regio S3H en de gevolgen daarvan voor de deelnemende gemeenten.

Aanleiding

Tijdens het vorige P-beraad Financiën heeft de wethouder van de gemeente Deventer aandacht gevraagd voor het feit dat Deventer structureel een bijdrage vanuit het BTW-compensatiefonds heeft geraamd en die bijdrage met ingang van 2024 wordt doorgegeven aan de Regio. Dit wordt veroorzaakt doordat in de begroting van de Regio Stedendriehoek met ingang van 2024 op een andere wijze met de BTW wordt omgegaan. De indruk is ontstaan dat de Regio hierdoor, zonder dat de deelnemende gemeenten hiertoe toestemming hebben gegeven, extra budgettaire ruimte zou hebben gekregen dan wel dat dit een van de oorzaken is van het geprognoseerde overschot.

Toelichting

Eind 2022 is het besluit genomen om de werkorganisaties van de Strategische Board en de Regio Stedendriehoek samen te voegen tot 1 nieuwe werkorganisatie per 1 januari 2024. De reden was het toenemende belang van de regio en de uitdagingen die op de regionale werkorganisatie afkwamen, vastgelegd in de nieuwe strategische en uitvoeringsagenda 2023-2030. De oude in kind-constructie, waarbij medewerkers van gemeenten een aantal uur per week 'om niet' voor de regio werkten, was niet meer haalbaar. De begroting voor 2024 is begin 2023 helemaal opnieuw opgebouwd en bestond uit de 'oude' begroting van de Strategische Board (excl. BTW), de 'oude' begroting van de Regio Stedendriehoek (incl. BTW), de incidentele middelen à € 360.000 die de regio in 2023 had ontvangen om de extra uitdagingen aan te kunnen gaan en een verrekening van de in kind bijdragen van medewerkers van gemeenten die vanaf 1 januari 2024 gedetacheerd werden bij de nieuwe werkorganisatie.

Tot en met 2023 betaalden de gemeente een bijdrage aan de Regio Stedendriehoek en een bijdrage aan de Strategische Board. De bijdrage aan de Strategische Board was **exclusief** BTW. De deelnemende kregen een rekening voor de bijdrage van de Board ter hoogte van die bijdrage en betaalden daar bovenop de BTW. Die BTW kon men vervolgens terugvragen bij het BTW Compensatiefonds (BCF).

De bijdrage aan de GR Regio Stedendriehoek was een bijdrage **inclusief** BTW. De Regio kan niet rechtstreeks de betaalde BTW bij de Belastingdienst dan wel het BCF terugvragen. Er bestaat wel de mogelijkheid dat de deelnemende gemeenten dit doen. De gemeenten kregen hiertoe twee maal per jaar een opgave van de Regio van de door haar betaalde BTW. Deze opgave werd vervolgens door de gemeenten met het BCF verrekend. Hiervan konden de gemeenten de over de programma's 1) en 2) gecompenseerde BTW "houden". Aangezien de gemeenten hun bijdrage aan de Regio al inclusief BTW hadden betaald was deze bijdrage vanuit het BCF voor de gemeenten een inkomst. De hoogte daarvan was dus afhankelijk van het bedrag dat de Regio aan BTW had betaald.

Deze inkomst bedroeg in 2023 voor de deelnemende gemeenten totaal € 281.000,- en was als volgt over de deelnemende gemeenten verdeeld:

Apeldoorn:	€ 104.000;
Deventer:	€ 64.000;
Zutphen:	€ 30.000;
Epe:	€ 21.000;
Lochem:	€ 21.000;
Voorst:	€ 16.000;
Brummen:	€ 13.000;
Heerde:	€ 12.000
	€ 281.000.

Uit een rondvraag bij de deelnemende gemeenten blijkt dat Deventer deze bijdrage structureel als inkomst in de begroting heeft geraamd; Apeldoorn was voornemens dat met ingang van de begroting 2024 eveneens te doen maar heeft daar door deze stelselwijziging van af gezien; de overige gemeenten hebben aangegeven dat zij deze bijdrage niet in hun begroting hadden opgenomen.

Vanaf 2024 zijn de bijdragen van de Regio en de Board samengevoegd en is het BTW-regime gelijk getrokken. De in de begroting opgenomen budgetten zijn nu exclusief BTW. De Regio betaalt uiteraard wel BTW over de aan de Regio geleverde goederen en diensten. De gemeenten krijgen nu

een factuur voor de door de Regio betaalde BTW en betalen deze aan de Regio. De gemeenten vragen deze BTW ook nu weer terug bij het BCF. Dat betekent dat de gemeenten nu aan de Regio de bijdrage conform de begroting betalen en daarbovenop aparte facturen krijgen voor de BTW. Deze facturen betalen zij ook aan de Regio. De bijdrage vanuit het BCF kan men dus "niet meer houden" en is dus nu geen voordeel meer.

Effect is dat gemeenten bij een begroting 2023 van € 1.695.000 in 2023 de BTW die in die bijdrage zat (circa € 295.000,-) terugkregen van het BTW Compensatiefonds. Netto bijdrage was dus € 1.400.000,-. Vanaf 2024 is die zelfde bijdrage exclusief BTW in de begroting van de Regio geraamd € 1.695.000,-. Vervolgens krijgen de gemeenten tevens een factuur van € 295.000 met betrekking tot de door de Regio betaalde BTW. De gemeenten betalen ook die factuur aan de Regio en declareren dit bedrag bij het BCF. De netto bijdrage voor de gemeenten is wederom € 1.695.000. De hogere bijdrage wordt benut om de hogere kosten in de nieuw opgebouwde begroting te dekken.

N.B. het verschil tussen deze € 295.000 en de in 2023 daadwerkelijk verrekenende € 281.000 is met name veroorzaakt doordat niet alle in de begroting geraamde bedragen volledig zijn besteed.

Deze stelselwijziging en de gevolgen daarvan zijn echter niet in de begroting 2024 genoemd. Het is wel mondeling medegedeeld in de werkgroep Financiën maar daarbij is geen aandacht gegeven aan de gevolgen hiervan voor de te verrekenen BTW en de eventuele gevolgen voor de gemeentelijke begrotingen.

Voorstel

Vanuit de gemeente Deventer is gevraagd wat de Regio kan doen om dit probleem op te lossen. Momenteel wordt over 2024 een voordelig resultaat ad circa € 665.000 verwacht. Wij zullen in het kader van de jaarrekening 2024 voorstellen om dit bedrag volledig aan de deelnemende gemeenten uit te keren. Dit is meer dan voldoende om het nadeel voor 2024 en 2025 te compenseren. Wellicht ten overvloede; dit voordeel wordt dus niet veroorzaakt door de verandering van de verwerking van de BTW, er liggen andere redenen aan ten grondslag (zie o.a. de 9-maandenrapportage).

Jaarprogramma 2025

Nota voor: Algemeen Bestuur
Zaaknummer: 0000633281
Datum: 19 maart 2025
Agendapunt: 5c
Onderwerp: Jaarprogramma 2025
Opsteller: Geert Janssen
Portefeuillehouder: Ron König
Bijlagen: 5c.2 Jaarprogramma 2025

Kernvoorstel

Het algemeen bestuur besluit:

1. het Jaarprogramma 2025 vast te stellen

1. Aanleiding

Jaarlijks wordt, voortvloeiend uit de uitvoeringsagenda 2023-2030, een jaarprogramma opgesteld met daarin de resultaten waaraan de regionale werkorganisatie zich committeert, samen met alle benodigde partners uit het netwerk, onder regie van de programmaberaden en het algemeen bestuur. De activiteiten zijn vertaald naar capaciteit en middelen, op basis van de vastgestelde begroting 2025. In het algemeen bestuur van 18 december 2024 zijn de contouren van het jaarprogramma gepresenteerd en besproken. Het Jaarprogramma is daarna besproken met de p-beraden op 29 januari. Het jaarprogramma ligt nu voor ter besluitvorming.

2. Toelichting

In het jaarprogramma is vanuit de begroting 2025 en de Uitvoeringsagenda 2023 – 2030 aan de hand van de twee ontwikkelsporen van de regio (Groeï in balans & Groei in veerkracht) een overzicht gegeven van de activiteiten die we in 2025 gaan uitvoeren binnen de drie begrotingsprogramma's.

Begrotingsprogramma 001 Uitvoeringsagenda beschrijft aan de ene kant de bouwstenen die door de inhoudelijke programma's worden aangeleverd voor het proces van het Ontwikkelperspectief (Groeïen in balans) en aan de andere kant de activiteiten uit de Uitvoeringsagenda om te reageren op de autonome ontwikkelingen die op de regio afkomen (Groeï in veerkracht). Dit wordt ondersteund door de projecten vanuit de Regio Deal 'Sterker in 3D' en business development.

Begrotingsprogramma 002 Strategische Board, lobby en communicatie beschrijft de doorontwikkeling van de Strategische Board naar Economic Board, de strategische lobbyagenda met bijbehorende activiteiten en de inzet op communicatie en monitoring.

Begrotingsprogramma 003 Bestuur en organisatie beschrijft de ondersteunende activiteiten met betrekking tot het algemeen- en dagelijks bestuur, de gemeenteraden en de werkorganisatie (incl. financiële cyclus, personeels- en bedrijfsvoeringstaken).

JAARPROGRAMMA

2025

19 maart 2025

**Regio
Stedendriehoek**

Apeldoorn • Deventer • Zutphen

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave.....	1
Inleiding.....	2
Uitgangspunten jaarprogramma.....	3
Begroting 2025.....	3
Ontwikkelsporen van de regio.....	3
Uitvoeringsagenda 2023-2030.....	3
Ontwikkelperspectief 2050.....	3
1. Begrotingsprogramma 001 Uitvoeringsagenda 2023 – 2030.....	4
1.1. Groei in balans.....	4
1.2. Groei in veerkracht.....	5
1.2.1. Programma Slimme, Groene Verstedelijking.....	5
1.2.2. Vitaal landelijk gebied.....	6
1.2.3. Regionale economie van de toekomst.....	6
1.2.4. Mobiliteit.....	7
1.2.5. Energiesysteem van de toekomst & RES.....	7
1.3. Regio Deal ‘Sterker in 3D’.....	8
1.4. Versterken uitvoeringskracht.....	8
2. Begrotingsprogramma 002 Strategische Board, lobby en communicatie.....	10
2.1. Strategische Board.....	10
2.2. Lobby en communicatie.....	10
2.2.1. Lobby en public affairs.....	10
2.2.2. Communicatie.....	10
2.3. Monitoring.....	11
3. Begrotingsprogramma 003 Bestuur en organisatie.....	12
4. Financiën.....	13
5. Capaciteit.....	15
5.1. Totaaloverzicht capaciteit.....	15
5.2. Begrotingsprogramma 001 Uitvoeringsagenda 2023 - 2030.....	15
5.3. Begrotingsprogramma 002 Strategische Board, lobby en communicatie.....	16
5.4. Begrotingsprogramma 003 Bestuur en organisatie.....	16
BIJLAGE I – Schema GR Regio Stedendriehoek.....	17
BIJLAGE II - Jaarplanning 2025.....	18

Inleiding

Het gaat goed in onze mooie regio Stedendriehoek! De stip op de horizon die we als samenwerkende partners een paar jaar geleden hebben neergezet blijkt een goede keuze geweest te zijn. We hebben een stevige agenda, onze organisatie staat en binnen de regio werkt een breed spectrum aan partijen volop samen aan tal van maatschappelijke opgaven: gemeenten, provincies, waterschappen, het Rijk, onderwijs en jongeren, ondernemers en vertegenwoordigers van het landelijk gebied, woningcorporaties en netbeheerders. Deze samenwerking wordt steeds zichtbaarder aan de verschillende bestuurlijke en ambtelijke tafels en in de projecten die we uitvoeren in de regio. En dat is hoog nodig want de opgaven zijn nog steeds enorm en worden steeds complexer. De kennis, creativiteit en inzet van iedereen die hart heeft voor onze regio is nodig om tot innovatieve oplossingen te komen die we vervolgens ook toepassen in onze regio.

In 2025 werken we met onze partners verder aan wat we de afgelopen jaren hebben ingezet. Aan de ene kant is dat de uitwerking van het Ontwikkelperspectief 2050 (Groeï in balans), waar de benodigde bouwstenen vanuit de perspectieven wonen, economie, mobiliteit, landelijk gebied en energie integraal zijn opgenomen. Aan de andere kant is dat het versterken van de innovatiekracht en weerbaarheid binnen onze regio door kansrijke initiatieven op o.a. het gebied van veiligheid, duurzaamheid en digitalisering helpen verder te brengen. (Groeï in veerkracht). Beide ontwikkelsporen worden gedragen door de 6 programma's uit de uitvoeringsagenda. Elk programma draagt bij aan zowel de ruimtelijke ontwikkeling van onze regio als aan het versterken van innovatiekracht en weerbaarheid.

Naast de inhoudelijke ontwikkelsporen werken we door aan de positionering van onze regio in Oost-Nederland én richting Den Haag. We zijn vast van plan de huidige positieve positie te verzilveren. Dat doen we onder andere door de doorontwikkeling van de Economic Board en het versterken van de samenwerking met de ons omringende regio's.

We starten in 2025 met de uitvoering van de projecten uit de Regio Deal. Deze projecten geven een belangrijke impuls aan de regio. We ondersteunen projecten die niet geselecteerd zijn om deze alsnog te realiseren door de inzet van business development en subsidieadvies.

De betrokkenheid van de gemeenteraden is essentieel voor onze samenwerking. We zijn daarom blij met de raadsadviescommissie, die ons adviseert over alle processen die spelen in de regio. De raadsconferenties vormen een belangrijk onderdeel bij de betrokkenheid van de raden.

Met de uitvoering van het voorliggende jaarprogramma 2025 maken we onze mooie regio Stedendriehoek nog mooier en zorgen we dat de regio ook in de toekomst mooi en in balans blijft!

Ineke Lijnema
secretaris/directeur Regio Stedendriehoek

Uitgangspunten jaarprogramma

Begroting 2025

Het jaarprogramma 2025 is gebaseerd op de Begroting 2025, die in het voorjaar 2024 is opgesteld. De begroting geeft de hoofdlijnen weer van de activiteiten die in 2025 worden verwacht. Met het jaarprogramma worden deze activiteiten concreet gemaakt en geactualiseerd. Het 'verhaal van de regio', het Ontwikkelperspectief 2050 en de Uitvoeringsagenda 2023 – 2030 vormen het kader waarbinnen het jaarprogramma is opgesteld.

De activiteiten per programma zijn uitgewerkt in hoofdstuk '001 Uitvoeringsagenda 2023 – 2030'. In hoofdstuk '002 Strategische Board', lobby en communicatie is uitgewerkt hoe we regionale en bovenregionale partners verbinden aan de regionale opgaven en hoe we de regio positioneren en profileren. Hoofdstuk '003 Bestuur en organisatie' gaat in op de ondersteunende activiteiten om het bestuurlijke proces en de bedrijfsvoering te laten functioneren.

Ontwikkelsporen van de regio

Zowel de Strategische Board als de gezamenlijke rekenkamers hebben geadviseerd om te komen tot een 'Verhaal van de regio', als basis voor de koers van de regio en de lobby. In 2024 zijn de gesprekken gevoerd om te komen tot dit verhaal. Op basis daarvan zijn twee ontwikkelsporen geformuleerd:

Groei in balans *de regio ruimtelijk zo inrichten dat inwoners een hoge kwaliteit van leven blijven ervaren. Dit wordt uitgewerkt in het Ontwikkelperspectief 2050.*

Groei in veerkracht *als regio veerkrachtig reageren op grote trends en maatschappelijke opgaven, met een economische focus op veiligheid in brede zin, duurzaamheid en digitalisering.*

Uitvoeringsagenda 2023-2030

De Uitvoeringsagenda 2023 – 2030 blijft uitgangspunt voor de programma's. De doelstellingen en activiteiten uit de agenda sluiten aan bij de twee ontwikkelsporen. In het volgende hoofdstuk is per programma uitgewerkt welke activiteiten voor 2025 vallen onder het ontwikkelspoor 'Groei in balans' en welke activiteiten worden opgepakt in het kader van het ontwikkelspoor 'Groei in veerkracht'.

Ontwikkelperspectief 2050

Het Bestuurlijke Overleg Leefomgeving (BO-L, overleg tussen provincies en rijk) heeft, samen met onze regio, op 7 november 2024 afgesproken om gezamenlijk een integrale verstedelijkingsstrategie (Ontwikkelperspectief 2050) voor de regio Stedendriehoek op te stellen. Per programma worden bouwstenen opgeleverd, die via een integrerend overleg van de programmamanagers input vormen voor het Ontwikkelperspectief. Tijdens de regiodagen worden de bouwstenen integraal met alle bestuurders vanuit de P-beraden besproken. Het P-beraad Ruimtelijke Ontwikkeling (voorheen Gebiedsontwikkeling) is het coördinerende p-beraad voor de inbreng vanuit de regio in dit proces.

In het plan van aanpak Ontwikkelperspectief 2050 is het proces uitgewerkt.

1. Begrotingsprogramma 001 | Uitvoeringsagenda 2023 – 2030

De Uitvoeringsagenda bestaat uit drie centrale programma's (Slimme, groene verstedelijking; Vitaal landelijk gebied en Regionale Economie van de toekomst) en drie voorwaardenscheppende programma's (Mobiliteit, Gebiedsontwikkeling en Energiesysteem van de toekomst & RES). Per programma geven we in dit hoofdstuk de belangrijkste activiteiten voor 2025 weer. De activiteiten worden veelal uitgevoerd met een breed aantal partners binnen de regio, zoals beide provincies, de betrokken waterschappen, woningcorporaties, bedrijfsleven, natuurorganisaties en de agrarische sector.

Voor de activiteiten in 2025 hebben we een onderscheid gemaakt tussen de activiteiten in het kader van groei in balans (Ontwikkelperspectief) en groei in veerkracht, waarbij voor het eerste ontwikkelpoor geldt dat deze activiteiten integraal worden opgepakt en zich richten op de (middel)lange termijn en voor het tweede ontwikkelpoor geldt dat deze (voornamelijk) sectoraal worden opgepakt op de korte termijn.

1.1. Groei in balans

Rijk en regio (de gemeenten als onderdeel van de gemeenschappelijke regeling Regio Stedendriehoek: Apeldoorn, Brummen, Deventer, Epe, Heerde, Lochem, Voorst en Zutphen; de provincies: Gelderland, Overijssel; de waterschappen: Vallei & Veluwe, Rijn & IJssel en Drents Overijsselse Delta) hebben het startsein gegeven van een langjarige samenwerking. Besloten is een integrale verstedelijkingsstrategie richting 2050 op te stellen. In de regio noemen we dit het Ontwikkelperspectief 2050.

De Stedendriehoek biedt kansen voor een brede schaa sprong op het gebied van wonen, werken en voorzieningen, passend bij de identiteit van het gebied. Rijk en regio werken de komende tijd uit welke ruimtelijke keuzes hiervoor nodig zijn. In de Contourenschets 2050 is door de regio de eerste stap gezet in het denken over een integrale verstedelijkingsstrategie met ruimtelijke, en maatschappelijke oplossingen voor de regio. De Contourenschets vormt samen met het voorontwerp Nota Ruimte het vertrekpunt voor het opstellen van de verstedelijkingsstrategie / Ontwikkelperspectief 2050. In het vervolgtraject vindt concretisering plaats richting een Uitvoeringsagenda inclusief Regionale Investeringsagenda (RIA).

De verstedelijkingsstrategie is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van Rijk, provincies, waterschappen en regio en wordt niet rechtstreeks aangestuurd door het algemeen bestuur, maar door het bestuurlijk overleg Rijk-regio. Zie hiervoor het plan van aanpak.

Wel werken we vanuit alle programma's in 2025 aan het Ontwikkelperspectief 2050. Ieder programma levert daarvoor diverse bouwstenen aan, die deels al eerder zijn opgesteld. Daarnaast verwachten wij dat lopende het proces er nieuwe vraagstukken op tafel komen die vanuit een programma beantwoord moet worden. De bouwstenen staan niet op zichzelf, maar wegen we integraal af. Wij zien in elk geval dat de volgende bouwstenen worden opgeleverd in 2025:

Op te leveren bouwstenen 2025	Progr.
Geactualiseerde Woondeal	SGV
Rapport Inzicht in de demografische ontwikkeling en volkshuisvestelijke opgave naar 2050	SGV
Inspiratiedocumenten gezond en robuust bodem- en watersysteem 2120	VLG
Discussienota functieverandering agrarische bedrijven / alternatieve invullingen	VLG
Visie integrale benadering groen-blauwe-dooradering landschap en versterking landschappelijk netwerk en watersysteem	VLG
Verkenning toekomstvisie landbouwsysteem 2040	VLG
Opstellen regionale voedselagenda	VLG
Ruimtelijk Economische Bouwsteen / Regionaal Programma Werklocaties	RET
Brede visie Logistieke hotspot (Logistic Valley)	RET
Regionale Fietsvisie	MOB
Regionale Energie Strategie 2.0	EVt

Regie op het integreren van de verschillende bouwstenen en het begeleiden van het integrale bestuurlijke gesprek ligt bij het (huidige) programma Gebiedsontwikkeling, dat vanaf 2025 het programma Ruimtelijke Ontwikkeling gaat heten. Dit programma is verantwoordelijk voor het integreren van de bouwstenen richting de gesprekken die plaatsvinden tijdens de gezamenlijke p-beraden (ochtenddeel regiodagen) en het proces van het Ontwikkelperspectief (voor de inbreng vanuit de acht gemeenten). De bouwstenen worden bestuurlijk vastgesteld, waarbij de bespreking van de bouwstenen binnen het proces van het Ontwikkelperspectief kan leiden tot herijking van één of meerdere bouwstenen.

1.2. Groei in veerkracht

Toenemende geopolitieke onrust (veiligheid), technologische ontwikkelingen (digitalisering) en klimaatverandering (duurzaamheid) komen op onze regio af. In welke mate weten we niet altijd, maar we zullen ons ertoe moeten verhouden. De enige manier om dat te kunnen doen is als regio veerkrachtig en weerbaar te zijn. In de Uitvoeringsagenda hebben we hiervoor een groot aantal doelen en activiteiten opgenomen.

1.2.1. Programma Slimme, Groene Verstedelijking

Het programma Slimme Groene Verstedelijking richt zich met name op het leven en wonen in de regio Stedendriehoek. De kaders van het programma worden gevormd door rijks- provinciaal en gemeentelijk beleid op gebied van ruimtelijke ordening, bouwen, wonen, volkshuisvesting en woonzorg. De uitvoering van de woningbouwafspraken betekenen sterker sturen op woningbouw en volkshuisvesting, zowel bestaande voorraad als nieuwbouw. We sturen op betaalbaar wonen en een grote toevoeging van sociale woningen in de regio, rekening houdend met demografische wijzigingen voor de langere termijn. We werken hierin samen met de corporaties, bouwers en zorgorganisaties in de Stedendriehoek.

Onze belangrijkste activiteiten/producten in 2025:

- Stimuleren van samenwerking(safspraken) grotere of complexere gebiedsontwikkelingen
- Doorvertaling woningbouwafspraken naar lokale visies, prestatieafspraken en programmeringen, incl. monitoring;
- Intensivering samenwerking Bouwsociëteit
- Uitvoering en doorontwikkeling versnellingstafel
- Regionale Huisvestingsverordening- en urgentieregeling, incl. vertaling afsprakenkader ouderenhuisvesting naar uitvoeringsafspraken en opstellen afsprakenkader 'overige aandachtsgroepen'
- Uitvoering flexpool
- Regionale aanpak warmtetransitie bestaande wijken
- Ondersteuning gemeenten bij opstellen lokale warmteprogramma's
- Verkenning mogelijke warmtebronnen (mogelijk regionale koppeling)
- Aanpak energietransitie landelijk gebied

1.2.2. Vitaal landelijk gebied

De inzet vanuit dit programma is behoud en versterking van blauwgroene structuren, ontwikkelen vanuit het bodem- en watersysteem en het werken aan een duurzaam en houdbaar voedsel- en landbouwsysteem met toekomstperspectief voor boeren. Hiermee creëren we een veerkrachtig landelijk gebied dat klimaatveranderingen kan opvangen en antwoord biedt op regionale voedselbeschikbaarheid.

Onze belangrijkste activiteiten/producten in 2025:

- Realisatie groenblauwe landschapsverbindingnetwerken (GBDA)
- Inspiratie documenten gezond en robuust bodem- en watersysteem 2120
- Uitwerking instrument 'water- en bodem sturend' als onderdeel planvorming
- Partnerschap in Regio Deal-projecten, afhankelijk van toekenning aanvraag (*GBDA als verdienmodel agrariërs, natuurinclusief telen, Landgoederen Parels, Verbinding Agrariërs in Noordelijke IJsselvallei*)
- Regionale voedselagenda en begeleiding doorvertaling gemeentelijke voedselagenda's

1.2.3. Regionale economie van de toekomst

Vanuit het programma Regionale Economie van de Toekomst wordt er in 2025 verder gewerkt aan de doelen welke in 2024 ingezet en opgestart zijn. Hierbij geven we uitvoering aan de afspraken die in 2024 gemaakt zijn in het kader van het RPW/REB, onderzoeken we de nadere samenwerking met het werkcentrum Veluwe Stedendriehoek om te komen tot een meerjarenprogramma en een gedragen Human Capital Agenda. Daarnaast vullen we de lobbyagenda voor de binnenvaart met sterke argumenten, gaat ons logistiek netwerk zelfstandig verder met ondersteuning vanuit de regio en wordt de pilot krachtig MKB verder uitgerold naar de gemeenten Voorst, Epe, Lochem en Brummen. In 2025 gaan we vanuit het programma een actieve bijdrage leveren aan het ontwikkelperspectief, komen we met een scherpe economische propositie van onze regio en zal de samenwerking met de strategische / Economic Board verder vorm krijgen.

Onze belangrijkste activiteiten/producten in 2025:

- Uitvoering gemaakte afspraken RPW (uitbreiding bedrijventerreinen)
- Uitvoering PvA Toekomstbestendige bedrijventerreinen
- Start realisatie Smart EnergyHubs en groene & gezonde bedrijventerreinen (Regio Deal)
- Vaststelling Koersnotitie Veerkrachtige arbeidsmarkt (fase 1) en onderzoeken nadere samenwerking met werkcentrum Veluwe Stedendriehoek naar meerjarenprogramma Human Capital Agenda (fase 2)
- Uitvoering transitiedoelen hervorming arbeidsmarktinfrastructuur
- Onderzoek arbeidsmigranten in regionale arbeidsmarkt
- Oprichting Logistiek Netwerk S3H
- Opstellen visie en plan van aanpak programma Logistieke hotspot (Logistic Valley)
- Verdere uitvoering regionale programma Krachtig MKB (uitbreiding naar Epe, Voorst, Brummen en Lochem)

1.2.4. Mobiliteit

Het programma Mobiliteit richt zich op het verbeteren van de bereikbaarheid van de regio en de overschakeling naar slimme en schone mobiliteit. Een goede en duurzame bereikbaarheid is essentieel voor het binden van bedrijven, het aantrekken van arbeidskrachten, toegang tot voorzieningen voor onze inwoners en het verminderen van de CO₂ uitstoot. We leggen de verbinding met de thema's wonen en werken, bijvoorbeeld rond de stationsgebieden en met het organiseren van geschikte woon- en werklocaties in de nabijheid van multimodale bereikbare locaties (mobiliteitshubs). Dit geldt voor kleine en grote gemeenten. Hiermee verminderen we het autogebruik in de regio, ten gunste van de bereikbaarheid en leefbaarheid.

In de regionale [Mobiliteitsagenda 2023-2027](#) zijn als opgaven opgenomen: verbetering van de bereikbaarheid met omliggende regio's, regionale knelpunten verlichten, bereikbaarheid verbeteren binnen de (nieuwe) verstedelijkte gebieden.

Onze belangrijkste activiteiten/producten in 2025:

- Uitvoering werkgeversaanpak schone mobiliteitsoplossingen
- Inzet logistiek makelaars
- Verbetering OV-verbindingen
- Fietsstimulering
- Uitvoering Fietsvisie
- Realisatie deelmobiliteitshubs
- Coördinatie, ontwikkeling en invoering Smart mobility
- Verkenning optimalisatie publiek vervoer / publieke mobiliteit
- Versterking A1 / A50 corridors

1.2.5. Energiesysteem van de toekomst & RES

Het programma Energiesysteem van de toekomst & RES valt bestuurlijk en financieel niet onder verantwoordelijkheid van de Regio Stedendriehoek. Het programma heeft een eigen begroting. Het programma wordt op inhoud dan ook niet uitgebreid beschreven in de begroting en dit jaarprogramma.

Voor 2025 staat de ontwikkeling en vaststelling van RES 2.0 op het programma. RES 2.0 gaat over het gehele energiesysteem: het samenhangend geheel van de vraag naar energie, het aanbod van energie (we kijken naar de brede energiemix: zonne-energie, wind energie, warmte uit de bodem, de lucht en het water, restwarmte uit de industrie, kernenergie, waterstof en biogas) en de opslag van energie. Er wordt gewerkt aan een betaalbare, betrouwbare en duurzame energievoorziening ter facilitering van onze ambities op gebied van woningbouw, werklocaties en het Ontwikkelperspectief én ter facilitering van onze verduurzamingsopgaven zoals de warmtetransitie en de verduurzaming van de mobiliteit, de industrie en de landbouw. Dit in tegenstelling tot RES 1.0 waar de focus lag op grootschalige opwek van duurzame energie op land m.b.v. zonnevelden (op daken en op land) en windmolenparken.

Het programma Energiesysteem van de Toekomst & RES is nauw betrokken bij de ruimtelijke vertaling in het kader van het ontwikkelperspectief. De RES 2.0 is vanwege de ruimtelijke effecten benoemd onder 'Groei in balans'. Het thema waterstof valt wel onder de regionale begroting.

Onze belangrijkste activiteiten/producten binnen het thema waterstof in 2025:

- Inventarisatie lokale behoeften en kansen waterstof
- Ondersteuning lokale waterstof initiatieven
- Uitwerking rol regio als waterstofhub
- Verkenning en mobiliseren waterstof samenwerking Landsdeel Oost
- Deelname aan Hydrogen Valley Oost-Nederland
- Uitbreiding internationale samenwerkingen vanuit Oost-Nederland (optioneel)

1.3. Regio Deal 'Sterker in 3D'

In januari 2025 is bekend gemaakt welke projectaanvragen zijn toegekend en worden opgenomen in de Regio Deal 'Sterker in 3D'. Voor de regio-organisatie en de partners start daarmee een nieuwe fase.

Onze belangrijkste activiteiten/producten in 2025:

- Coördinatie op uitvoering Regio Deal projecten
- Voorbereiding en ondersteuning Partneroverleg
- Organiseren van kennisuitwisseling tussen projecten
- Organiseren bijeenkomsten en communicatie over de projecten
- Voorbereiding tussenrapportage (april '26)

1.4. Versterken uitvoeringskracht

Om de ambities uit de uitvoeringsagenda te verwezenlijken, is uitvoeringskracht nodig en extra financiële middelen. De regionale werkorganisatie richt zich in 2025 nog actiever dan andere jaren op het binnenhalen van extra financiële middelen en op het ondersteunen van kansrijke initiatieven om ze een extra zetje te geven richting uitvoering. Dit gebeurt via verschillende kanalen:

- Elk programma is verantwoordelijk voor het binnenhalen van extra financiële middelen. In 2024 is er, naast de Regio Deal van €20 miljoen, vanuit de verschillende programma een subsidiebedrag van ongeveer €2,5 miljoen binnengehaald. De verwachting is dat dit bedrag in 2025 wordt geëvenaard, zo niet overschreden.

- Daarnaast zijn er vanuit het Regio Deal traject mogelijk projecten die meerwaarde en potentie hebben voor de regio, maar niet mee doen in de Regio Deal. Met alle initiatiefnemers wordt contact opgenomen om te verkennen wat er mogelijk is om het initiatief verder te brengen. Oplossingen kunnen variëren van in contact brengen met het regionale netwerk tot gericht subsidieadvies.
- Tenslotte wordt op basis van de te ontwikkelen economische propositie op de thema's veiligheid, duurzaamheid en digitalisering actief gewerkt aan het operationaliseren ervan door middel van business development. Een voorbeeld: partijen die werken aan innovaties op het gebied van toekomstbestendig bouwen (onderdeel van het programma Slimme, groene verstedelijking) worden met elkaar in contact gebracht om te verkennen of opschaling mogelijk is en of er toegewerkt kan worden naar een kansrijke business case met de benodigde externe financiering.

2. Begrotingsprogramma 002 | Strategische Board, lobby en communicatie

2.1. Strategische Board

In 2025 maken we de kanteling van een Strategische naar een Economic Board. Dit betekent dat niet alleen de naam verandert, maar ook de werkwijze. Naast gevraagd en ongevraagd advies aan het algemeen bestuur zal de Board zich richten op het ondersteunen bij de regionale lobby en het versterken van de bedrijvigheid. Dit laatste gericht op de economische propositie en in nauwe samenwerking en overleg met het algemeen bestuur en het P-beraad Economie van de toekomst. De board komt 3 à 4 per jaar bij elkaar. Daarnaast maakt de board een jaarlijkse reis naar Den Haag voor gesprekken met ministeries en het parlement.

2.2. Lobby en communicatie

2.2.1. Lobby en public affairs

Het doel van lobby en public affairs binnen Regio Stedendriehoek is het sturen en behartigen van de gezamenlijke belangen binnen het netwerk. Hierbij wordt ernaar gestreefd om de samenwerking strategisch richting te geven en de belangen van de regio te vertegenwoordigen.

De werkzaamheden richten zich op het formuleren en uitdragen van lobbyboodschappen naar provincies, Den Haag en Brussel. Daarnaast omvatten de activiteiten het verder uitbreiden van het netwerk, het organiseren van interne en externe werkbezoeken en het strategisch positioneren van bestuurders van zowel Regio Stedendriehoek als de Economic Board.

In 2025 wordt de strategische lobbyagenda opgesteld. In de lobbyagenda wordt vanuit de zes programma's, de regionale economische propositie en integrale thema's als het Ontwikkelperspectief een regionale prioritering geformuleerd voor lobbyactiviteiten en de werving van externe financiering vanuit Europa, het Rijk en de provincie. Op basis van de vastgestelde lobbyagenda kan de regio zich vervolgens doelgericht profileren, projecten ontwikkelen en externe financiering verwerven.

Onze belangrijkste activiteiten/producten in 2025:

- Opstellen Strategisch lobbyagenda;
- Organisatie werkbezoeken ministers, staatssecretarissen en/of DG's
- Versterken samenwerking OOST NL en TECH LAND
- Organisatie Regiocongres en boardreis naar Den Haag
- Voorbereiding European Week of Regions and Cities in Brussel

2.2.2. Communicatie

De externe profilering van de Regio Stedendriehoek is onlosmakelijk verbonden aan communicatie. Als netwerkorganisatie is het van groot belang om goed gepositioneerd te zijn bij de verschillende doelgroepen. Om dit te bereiken is een regiogevoel nodig en bewustwording van de noodzaak om samen

als regio op te trekken. Maar het is ook nodig om bekendheid voor onze regio te organiseren, zoals de ligging en wat ons uniek maakt. En wat is de toegevoegde waarde van het samenwerkingsverband?

We stemmen alle vormen van communicatie binnen onze organisatie zoveel mogelijk op elkaar af, met als doel het imago helder over te brengen naar alle belanghebbenden. Dit doen we met het verhaal van de regio als kapstok. Dit verhaal is de basis van ons werk en hiermee gaan wij binnen en buiten de regio de boer op. Met communicatie ondersteunen we de urgentie van onze programma's. Het bewijs van de opgaven waar we aan werken in onze programma's delen we zoveel mogelijk. Vanzelfsprekend is onze basis op orde met een goede website, corporate filmpjes, presentaties en een fantastisch netwerk.

Onze belangrijkste activiteiten/producten in 2025:

- Lancering 'Het verhaal van de regio', inzetten op regiomarketing, regiogevoel creëren
- Organisatie regiocongres om het regiogevoel te creëren, bewustwording en naamsbekendheid
- Middelen maken en uitrollen in lijn van het verhaal van de regio en toegespitst op stakeholders
- Met communicatie urgentie programma's en Regio Deal ondersteunen
- Strategische Board (straks Economic Board) positioneren
- Ondersteunen van lobby en eigen regio sterker gezamenlijk neerzetten bij events en werkbezoeken
- Sociale mediastrategie en contentstrategie in lijn met het verhaal en programma's uitzetten
- Raadscommunicatie, raadsbijeenkomsten professioneel en inhoudelijk goed neerzetten
- Interne communicatie professionaliseren, gebruik intranet stimuleren, regiogevoel versterken
- Media: korte lijnen rondom woordvoering met woordvoerders bestuurders; heldere lijnen uitzetten.
- Netwerk intensiveren vergroten en versterken ; ambassadeurs aan ons verbinden

2.3. Monitoring

Er is een toenemende behoefte aan data gedreven werken en om helder en transparant te rapporteren over de relatie tussen de geleverde inspanningen en investeringen, de beoogde doelen en de behaalde resultaten. Deze behoefte is er bijvoorbeeld bij het Ontwikkelperspectief 2050, de Regio Deal en bij colleges en gemeenteraden. Het jaar 2024 stond in het teken van het herinrichten en actualiseren van de Dashboard Monitor Regio Stedendriehoek en het inrichten van de samenwerking met de datamanagers van onze gemeenten en provincies. In 2025 richten we op basis van de monitor de evaluatiecyclus en kennisdeling verder in en professionaliseren we deze. Het dashboard is bedoeld als middel om inzicht te geven in de ontwikkeling van de diverse indicatoren van de verschillende programma's. Het dashboard geeft ook duiding van de cijfers.

Onze belangrijkste activiteiten/producten in 2025:

- Presentatie Dashboard Monitoring
- Actualisatie cijfers en data
- Organisatie kenniskringen

3. Begrotingsprogramma 003 | Bestuur en organisatie

Het begrotingsprogramma 003 is het ondersteunende programma aan de andere programma's en geeft invulling aan de gemeenschappelijke regeling. Belangrijkste activiteiten zijn gericht het bestuurlijke proces in de regio met betrekking tot het algemeen- en dagelijks bestuur. Specifiek voor 2025 is de evaluatie van de Regio Stedendriehoek.

De belangrijkste activiteiten voor 2025 zijn:

- Advisering en ondersteuning algemeen- en dagelijks bestuur, bestuurlijk overleg Regio Stedendriehoek en overige bestuurlijke overleggen;
- Ondersteuning raadsadviescommissie en stakeholdermanagement richting de raden en griffies;
- Vertaling adviezen Strategische Board naar werkorganisatie;
- Verzorgen financiële cyclus (jaarstukken 2024, begroting 2026, kaderbrief 2027);
- Oplevering jaarplan 2026 met daarin de concrete activiteiten voor 2026;
- Stakeholdermanagement provincies en het Rijk;
- Voorbereiden en uitvoeren evaluatie Regio Stedendriehoek (inclusief aanbevelingen Rekenkamercommissie);
- Opstellen Participatieplan
- Uitvoering reguliere personeels- en bedrijfsvoeringstaken.

4. Financiën

In de begroting 2025 is een overzicht gegeven van de totale verwachte benodigde financiële middelen en capaciteit. In dit hoofdstuk worden deze budgetten per programma uitgewerkt naar de activiteiten. In sommige gevallen vindt er een verschuiving plaats tussen de programma's ten opzichte van de begroting. Dit heeft uiteraard geen gevolgen voor het totale budget dat is opgenomen in de begroting.

BEGROTINGSPROGRAMMA 001	Budget	Externe dekking	Regiobegroting
Begrotingsprogramma 001 - Activiteiten	€ 2.954.822	€ 2.289.911	€ 455.000
Begrotingsprogramma 001 - Capaciteit	€ 2.582.431	€ 780.840 ¹	€ 1.801.591
Begrotingsprogramma 001 - Totaal	€ 5.537.253	€ 3.070.751	€ 2.256.591
Programma Slimme Groene Verstedelijking			
Woondeal proces - algemeen	€ 419.822	€ 209.911 ²	
Woondeal proces - Wonen en zorg	€ 148.750	€ 148.750	
Woondeal Uitvoering	€ 528.000	€ 528.000	
Specialistenpool	€ 200.000	€ 200.000	
Toekomstbestendig bouwen	€ 40.000		€ 40.000
Energietransitie bestaande wijken / NPLW	€ 270.000	€ 270.000	
Subtotaal	€ 1.606.572	€ 1.356.661	€ 40.000
Programma Vitaal Landelijk Gebied			
Gezond en robuust watersysteem	€ 20.000		€ 20.000
Leefbaar landelijk gebied	€ 10.000		€ 10.000
Hoge landschappelijke kwaliteit	€ 20.000		€ 20.000
Perspectief agrarisch ondernemerschap	€ 20.000		€ 20.000
Duurzaam voedselsysteem	€ 20.000		€ 20.000
Algemeen	€ 10.000		€ 10.000
Subtotaal	€ 100.000	€ 0	€ 100.000
Programma Regionale Economie van de Toekomst			
Werklocaties	€ 25.000		€ 25.000
Toekomstbestendige bedrijventerreinen	€ 50.000		€ 50.000
Veerkrachtige arbeidsmarkt	€ pm		
Logistiek en binnenvaart	€ 52.500	€ 52.500	
Krachtig MKB	€ 147.500	€ 140.000	€ 7.500
Algemeen	€ 5.000		€ 5.000
Subtotaal	€ 280.000	€ 192.500	€ 87.500
Programma Mobiliteit			
Uitvoering mobiliteitsagenda	€ 65.000		€ 65.000
Logistiek makelaar	€ 15.000		€ 15.000
Mobiliteitstransitie loket deelmobiliteit	€ 20.000		€ 20.000
Nieuwe subsidie 2025 ³	pm	pm	pm
Fietsstimulering (doorloop 2024)	€ 200.000	€ 200.000	
Corridor A50 (doorloop 2024)	€ 135.000	€ 135.000	
Connected bussen (doorloop 2024)	€ 71.000	€ 71.000	
Subtotaal	€ 506.000	€ 406.000	€ 100.000
Programma Energiesysteem van de toekomst			
Werkbudget	€ 25.000		€ 25.000
Subtotaal	€ 25.000	€ 0	€ 25.000
Programma Ruimtelijke Ontwikkeling (voorheen Gebiedsontwikkeling)			
Werkbudget	€ 25.000		€ 25.000
Subtotaal	€ 25.000	€ 0	€ 25.000

¹ Bijdragen voor capaciteit vanuit Regio Deal 'Sterker in 3D' (€ 114.449), Ontwikkelperspectief (€ 405.823) en RES (€ 260.568)

² Vanuit de regiobegroting komt als cofinanciering bij deze subsidie de beschikbaar gestelde capaciteit (€ 209.911)

³ Vanuit het rijk en de provincies verwachten we nog diverse subsidies. Welke dit zijn is op dit moment nog niet duidelijk.

Overig			
Regio Deal 'Sterker in 3D'	€ 89.750	€ 89.750	
Ontwikkelperspectief	€ 245.000	€ 245.000	
Versterken uitvoeringskracht	€ 23.500		€ 23.500
Algemeen	€ 54.000		€ 54.000
Subtotaal	€ 412.250	€ 334.750	€ 77.500

BEGROTINGSPROGRAMMA 002	Budget	Externe dekking	Regiobegroting
Begrotingsprogramma 002 - Activiteiten	€ 354.525		€ 354.525
Begrotingsprogramma 002 - Capaciteit	€ 667.296		€ 667.296
Begrotingsprogramma 002 - Totaal	€ 1.021.821	€ 0	€ 1.021.821
Strategische Board, lobby en communicatie			
Regionale bijeenkomsten	€ 151.100		€ 151.100
Communicatie	€ 86.425		€ 86.425
Lobby	€ 27.000		€ 27.000
Monitoring	€ 90.000		€ 90.000
Subtotaal	€ 354.525	€ 0	€ 354.525

BEGROTINGSPROGRAMMA 003	Budget	Externe dekking	Regiobegroting
Begrotingsprogramma 003 - Activiteiten	€ 340.240	€ 0	€ 340.240
Begrotingsprogramma 003 - Capaciteit	€ 513.452		€ 513.452
Begrotingsprogramma 003 - Totaal	€ 853.692	€ 0	€ 853.692
Bestuur & organisatie			
Inhuur externe advisering	€ 30.000		€ 30.000
Opleiding	€ 25.000		€ 25.000
Personeelgerelateerd	€ 24.264		€ 24.264
Werkplek	€ 154.200		€ 154.200
Control	€ 91.611		€ 91.611
Bestuur	€ 15.165		€ 15.165
Subtotaal	€ 340.240	€ 0	€ 340.240

Begroting 2025	Budget	Externe dekking	Regiobegroting
Begroting 2025 - Activiteiten	€ 3.649.587	€ 2.289.911	€ 1.149.765
Begroting 2025 - Capaciteit	€ 3.763.179	€ 780.840	€ 2.982.339
Begroting 2025 - Totaal	€ 7.412.766	€ 3.070.751	€ 4.132.104

5. Capaciteit

In de begroting 2025 is een overzicht gegeven van de totale benodigde financiële middelen en capaciteit. In dit hoofdstuk wordt de capaciteit uitgewerkt per programma.

5.1. Totaaloverzicht capaciteit

Totaaloverzicht capaciteit		1.031 uur	28,6 FTE
Begrotingsprogramma 001 Uitvoeringsagenda 2023 - 2030		683 uur	19 FTE
<i>Programma Slimme Groene Verstedelijking</i>	86 uur		
<i>Programma Vitaal landelijk gebied</i>	72 uur		
<i>Programma Regionale Economie van de Toekomst</i>	124 uur		
<i>Programma Mobiliteit</i>	122 uur		
<i>Programma Energiesysteem van de toekomst</i>	71 uur		
<i>Programma Ruimtelijke Ontwikkeling</i>	56 uur		
<i>Overig</i>	152 uur		
Begrotingsprogramma 002 Strategische Board, lobby en communicatie		208 uur	5,8 FTE
<i>Strategische Board</i>	56 uur		
<i>Lobby</i>	44 uur		
<i>Communicatie</i>	96 uur		
<i>Monitoring</i>	12 uur		
Begrotingsprogramma 003 Bestuur en organisatie		140 uur	3,9 FTE
<i>Bestuur en organisatie</i>	140 uur		

5.2. Begrotingsprogramma 001 | Uitvoeringsagenda 2023 - 2030

Programma Slimme Groene Verstedelijking	
Programmamanager	36 uur
Programmasecretaris	28 uur
Coördinator Wonen en Zorg	12 uur
Projectleider Circulair biobased bouwen	10 uur

Programma Vitaal landelijk gebied	
Programmamanager	28 uur
Programmasecretaris	24 uur
Proj. leider Gezond en robuust bodem- en watersysteem	in-kind
Projectleider Hoge landschappelijke kwaliteit	8 uur
Projectleider Duurzaam voedselsysteem	12 uur

Programma Regionale Economie van de Toekomst	
Programmamanager	28 uur
Programmasecretaris	28 uur
Projectleider RPW	12 uur
Projectleider Human Capital	16 uur
Projectleider MKB	16 uur
Projectleider MKB	16 uur
Projectleider Waterstof	8 uur

Regio Deal	
Projectleider	24 uur
Adviseur Regio Deal	4 uur
Coördinator Regio Deal projecten	15 uur
Coördinator Regio Deal projecten	15 uur

Programma Mobiliteit	
Programmamanager	24 uur
Programmasecretaris	28 uur
Adviseur mobiliteit	8 uur
Projectleider Verkeersveiligheid	2 uur
Projectleider mobiliteit	36 uur
Projectleider mobiliteit	24 uur

Programma Energiesysteem van de toekomst	
Programmamanager	29 uur
Programmasecretaris	20 uur
Projectleider Energiesysteem	16 uur
Projectleider Waterstof	6 uur

Programma Ruimtelijke Ontwikkeling	
Programmamanager	24 uur
Programmasecretaris	32 uur*

* incl. uren voor Ontwikkelperspectief

Ontwikkelperspectief 2050	
Programmadirecteur*	24 uur

* definitieve inzet en werving vindt in de 1^e helft 2025 plaats

Versterken uitvoeringskracht	
Business developer	64 uur

Cleantech Regio Deal (afroning)	
Projectleider (tot 1 juni)	6 uur

5.3. Begrotingsprogramma 002 | Strategische Board, lobby en communicatie

Strategische Board	
Manager Strategische Board*	36 uur
Ondersteuning Strategische Board	12 uur
Adviseur Strategische Board (prg. man. RET)	8 uur

Communicatie	
Strategische communicatieadviseur	32 uur
Communicatieadviseur	32 uur
Communicatiemedewerker	32 uur

Lobby	
Adviseur public affairs	32 uur
Bestuurlijk verbinder	12 uur

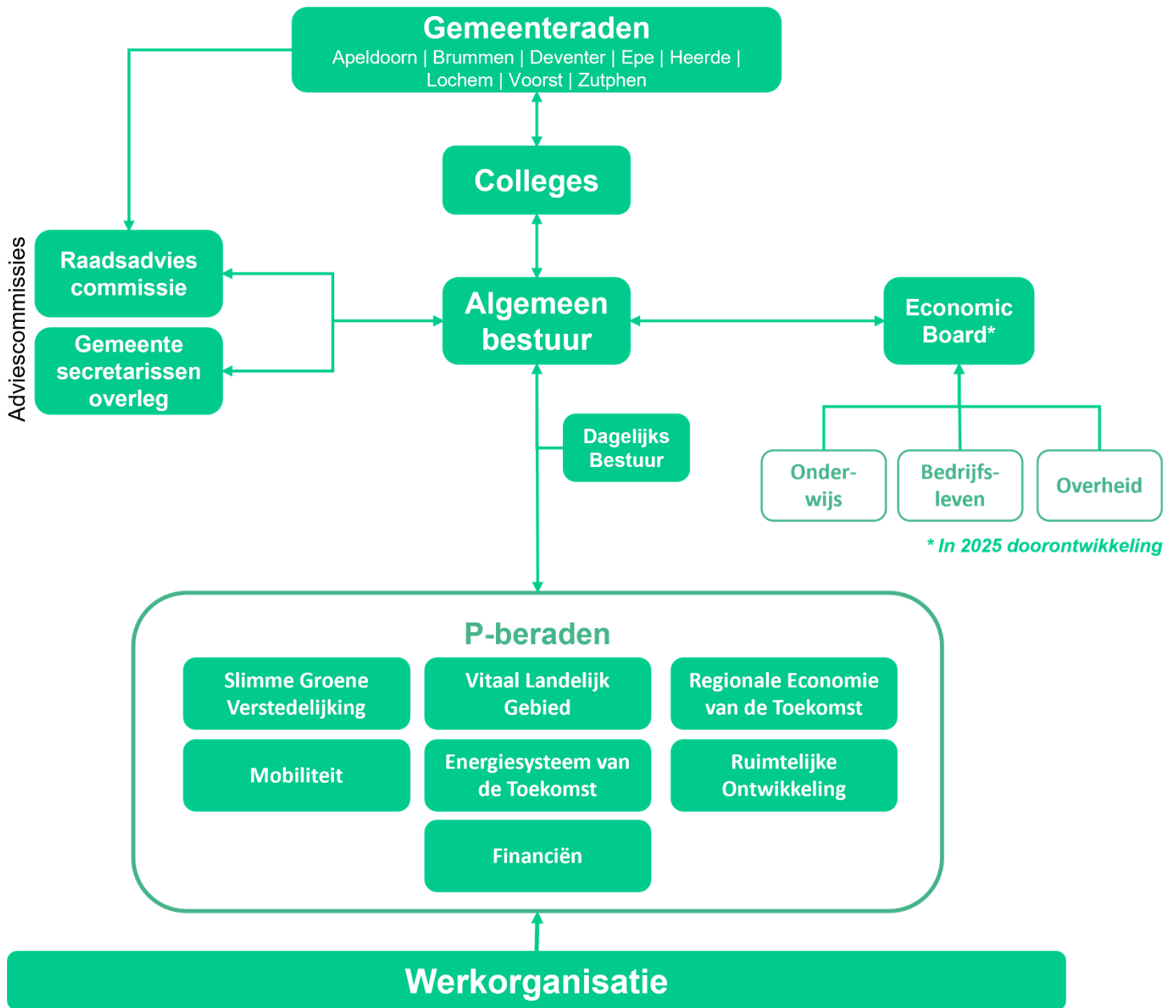
Monitoring	
Projectleider	12 uur

* de functionele en hiërarchische aansturing is voor begrotingsprogramma 002 belegd bij de manager Economic Board.

5.4. Begrotingsprogramma 003 | Bestuur en organisatie

Bestuur & organisatie	
Secretaris/directeur	36 uur
Bestuursadviseur	32 uur
Manager bedrijfsvoering	36 uur
Managementassistente	36 uur

BIJLAGE I – Schema GR Regio Stedendriehoek

BIJLAGE II - Jaarplanning 2025

Om tot regionale besluitvorming te komen, volgen we een paar keer per jaar een vaste cyclus. Deze cyclus bestaat uit een aantal stappen:

1. Bespreking van een onderwerp in de **werkgroep**
Dit zijn geen vaste momenten, maar is wel altijd voorafgaand aan het P-beraad.
2. Het onderwerp wordt besproken in het **P-beraad** op de bestuurlijke **Regiodag**
Het P-beraad fungeert als adviescommissie aan het algemeen bestuur. Op basis van de bespreking in het P-beraad wordt het AB-stuk definitief opgesteld. Het P-beraad Financiën wordt meestal separaat aan de regiodagen georganiseerd, en volgt het begrotingsproces.
3. De AB-stukken worden besproken in het **Strategisch Team (ST)**
4. De definitieve AB-stukken worden uiterlijk 2,5 week voor het AB verstuurd en daarmee ook aan de ST-leden (*direct aansluitend aan het ST*). De ST-leden kunnen de stukken bespreken met hun betrokken collega's.
5. De AB-stukken worden op de dinsdag voorafgaand aan het AB besproken in de **colleges**, een week daarvoor kan het ST-lid dit bespreken met het AB-lid; het AB-lid neemt het standpunt mee naar het AB
6. In het **AB** vindt besluitvorming plaats

Regiodag (p-beraden)	Strategisch Team	Colleges	Algemeen bestuur
29 januari	13 februari	18 maart	19 maart
	27 maart	15 april	16 april (begroting)
16 april	8 mei	27 mei	28 mei
	12 juni	1 juli	2 juli (extra)
2 juli	28 augustus	9 september	10 september
1 oktober	16 oktober	12 november	13 november
	27 november	17 december	17 december (extra)
10 december	n.n.b.	n.n.b. 2026	n.n.b. 2026

